

Doomettaabaa

Gidduwaa Erissuwaa

Doomettaabaa geetettiya ha maxaafai: salotinne sa7ai merettido meretaabaa, asaa zaree yiido yuussaabaa, nagarainne tugga de7oi doomettido doomettaabaa, Xoossaanne asaa zaretuura de7iya gaitotettaabaa odees. Doomettaabai naa77u waanna waanna sohotun shaahettidi xeelettanau danddayees.

- 1 Miraafiyaa issuwaappe biidi tammanne isiiniyaa gakkanaashin de7iya sohoi salotinne sa7ai merettido meretaabaanne asa zariyaa koiro taarikiyaa odees. Addaammenne Hewaani taarikee, Qaayeeanne Aabeela taarikee, Nohenne bashshaa haattaa taarikee, hegaadankka Baabiloone Gimbbiyaa taarikee de7iyoogee ha shaahuwaana.
- 2 Miraafiyaa tammanne naa77aappe biidi ishatamaa gakkanaashin de7iya sohoi Israa7eela asaayyo beni maizza aawatu taarikiyaa odees. Eta giddon koiroi ba ammanuwaaninne Xoossaassi azazettiyo hanotan erettida Abrahaama. Hegaappe qassi a na7aa Yisaaqa, a na7aa na7aa Yaaqoobanne Yaaqooba naatu tammanne naa77atu taarikee kaallees. Hageeti Yaaqooba naati tammanne naa77ati, tammanne naa77u Israa7eela zaretussi ano gididaageeta. Hageetu ha tammanne naa77u Israa7eela naatu giddonkka

Yooseefa dummayidi, hegaadanka qassi
Yaaqoobanne a naata hankkoota eta keettaa
asaara Gibxxe biitti efida hanotata minttidi
xeellees.

Ha maxaafai asaa taarikiyaa odiyaagaa
gidikkokka, ubbaappe aattidi i odiyoogee
Xoossai oottido oosuwaabaa. Xoossai
salotanne sa7aa medhdhido taarikiyaa oduwaa
doommidi, Xoossai ba asaassi qoppiyoogaa
aggennaagaa odiya hidootan polees. Ha
maxaafaa gidдон ha gaxaappe ya gaxaa
gakkanaashin odettiya taarikiyaa godai, balabaa
haniyaageeta pirddiyaageenne qaxxayiyaagee,
ba asaa kaalettiyaageenne maaddiyaagee, eta
taarikiyaa tangguwaakka giigissiyaagee ba
huuphiyan Xoossaa. Hagee beni maxaafai
xaafettidoogee asaa ammanuwaa taarikiyaa
mazggafidi oiqqanaassanne he ammanoikka
paxa de7anaadan oottanaassa.

Meretaabaa

¹ Xoossai salotanne sa7aa koiro medhdhiis. ² He
wode sa7ai giigiichchibeennanne aibinne baina
mela; ciimmaa bollan xumai de7ees; Xoossaa
Ayyaanai haattaappe bollaara maayi uttiis.

³ Xoossai hegaappe guyyiyan hagaadan yaagidi
haasayiis; “Poo7oi hano” yaagiis; yaagin poo7oi
haniis. ⁴ Poo7oi lo77o gididoogaa Xoossai be7iis;
be7idi poo7uwaa xumaappe shaakkiis. ⁵ Xoossai
poo7uwaa “Gallassa” giidi sunttiis; xumaa
“Qamma” giidi sunttiis. Sa7ai qammiisinne
wonttiis; hegeenne koiro gallassa.

6-7 Xoossai hegaappe guyyiyan hagaadan yaagidi haasayiis; “Bollaara de7iya haattaa garssaara de7iya haattaappe shaakkiya salo gufanttoi hano” yaagiis; yaagin haniis. Xoossai salo gufanttuwaa giigissidi, salo gufanttuwaappe bollaara de7iya haattaa garssaara de7iya haattaappe shaakkiis. ⁸ Xoossai he gufanttuwaa “Saluwaa” giidi sunttiis. Sa7ai qammiisinne wonttiis; hegeenne naa77antto gallassa.

⁹ Xoossai hegaappe guyyiyan hagaadan yaagidi haasayiis; “Saluwaappe garssaara de7iya haattai issisan eello; eellin mela sohoi qoncco” yaagiis; yaagin haniis. ¹⁰ Xoossai he mela sohuwaa “Biittaa” giidi sunttiis; qassi issisan eellida haattaa “Abbaa” giidi sunttiis. Yaatidi Xoossai hegee lo77o gididoogaa be7iis. ¹¹ Hegaappe simmin Xoossai, “Biittai mittaa maataa mokko; zeretta aifeera de7iya kattaanne zeretta aifeera de7iya teeriya mittaa mokko” yaagiis; yaagin haniis. ¹² Biittai mittaa maataa a qommuwan qommuwan mokkiis. Mokkin Xoossai hegee lo77o gididoogaa be7iis. ¹³ Sa7ai qammiisinne wonttiis; hegeenne heezzantto gallassa.

¹⁴ Xoossai hegaappe guyyiyan hagaadan yaagidi haasayiis; “Gallassaa qammaappe shaakkanau poo7oti salo gufantton hanona; eti gallassaa, wodiyaanne laittaa erissanau malaata gidona; ¹⁵ sa7aa bollan poo7issana mala eti salo gufantton poo7ona” yaagiis; yaagin haniis. ¹⁶ Xoossai naa77u gita poo7ota, gitatiyaagee gallassaa haaranaadaaninne guuxxiyaagee qammaa haaranaadan medhdhiis;

xoolinttetakka i medhdhiis. ¹⁷⁻¹⁸ Xoossai eti ha sa7aa bollan poo7issana mala, gallasaanne qammaa haarana malanne poo7uwaa xumaappe shaakkana mala, salo gufantton eta wottiis. Yaatidi Xoossai hegee lo77o gididoogaa be7iis. ¹⁹ Sa7ai qammiisinne wonttiis; hegeenne oiddantto gallassa.

²⁰ Xoossai hegaappe guyyiyan hagaadan yaagidi haasayiis; “Paxa de7iya dumma dumma meretati haattan darona; kafoikka sa7aappe bollaaranne salo gufanttuwaappe garssaara paallo” yaagiis. ²¹ Yaatidi Xoossai abban de7iya gita do7ata, haatta gidдон woxxi qaaxxiya meretata ubbaanne qefiyaara de7iya kafuwaa ubbaa a qommuwan qommuwan medhdhiis. Medhdhidi Xoossai hegee lo77o gididoogaa be7iis. ²² Xoossai eta, “Yelettite; corattite; abbaa haattaa kumite; kafoikka biittaa bollan coratto” yaagidi anjjiis. ²³ Sa7ai qammiisinne wonttiis; hegeenne ichchashantto gallassa.

²⁴ Xoossai hegaappe guyyiyan hagaadan yaagidi haasayiis; “Paxa de7iya meretati bantta qommuwan qommuwan: meheti, biittaaara gooshettiya meretatinne do7ati bantta qommuwan qommuwan biittaa bollan kiyona” yaagiis; yaagin haniis. ²⁵ Xoossai do7ata eta qommuwan qommuwan, mehetakka eta qommuwan qommuwaaninne, biittaaara gooshettiya meretatakka ubbaa eta qommuwan qommuwan medhdhiis. Medhdhidi Xoossai hegee lo77o gididoogaa be7iis.

²⁶ Hegaappe simmin Xoossai, “Asa nu leemisuan nuna milatissidi ane medhdhoos;

medhdhin eti abbaa moliyaa, saluwaa kafuwaa, biittaa bolli woxxi qaaxxiya mereta ubbaa haarona” yaagiis. ²⁷ Hagaadan Xoossai asaa ba leemisuwan medhdhiis; i a Xoossaa leemisuwan medhdhiis; i eta attumaasanne maccaasa medhdhiis.

²⁸ Xoossai eta hagaadan yaagidi anjjiis; “Yelet-tite; corattite; ha sa7aa kumitenne haarite; abbaa moliyaa, saluwaa kafuwaanne biittaa bolli woxxi qaaxxiya, paxa de7iya mereta ubbaa haarite” yaagiis.

²⁹ Hegaappe simmin Xoossai, “Be7ite! Taani ha biitta ubbaa bollan zeretta aifeera de7iya katta ubbaanne zeretta aifeera de7iya teeriya mitta ubbaa intteyyo immaas; etinne intteyyo quma gidana. ³⁰ Qassikka ha sa7an de7iya mehenne do7a ubbaayyo, saluwaa kafo ubbaayyo, biit-taara gooshettiya mereta ubbaayyoonne shemp-poorra paxa de7iya mereta ubbaayyo miyoobaa gidanaadan, irxxa mittaanne maataa immaas” yaagiis; yaagin haniis. ³¹ Xoossai ba medhd-hido ubbabaakka xeelliis; xeellidi daro lo77o gi-didoogaa be7iis. Sa7ai qammiisinne wonttiis; hegeenne usuppuntto gallassa.

2

¹ Salotinne sa7ai etan de7iyaabai ubbabai ha-gaadan oosetti polettiis. ² Xoossai ba oottido oosuwaa usuppuntta gallassi polidi, ba oottido ooso ubbaappe laappuntta gallassi shemppiis. ³ Qassi Xoossai laappuntta gallassaa anjjiisinne geeshsha oottiis; aissi giikko, Xoossai ba oottiyo

oosuwaa wurssidi shemppidoi he gallassaana.
 4 Salotinne sa7ai merettidoogee hagaadaana.

Edene Gannatiyaabaa

GODAI Xoossai sa7aanne salota medhdhido wode, 5 sa7aa bollan mittinne maati mokkibeenna; carshshinne caaribeenna; aissi giikko, GODAI Xoossai ira bukissiichchibeenna; qassi biittaa oottiya asinne baawa. 6 Gidikkonne sa7aappe haattai pude kiyidi, biittaa ubbaa irxxissee. 7 Hegaappe guyyiyan, GODAI

Xoossai biittaa baanaappe issi asa¹ medhdhiis; medhdhidi a siiriyani de7o shemppuwaa shemppi gelissii; yaatin bitanee paxa de7iya asa gidii.

8 GODAI Xoossai awai mokkiyoosaa baggaara Edene giyoosan gannatiyaa kase tokkiis; yan ba medhdhido bitaniyaa wottiis. 9 GODAI Xoossai xeellanau lo77iya, maanauka mal77iya ubba qommo mittaa biittaappe mokissii. Gannatiyaa gidduwan de7o mittaanne lo77uwaanne iitaa erissiya mittaa wottiis.

10 Gannatiyaa ushshiya shaafaa haattai Edeneappe goggees. Edeneappe kiyidoogaappe guyyiyan, oiddu shaafa kiyi shaahettees. 11 Koiro shaafaa sunttai Pishoona; Pishooni worqqai de7iyo Hawiila giyo biitta ubbaa bollan goggees.

12 He biittaa worqqai geeshsha worqqa; qassi al77o shittoinne keehi lo77iya shuchchai yan de7ees. 13 Naa77antto shaafaa sunttai Giyoona; Giyooni Toophphiya biitta ubbaa bollan

---

1 2:7 Asa: “Asa” giyoogee Ibraawetto qaalan “Adam” geetettees; “Adamaa” giyoogee “Biittaa” geetettees; hegaassi naa77u qaalati issoi issuwaa milatoosona.

goggees. ¹⁴ Heezzantto shaafaa sunttai Xegiroosa; Xegiroosi Asooreppe arshsho baggaara goggees. Qassi oiddantto shaafai Efiraaxiisa.

¹⁵ Bitanee Edene Gannatiyaa oottana malanne naagana mala, GODAI Xoossai a efidi wottiis.

¹⁶ Wottidi GODAI Xoossai bitaniyaa, “Gannatiyaa mittaa teeraa ubbaappe neeni maana giikko ma; ¹⁷ shin lo77uwaanne iitaa erissiya mittaa teeraappe mooppa; aissi giikko, neeni appe miido gallassi tumu haiqqana” yaagidi azaziis.

¹⁸ Hegaappe guyyiyan GODAI Xoossai, “Bitanee barkka de7iyoogee lo77o gidenna; taani ayyo injjetiyaabaanne a maaddiyaabaa kessana” yaagiis.

¹⁹ GODAI Xoossai kase meheta ubbaa, do7ata ubbaanne saluwaa kafota ubbaa biittaappe medhdhiis; qassi bitanee eta woigi sunttiyaakkonne siyanau akko ehiis; ehin bitanee paxa de7iya meretata ubbaa sunttido sunttai eta suntta gididi attiis. ²⁰ Hegaadan bitanee meheta ubbaa, saluwaa kafotanne bazzo do7ata ubbaa sunttiis; shin Addaamessi² injjetiyaabinne a maaddiyaabi beettibeenna.

²¹ Hegaa gishshau GODAI Xoossai bitaniyaa xiskkuwaa kairissiis; i xiskkuwaa kairidaashin, a miyyiyaa meqettaappe issuwaa ekkidi, he sohuwaa ashuwaa kunttiis. ²² Kunttidi GODAI Xoossai bitaniyaappe ekkido meqettaa macca asa kessiis; yaatidi o bitaniyaakko ehiis. ²³ Ehin bitanee; “Hayyashsho! Ha meqettiyyaa ta meqettaappe, ha ashiyaakka ta ashuwaappe ekettiidaaro; akka attuma asaappe ekettido gishshau,

---

² **2:20** Addaama: Ibraawetto qaalan “Addaama” giyo sunttai “Asa” giyoogaa.

macca asa geetettu”³ yaagiis. ²⁴ Hegaa gishshau asi ba aawaanne ba aayyiyo aggi bayidi, ba machcheera issippe de7ees; eti naa77ai issi asho gidoosona. ²⁵ Bitaneenne a keettaayyiyaanne naa77aikka kallo xiire de7oosona; shin issoi isuwau yeellatokkona.

3

Asai Azazettennan Ixxiis

¹ SHOoshshai GODAI Xoossai medhdhido do7a ubbaappe aadhdhida genanchcha. Issi gallassi shooshshai he maccaasiyo, “Xoossai tumu inttena, ‘Gannatiyan de7iya mitta teeraa ubbaappekka mooppite’ giidee?” yaagidi oichchiis.

²⁻³ Oichchin maccaasiyaa shooshshaayyo zaarada, “CHii, Xoossai hagaadan gibeenna; nuuni gannatiyan de7iya mittatu teeraa maanau danddayoos; shin Xoossai nuna, ‘Gannatiyaassi gidduwan de7iya mitta teeraa mooppite; bochchoppite; hinkkoode intte haiqqana’ giis” yaagaasu.

⁴ SHOoshshai maccaasiyo, “CHii, intte ainnekka haiqqekketa; ⁵ Xoossai heгаа giidoogee, he mittaa teeraa intte miikko, intte aifee dooyettin, lo77uwaanne iitaa Xoossaadan intte eranaagaa i eriyo gishshaassa” yaagiis.

⁶ Maccaasiyaa he mittaa teerai maanau mal77iyaagaa, xeellanau lo77iyaagaa, qassi asi aadhdhida eratettaa demmanau amoyiyaagaa

---

3 2:23 “Attumaasa” giyoogee Ibraawetto qaalan “Ish” geetettes; “Maccaasa” giyoogee “Ishshah” geetettes; hegaassi naa77u qaalati issoi issuwaa milatoosona.

gidiyoogaa be7aasu; be7ada he mittaa teeraappe ekkada maasu; qassi banaara de7iya ba azinaayyookka hegaappe immiin, ikka miis.

⁷ Miyoorin eta naa77aa aifeekka dooyetti ag-giis; dooyettin eti banttau kallo xiire de7iyoojaa eridosona; eridi ettaa giyo mittaa haittaa sikkidi, banttayyo menttuwan gixxidosona.

⁸ Sa7ai omarido wode, gannatiyaa gidduwan GODAI Xoossai hemettishin, a giirettaa bitaneeen a keettaayyiyaa siyidosona; siyidi eti gannatiyaa mittaa gidдон GODAA Xoossaappe qosettidosona. ⁹ SHin GODAI Xoossai bitaniyaa xeesidi, “Addaamee, awan de7ai?” yaagiis.

¹⁰ Yaagin bitanee, “Gannatiyaa gidдон ne giirettaa siyada, taani kallo de7iyo gishshau, yayyada qosettaas” yaagiis.

¹¹ GODAI Xoossai a, “‘Neeni kallo de7aasa’ giidi neeyyo odidai oonee? Taani nena, ‘Mooppa’ gaada azazido mittaa teeraappe maadiyye?” yaagidi oichchiis.

¹² Oichchin i, “Tanaara de7anaadan neeni im-mido maccaasiyaa he mittaa teeraappe tau immiin maas” yaagiis.

¹³ GODAI Xoossai hegaappe guyyiyan mac-caasiyo, “Neeni heгаа aissi oottadii?” yaagidi oichchiis.

Yaagin maccaasiyaa, “Tana shooshshai cimmin maas” yaagaasu.

Xoossaa Pirddaa

¹⁴ GODAI Xoossai hegaappe guyyiyan shooshshaa, “Neeni hагаа oottido gishshau, mehe ubbaanne do7a ubbaa garssan ne xalaalai qanggettidaagaa! Neeni ne uluwan biittaara

gooshettana; ne de7o laitta ubbankka baanaa laaccana. ¹⁵ Taani nenanne maccaasiyo, ne zersettaanne i zersettaa morkke kessana; i ne huuphiyaa qoxxana; neenikka a qirbbiyaa dukkana” yaagiis.

¹⁶ Maccaasiyookka GODAI Xoossai, “Ne abbe ixetaa aginan neeni daro tuggatana; qassi neeni wolqqaama leessuwan naata yelana. Gidikkonne neeni ne azinaara de7anau amottana; i nena haarana” yaagiis.

¹⁷ Bitaniyaakka GODAI Xoossai hagaadan yaagiis; “Neeni ne keettaayee oduwaa siyido gishshaunne taani nena, ‘He mittaa teeraa mooppa’ gaada azazido mittaa aifiyaappe neeni miido gishshau, biittai ne gaasuwan qanggettidaagaa gido! Neeni ne de7o laitta ubban gita daafuran biittaa oottada maana.

¹⁸ Biittai neeyyo agunttanne kinddiichchuwaa mokkana; neeni bazzon mokkidabaa maana.

¹⁹ Neeni biittau simmana gakkanaassi, daafuran ne som77oi cawattin oottido ne qumaa maana; aissi giikko, neeni biittaappe⁴ ekettadasa; neeni baana; neeni baanau simmana” yaagiis.

²⁰ Addaamee ba keettaayyiyo Hewaano⁵ giidi sunttiis; aissi giikko, a paxa de7iya asa ubbau aayo.

²¹ GODAI Xoossai Addaameyyoonne a keettaay-eeyyo itiyaa giigissidi eta maizziis.

²² Hegaappe guyyiyan GODAI Xoossai, “Simmi asi nuuppe issuwaadan lo77uwaanne iitaa

---

⁴ **3:19** Biittaa: Doomettaabaa 2:7 tohossaara xaafettidaagaa xeella. ⁵ **3:20** Hewaano: Ha suntaa birshshettaa “De7iyaaro” giyoogaa.

eriyaa ba gidiis. I ba kushiyaa yeddidi, de7o mittaappe ekkidi, qassi meenna malanne merinau paxa de7enna mala teqettanau koshshees” yaagiis. ²³ Hegaa gishshau, i ba ekettido biittaa oottana mala, GODAI Xoossai Edene Gannatiyaappe a kessiis. ²⁴ A kessirggidi, de7o mittaakko efiya ogiyaa naagana mala, kiruubeta giyo kiitanchchatanne aadhdhi aadhdhi wodhdhiya tama laco bisuwaa Edene Gannatiyaappe arshsho baggaara wottiis.

4

Qaayee lanne Aabeela

¹ Addaamee ba keettaayee Hewaaniira aqiis; a abbe ixettada attuma na7a yelaasu; “GODAI tana maaddin, attuma na7a demmaas” gaada a Qaayeela⁶ sunttaasu. ² Qassi a ishaa Aabeelakka yelaasu.

Aabeeli dorssa heemmes; qassi Qaayeeli biittaa oottees. ³ Unddena wodiyaappe guyyiyan, Qaayeeli ba gaden morkkida kattaappe GODAAYYO yarshshuwaa yarshshiis; ⁴ shin Aabeeli ba dorssa wudiyaa gidдон baira yelettida maratuppe ekkidi shukkidi, eta ashuwaappe modhdhiyaasaa yarshshiis. GODAI Aabeelanne a yarshshuwaa ekkiis; ⁵ shin Qaayee lanne a yarshshuwaa ekkibeenna. Hegaa gishshau, Qaayeeli keehi yiillotiis; ba som77uwaakka xumissiis.

---

⁶ **4:1** Qaayeela: Ibraawetto qalaan “Qayin” geetteetes. Birshshetai “Demmaas” giyoogaa.

⁶ Yaatin GODAI Qaayeela, “Aissi yiillotai? Ne som77oikka aissi xumidee? ⁷ Neeni lo77obaa oot-tiyaabaa gidiyaakko, ne som77oi pashkkennee? SHin neeni lo77obaa oottana xayikko, nagarai do7adan ne penggen zuggees; i nena haarana koyees; shin neeni a xoonana bessees” yaagiis.

⁸ Hegaappe guyyiyan, Qaayeeli ba ishaa Aabeela, “Ane dembbaa boos” yaagiis. Biidi eti dembban de7ishin, Qaayeeli ba ishaa Aabeela bolli denddinne wori aggiis.

⁹ Worin GODAI Qaayeela, “Ne ishai Aabeeli awaanee?” yaagidi oichchiis.

Oichchin Qaayeeli zaaridi, “Taani erikke; ta ishaa naagiyaagee taneeyye?” yaagiis.

¹⁰ Yaagin GODAI Qaayeela, “Hagaa aissi oot-tadii? Be7a; ne ishaa suuttai biittaappe taakko waassees. ¹¹ Ne kushiyaappe ne ishaa suut-taa ekkidi, mittanau hanggida biittaappe ha77i neeni qanggettidaagaa. ¹² Neeni oottinkka biit-tai neeyyo aifenna; betedan neeni sa7aa bollan toilattana” yaagiis.

¹³ Qaayeeli GODAA, “Poora! Neeni tana qaxxayiyo qixaatee taani mulekka danddayennaagaa. ¹⁴ Hekko neeni tana hachchi ha biittaappe yedettaasa; taani ne sinttappe qosettana; betedan taani sa7aa bollan toilattana; tana demmai ooninne worana” yaagiis.

¹⁵ Yaagin GODAI a, “Nena ooninne worenna; worikko, ne haluwaa taani laappun kushiya kessana” yaagiis. Hegaa gishshau, demmai ooninne a worennaadan GODAI a bolli malaataa wottiis. ¹⁶ Wottin Qaayeeli GODAA sinttappe

kiyidi, Edene baggaappe arshshoora de7iya Nooda⁷ giyo biittan de7iis.

Qaayeela Yeletaa

¹⁷ Qaayeeli ba keettaayeera aqiis; a abbe ixet-tada, Heenooka yelaasu. Qaayeeli katamaa he wode keexxidi, he katamaa ba na7aa sunttan “Heenooka” giidi sunttiis. ¹⁸ Heenooki Iraada yeliis; Iraadi Mahuyaa7eela yeliis; Mahuyaa7eeli Matushaa7eela yeliis; Matushaa7eeli Laameeka yeliis.

¹⁹ Laameeki Aadonne Xiilo giyo naa77u mac-caasata dautta ekkiis. ²⁰ Aada Yaabaala yelaasu; Yaabaali mehiyaa haariya, dunkkaaniyan de7iya asatu aawaa. ²¹ A ishaa sunttai Yuubaala; Yu-ubaali qassi diittaa diixxiyaanne pulaale punniya asatu ubbaa aawaa; ²² Xiila qassi Tubaaliqaina giyo na7aa yelaasu; Tubaaliqaini nahaasiyaap-penne birataappe dumma dumma miishshata qoxxiyaagaa. Tubaaliqaina michchiyaa Naa7imo.

²³ Issi gallassi Laameeki ba keettaayeta, “Aadee, Xiilee, siyite; ta keettaayetoo, ane taani yootiyooгаа ezggite. Issi bitanee tana dechchido gishshau, taani a woraas; ee, taani he tana mazunxxissida wodallaa woraas. ²⁴ Qaayeela haluwaa kessanau laappun kushe koshshikko, Laameeka haluwaa kessanau laappun tammanne laappun kushe koshshees” yaagiis.

Seetanne Heenoosa

²⁵ Addaamee ba keettaayeera haranttuwaa aqin, hara na7aa yelaasu. Yelada, “Qaayeeli

---

⁷ **4:16** Nooda: Ha sunntaa birshshettai “Toilattiyoosaa” giyoogaa.

worido Aabeela gishshaa Xoossai tau hara na7aa immiis” gaada, a Seeta⁸ gaada sunttaasu. ²⁶ Seetikka attuma na7aa yeliis; yelidi a “Heenoosa” giidi sunttiis. Asai GODAA sunttaa xeesidi goinniyoogaa he wode doommiis.

5

Addaame Yeletaa

¹ Addaame yeletai hagaappe kaallidi xaafettiis. Xoossai asa medhdhido gallassi bana milatissidi medhdhiis. ² I attumaasanne maccaasa ootti medhdhidi, eta anjjiis. Eta medhdhidi Asa⁹ giidi sunttiis.

³ Addaamee 130 laittaa de7idi, bana milatiya attuma na7aa yeliis; yelidi a “Seeta” giidi sunttiis. ⁴ Addaamee Seeta yelidoogaappe guyyiyan, 800 laittaa de7iis; hara attuma naatanne macca naata yeliis. ⁵ Addaamee muleera 930 laittaa de7idi haiqqiis.

⁶ Seeti 105 laittaa de7idi, Heenoosa yeliis; ⁷ Seeti Heenoosa yelidoogaappe guyyiyan, 807 laittaa de7iis; hara attuma naatanne macca naata yeliis. ⁸ Seeti muleera 912 laittaa de7idi haiqqiis.

⁹ Heenoosi 90 laittaa de7idi, Qainaana yeliis; ¹⁰ Heenoosi Qainaana yelidoogaappe guyyiyan, 815 laittaa de7iis; hara attuma naatanne macca naata yeliis. ¹¹ Heenoosi muleera 905 laittaa de7idi haiqqiis.

¹² Qainaani 70 laittaa de7idi, Malaali7eela yeliis; ¹³ Qainaani Malaali7eela yelidoogaappe

---

⁸ 4:25 Seeta: Ha sunttaa birshshettai “Immiis” giyoogaa. ⁹ 5:2 Asa: Ibraawetto qaalan “Asa” giyoogee “Addaama” giyoogaa.

guyyiyan, 840 laittaa de7iis; hara attuma naatanne macca naata yeliis. ¹⁴Qainaani muleera 910 laittaa de7idi haiqqiis.

¹⁵ Malaali7eeli 65 laittaa de7idi, Yaareeda yeliis; ¹⁶ Malaali7eeli Yaareeda yelidoogaappe guyyiyan, 830 laittaa de7iis; hara attuma naatanne macca naata yeliis. ¹⁷ Malaali7eeli muleera 895 laittaa de7idi haiqqiis.

¹⁸ Yaareedi 162 laittaa de7idi, Heenooka yeliis; ¹⁹ Yaareedi Heenooka yelidoogaappe guyyiyan, 800 laittaa de7iis; hara attuma naatanne macca naata yeliis. ²⁰ Yaareedi muleera 962 laittaa de7idi haiqqiis.

²¹ Heenooki 65 laittaa de7idi, Maatusaala yeliis; ²² Maatusaala yelidoogaappe guyyiyan, Heenooki 300 laittaa Xoossaara hemettiiddi de7iis; hara attuma naatanne macca naata yeliis. ²³ Heenooki muleera 365 laittaa de7iis; ²⁴ i Xoossaara hemettiiddi xayi bayiis; aissi giikko, Xoossai a ekki efiis.

²⁵ Maatusaali 187 laittaa de7idi, Laameeka yeliis; ²⁶ Maatusaali Laameeka yelidoogaappe guyyiyan, 782 laittaa de7iis; hara attuma naatanne macca naata yeliis. ²⁷ Maatusaali muleera 969 laittaa de7idi haiqqiis.

²⁸ Laameeki 182 laittaa de7idi, attuma na7a yeliis. ²⁹ Yelidi, “Ha na7ai GODAI qanggido biittaa bollan nuna nu kushiya oosuwaa daafuraappe shemppissana” giidi Noha¹⁰ sunttiis. ³⁰ Laameeki Noha yelidoogaappe guyyiyan, 595 laittaa de7iis; hara attuma naatanne macca naata

---

¹⁰ 5:29 Noha: Ha sunntai “SHemppissiiis” giyoogaa milatees.

yeliis. ³¹ Laameeki muleera 777 laittaa de7idi haiqqiis.

³² Nohee 500 laittaa de7idi, Seema, Kaamanne Yaafeeta yeliis.

6

Asaa Iitatettaa

¹ Asai sa7aa bollan darido wode, etau macca naati yelettidosona; ² “Xoossaa naata” geetettiya meretati ha asaa macca naati puulanchcha gidiyogaa be7idosona; be7idi etappe bantta dooridoogeeta machchidosona. ³ GODAI, “Ta Ayyaanai asan merinau de7enna; aissi giikko, asi haiqqiyaagaa; a laittaikka issi xeetanne laatama gidana” yaagiis. ⁴ He wodenne hegaappe guyyiyan Xoossaa naati asaa macca naata ekkin, naati yelettido wode, wogga adussa asati sa7aa bollan de7idosona. Etinne beni wode olau minonne erettida asa.

⁵ GODAI he wode sa7aa bollan de7iya asaa iitatettai daridoogaanne eti wozanan qoppiyoobai ubbai ubba wodekka iita xalaala gididoogaa be7iis; ⁶ be7idi GODAI asaa ha sa7aa bollan medhdhidoogau azzaniis; ba wozanan keehippe seelettiis. ⁷ Hegaa gishshau GODAI, “Taani medhdhido asaa ha sa7aa bollappe muleera quccana; asaa, mehiyaa, do7aa, biittaara gooshettiya meretatanne saluwaa kafota xaissana; aissi giikko, taani eta medhdhidoogau azzanaas” yaagiis. ⁸ SHin Nohee GODAA sinttan nashettiis.

Noha

⁹ Nohee hanidobai hagaappe kaallidi xaafettiis. Nohee xillo asa; i ba wodiyan de7ida asaa gidдон suure asa; Nohee Xoossaara hemettiis. ¹⁰ Nohee Seema, Kaamanne Yaafeeta giyo heezzu attuma naata yeliis.

¹¹ He wode biittai sa7ai Xoossaa sinttan tuniis; sa7ai ubbai makkalan kumiis. ¹² Xoossai ha sa7aa xeelliis; xeellidi sa7ai tunidoogaa be7iis; aissi gi-ikko, sa7an de7iya asai ubbai ba ogiyaa tunissi wottiis.

¹³ Hegaa gishshau, Xoossai Noha hagaadan yaagidi azaziis; “Taani asa ubbaa xaissana hanais; eta gaasuwan sa7ai makkalan kumido gishshau, taani tumuppe asaakka sa7aakka xaissana. ¹⁴ Hegaa gishshau, mino mittaappe neeyyo markkabiya keexxa; he markkabiya gidдон cora qol77ota kessa; yaatada sooranne kareera shidan meesha. ¹⁵ Markkabiya hagaadan yaatada keexxa; zananaa heezzu xeetu wara, gomppaa ishatamu wara, geesaa hasttamu wara ootta; ¹⁶ markkabiyaassi kaaraa medhdha; kaaraappenne godaappe gidдуwan issi wara gidiyaasaa kallo agga baya; penggiyaa markkabiyaassi miyyessaara kessa; markkabiya heezzu pooqe kessada keexxa.

¹⁷ “Taani saloppe garssan de7o shemppoor de7iya mereta ubbaa xaissanau, ha sa7aa bollan bashshaa haattaa yeddana; yeddin ha sa7an de7iyaabai ubbai xayana. ¹⁸ SHin taani ta maachchaa nenaara maacettana. Neeni ne keettaayyiyo, ne attuma naatanne ne attuma naatu maccaasata nenaara ekkada markkabiya gidдо gelana. ¹⁹ Eti nenaara paxa attana mala,

paxa de7iya mereta ubbaappe qommuwan qommuwan attumaagaanne maccaagaa naa77aa naa77aa oottada, markkabiya giddo gelissaasa. ²⁰ Dumma dumma qommo kafuwaappe, dumma dumma qommo mehiyaappenne biittaara gooshettiya dumma dumma qommo meretatuppe ubbaappe naa77aa naa77aa gididi, paxa attana mala neekko yaana. ²¹ Qassi neeninne nenaara de7iyaageeti maanau, dumma dumma qommo miyo kattaa efaada, markkabiya giddon qola” yaagiis.

²² Yaagin Nohee ubbabaakka Xoossai azazi-doogaadan oottiis.

7

¹ GODAI hegaappe guyyiyan Noha hagaadan yaagiis; “Neeni ne so asaa ubbaara markkabiya giddo gela; aissi giikko, taani ha wodiya yeletaa giddon neeni xillo gididoogaa be7aas. ²⁻³ Neeni geeshsha gidida mehenne do7a ubbaappe a qommuwaappe qommuwaappe attumaagaanne maccaagaa laappunaa laappunaa, geeshsha gidenna mehenne do7a ubbaappe a qommuwaappe qommuwaappe issi attumaagaanne issi maccaagaa, qassi saluwaa kafuwaappe a qommuwaappe qommuwaappe attumaagaanne maccaagaa laappunaa laappunaa oottada, sa7aa ubbaa bollan dumma dumma zerettai paxa attana mala nenaara ekkada gela. ⁴ Aissi giikko, laappun gallasaappe guyyiyan, taani oitamu gallasaanne oitamu qammaa ha sa7aa bollan

iraa bukissana; yaatada taani medhdhido mereta ubbaa sa7aa bollappe quccana” yaagiis.

⁵ Yaagin Nohee GODAI a azazido ubbabaa oot-tiis.

⁶ Bashshaa haattai ha sa7aa bolli yiido wode, Nohe laittai usuppun xeeta. ⁷ Nohee, a attuma naati, a keettaayyiyaanne a naatu maccaasati bashshaa haattaappe attanau markkabiya giddo gelidosona. ⁸ Geeshsha mehiyaappenne do7aappe, geeshsha gidenna mehiyaappenne do7aappe, kafuwaappenne biittaara gooshettiyaageetu ubbaappe ⁹ Xoossai Noha azazidoogaadankka attumaageenne maccaagee naa77aa naa77aa gididi, Nohekkko markkabiya giddo gelidosona. ¹⁰ Gelin laappun gallasaappe guyyiyan, bashshaa haattai ha sa7aa bollan yiis.

¹¹ Nohee usuppun xeetu laittaa de7in, naa77antta aginan, tammanne laappunnta gallasan, he gallassankka biittaa gidдон de7iya gita ciimmaa pultto ubbai xuuqqi bayiis; saluwan de7iya haattaa maskkootetikka dooyetti wodhdhidosa; ¹² dooyettin irai ha sa7aa bollan oitamu gallasaanne oitamu qammaa bukkiis. ¹³ He gallassankka Noheenne a attuma naati, Seemi, Kaaminne Yaafeeti, Nohe keettaayyiyaanne a naatu heezzaa maccaasati issippe markkabiya giddo gelidosona. ¹⁴ Etinne do7a ubbaappe ba qommuwan qommuwan, mehe ubbaappekka ba qommuwan qommuwan, biittaara gooshettiyaageetu ubbaappe ba qommuwan qommuwan, kafo ubbaappe ba qommuwan qommuwan, etaara

issippe gelidosona; ¹⁵ de7o shemppooraa de7iyaageeti ubbai naa77aa naa77aa gididi, Nohekko markkabiyan gelidosona; ¹⁶ Xoossai Noha azazidoogaadan, mereta ubbaappe attumanne macca gididi, markkabiya giddo gelidosona; gelin Nohee giddon de7ishin, GODAI markkabiya penggiyaa gorddiis.

¹⁷ Bashshaa haattai oitamu gallassaa sa7aa bollan bukkiiddi gam77iis; haattai daridi, markkabiya biittaappe pude denttiis. ¹⁸ Haattai biittaa bollan keehippe darin, markkabee haattaa bollan toohettiis. ¹⁹ Saloppe garssaara de7iya xoqqa dereti ubbai mitettana gakkanaashin, haattai ha sa7aa bollan keehi wolqqaappe dariis. ²⁰ Haattai deretu xeeraappe aadhdhidi, tammanne ichchashu wara gakkanaashin tookkiis. ²¹ Yaatin sa7aa bollan paxa qaaxxiya meretati ubbai: kafoi, mehee, do7ai, sa7aa bollan sham77i giya mereta ubbainne asai ubbai haiqqiis. ²² Ee, mela biittaa bollan de7iya, ba siireera de7o shemppuwaa shemppiya ubbaikka haiqqiis. ²³ Ha sa7an paxa de7iyaabai ubbai: asai, meheenne do7ai, biittaaara gooshettiya meretatinne saluwaa kafoti ubbaikka sa7aappe qucettidosona. Qucettin Nohe xalaalainne aara markkabe giddon de7iyaageeti attidosona. ²⁴ He haattai xeetanne ishatamu gallassa gakkanaassi sa7aa bollan gam77iis.

8

Bashsha Haattaa Wurssettaa

¹ SHin Xoossai Noha, aara markkabiya giddon de7iya do7a ubbaanne mehe ubbaa

qoppiis; qoppidi sa7aa bollan carckkuwaa carckkissii; carckkissin he haattai wodhdhi wodhdhi biis. ² Qassi biittaa gidдон de7iya ciimmaa pulattoinne saluwan de7iya haattaa maskkooteti gorddettidosona; iraikka saluwan tegettii. ³ Yaanin haattai wodhdhi wodhdhi biis. He xeetanne ishatamannta gallassaappe guyyiyan, haattai wodhdhiis. ⁴ Haattai wodhdhin markkabee laappunnta aginan, tammanne laappunnta gallassan Araaraate giyo deretu bolli shemppiis. ⁵ Haattai tammannta aginai gakkanaassikka wodhdhi wodhdhi biis; tammannta aginaayyo koiro gallassi deretuyyo xeerai beettiis.

⁶ Oitamu gallassaappe guyyiyan, Nohee ba keexxido markkabiya maskkootiyaa dooyiis; ⁷ dooyidi issi quuruwaa kare yeddiis; yeddin quuroi haattai biittaa bollappe melana gakkanaassi, yaanne haanne paalliiddi gam77iis. ⁸ Qassi Nohee haattai biittaa bollappe wodhdhi wuridaakkonne be7anau issi haraphphiyo kare yeddiis; ⁹ shin he haraphphiyaa haattai biittaa ubbaa bollan ha77ikka de7iyo gishshau, shemppiyoosaa demmabeikku. Hegaa gishshau simmada, markkabiya gidдон de7iya Nohekko yaasu; yin i ba kushiyaa yeddidi, baakko markkabiya gidдо ekkiis.

¹⁰ Hegaappe guyyiyan, hara laappun gallassaa takkidi, haraphphiyo zaarettidikka markkabiya gidдоppe kessidi yeddiis. ¹¹ He haraphphiyaa sa7ai omariyo wode akko simmada yaasu; yaidda wogaraa aacaappe duuttido irxxa haittaa ba doonan saxxa ekkada yaasu. Hegaa gishshau, haat-

tai biittaa bollappe wodhdhidoogaa Nohee eriiis.
¹² Qassi Nohee hara laappun gallassaa takkidi, he haraphphiyo zaarettidi yeddiis; shin he haraphphiyaa akko simmada yabeikku.

¹³ Nohee usuppun xeetanne isiini laittaa de7in, koiro aginan koiro gallassi, haattai biittaa bollappe xi77iis; Nohee markkabiya qum77uwaa qaari xeellidi, biittai xi77idoogaa be7iis. ¹⁴ Naa77antto aginan laatamanne laappunnta gallassan, biittai muleera meliis.

¹⁵ Xoossai he wode Noha hagaadan yaagidi azaziis; ¹⁶ “Neeni ne keettaayyiyo, ne attuma naatanne ne naatu maccaasata ekkada markkabiya giddoppe kiya. ¹⁷ Eti yelettidi, daridi corattana mala, paxa de7iya mereta ubbaappe nenaara de7iyaageeta: kafota, meheta, do7atanne biittaara gooshettiya ubbaa nenaara kessa” yaagiis. ¹⁸ Yaagin Nohee ba attuma naatuura, ba keettaayeeranne ba naatu maccaasatuura markkabiya giddoppe kiyiis. ¹⁹ Kiyin mehenne do7a ubbai, biittaara gooshettiya mereta ubbai, kafo ubbainne sa7aa bollan woxxi qaaxxiyaabai ubbai ba qommuwan qommuwan markkabiya giddoppe kiyidosona.

²⁰ Kiyidoogaappe guyyiyan, Nohee GODAAYYO yarshshiyooosaa gimbbiis; gimbbidi geeshsha mehiyaanne do7aa ubbaappenne geeshsha kafo ubbaappe ekkidi, yarshshiyooosan xuuggidi yarshshiis. ²¹ Yaatin GODAI yarshshuwaa peenuwaa sawiyaagaa singgidi, ba wozanan hagaadan yaagiis; “Naatettaasappe doomin, asi wozanan qoppiyoobai ubbai iita gidikkokka, taani asa gishshau gaada naa77antto mulekka

ha sa7aa qanggikke. Qassi taani ha77i oottidoogaadan paxa de7iya mereta ubbaa naa77antto mulekka xaissikke. ²² Ha sa7ai de7ido peesha ubban, zeriyo wodeenne cakkiyo wodee, meegoinne hombbee, boneenne balggoi, gallassainne qammai ubbatookka de7ana” yaagiis.

9

Xoossai Noheera Maacettido Maachchaa

¹ Xoossai Nohanne a attuma naata hagaadan yaagidi anjjiis; “Yelettite; corattite; sa7a ubbaa kumite. ² Sa7aa do7ati ubbai, saluwaa kafoti ubbai, biittan woxxi qaaxxiyaabai ubbainne abban de7iya moleti ubbai intteyyo yayyonanne dagammona. Eti intteyyo aadhdhidi imettidosona; ³ taani mokkiya dumma dumma kattata intteyyo immidoogaadankka, paxa de7iya woxxi qaaxxiya mereta ubbai intteyyo quma gidana. ⁴ SHin biron shemppoorra de7iya suuttai a gidдон de7iyo ashuwaa mooppite. ⁵ Taani intte shempuwaara de7iya intte suuttaa do7a ubbaappe tumu achchana; qassi asa ubbaappekka, a mala asaa suuttaa achchana. ⁶ Xoossai asaa bana Xoos-saa milatissidi medhdhido gishshau, asa suutta gussiya oona gidikkonne, a suuttaikka asa kushen gukkana. ⁷ Intte yelettite; corattite; sa7an darite; an corattite” yaagiis.

⁸ Hegaappe guyyiyan, Xoossai Nohanne aara de7iya a attuma naata hagaadan yaagiis; ⁹⁻¹⁰ “Simmi ha77i, taani ta maachchaa inttenaara, intteppe guyyiyan intte zereettaaranne paxa nenaara de7iya mereta ubbaara maacettais;

ee, taani ta maachchaa kafuwaara, mehiyaara, sa7aa do7a ubbaaranne, markkabiyaappe inttenaara kiyida, paxa de7iya mereta ubbaara maacettais. ¹¹ Taani inttenaara ta maachchaa maacettais; hagaappe sinttan paxa de7iyaabai ubbai bashshaa haattan mulekka xayenna; ha sa7aa bashshiya haatti hagaappe sinttan mulekka de7enna” yaagiis.

¹² Qassikka Xoossai, “Taani taappenne intteppe, inttenaara de7iya paxa meretatu ubbaappe gidduwan yaana yeleta ubbaara maacettiyo maachchaa malaatai haggaa; ¹³ taani ta zuullaa shaaran essaas; i taappenne ha sa7aappe gidduwan de7iya maachchau malaata gidana. ¹⁴ Taani sa7aappe bollan shaaraa ehiido wodenne shaaran zuullai beettido wode, ¹⁵ taappenne intteppe paxa de7iya dumma dumma qommo mereta ubbaappe gidduwan maacettido ta maachchaa hassayana; paxa de7iyaabaa ubbaa xaissanau hagaappe sinttan mulekka bashshaa haatti yeenna. ¹⁶ Zuullai shaaran beettido wode audenne, taani a be7ana; be7ada taappe Xoossaappenne ha sa7aa bollan paxa de7iya dumma dumma qommo mereta ubbaappe gidduwan maacettido merinaa maachchaa taani hassayana” yaagiis.

¹⁷ Yaagidi Xoossai Noha, “Taani taappenne ha sa7aa bollan paxa de7iyaabaa ubbaappe gidduwan maacettido maachchaa malaatai haggaa” yaagiis.

Nohanne A Naata

18 Markkabiyaappe kiyida Nohe attuma naati Seema, Kaamanne Yaafeeta; Kaami Kanaane aawaa. 19 Hageeti heezzaikka Nohe naata; sa7an ubban de7iya asai etappe yelettiis.

20 Nohee goshshanchcha; i woiniyaa turaa tokettaa doommiis. 21 Issi gallassi i he woiniyaa eessaa uyidi mattottiis; mattottidi ba dunkkaaniyaa gidдон kallo xiire zin77iis.

22 Kanaane aawaa Kaami ba aawaa kalluwaa be7iis; be7idi, kare kiyidi, ba naa77u ishanttuyyo yootiis. 23 SHin Seeminne Yaafeeti afala issuwaa ekkidi, naa77aikka bantta hashiyaara hashiyaara gatti oiqqidi, guyyegutti hemetti gelidi, bantta aawaa kalluwaa kammidosona; eti bantta aawaa kalluwaa be7enna mala bantta som77uwaa wora zaaridosona.

24 Nohee mattoi aadhdhin beegottidi, a na7ai ubbaappe kaaloi a oottidobaa eriis. 25 Eridi a, “Kanaani qanggettidaagaa gido! I ba ishanttuyyo wurssetta aille gidana” yaagiis.

26 Qassikka Nohee,
“GODAI, Seema Xoossai galatetto!
Kanaani Seema aille gido;

27 Xoossai Yaafeeta biittaa aasso.11
Yaafeeta zareti Seema zaretu gidдон de7ona;
Kanaani Yaafeeta aille gido” yaagiis.

28 Bashshaa haattaappe guyyiyan, Nohee heezzu xeetanne ishatamu laittaa de7iis. 29 Nohee muleera uddufun xeetanne ishatamu laittaa de7idi haiqqiis.

---

11 9:27 Yaafeeta birshshettai “Aasso” giyoogaa milatees.

10

Nohe Naatu Yeletaa (Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 1:5-23)

¹ Nohe naatu, Seema, Kaamanne Yaafeeta yele-tai hagaappe kaallidi xaafettidaagaa; bashshaa haattaappe guyyiyan, etau attuma naati yelettidosona.

² Yaafeeta attuma naati: Goomera, Maagooga, Maadaaya, Yaawaana, Tubaala, Meshekanne Tiraasa.

³ Goomera attuma naati: Ashkkanaaza, Rifaatanne Togarmma.

⁴ Yaawaana attuma naati: Eliisha, Tarsseesa, Kitiimanne Rooda.

⁵ Hageetuppe abbaa doonan de7iya asai ubbai ba biittan biittan, ba qaaan qaaan, ba yaran yaraaninne, ba kawotettan kawotettan shaahettidosona.

⁶ Kaama attuma naati: Kuusha, Mixiraima, Puxanne Kanaana.

⁷ Kuusha attuma naati: Saaba, Hawiila, Saabita, Raa7imanne Sabtaka.

Raa7ima attuma naati: Saabanne Dadaana.

⁸ Kuushi Naamiruuda yeliis; Naamiruudi ha sa7an koiro wolqqaama olanchcha gidiis;

⁹ GODAA sinttankka i wolqqaama shankkanchcha gidiis; “Naamiruudadan GODAA sinttan wolqqaama shankkanchcha gida” giyoogee hegaa gishshassa. ¹⁰ A kawotettaayyo koiro katamati Sanaa7oore biittan de7iya Baabiloone, Ereeka,

Akkaadanne Kalna. ¹¹⁻¹² I he biittaappe Asoore biidi, Nanawe, Rahbootanne Kaalaha keexxiis; qassi Nanaweppenne Kaalahappe gidduwan de7iya Reseena giyo gita katamaakka keexxiis.

13-14 Mixiraimi Ludeta, Anaameta, Lahaabeta, Nafttuuheta, Patiroosata, Kaasiluuhetanne Pilisxxeema zareta yelida Kafttooreta yeliis. 15-18 Kanaanee ba baira na7aa Sidoonanne Heeta yeliis; qassi Kanaanee Yaabuusata, Amooreta, Gerggeeseta, Hiiweta, Arqqeta, Siinata, Ariwaadeta, Xamaaretanne Hamaatata yeliis.

Hegaappe guyyiyan, Kanaane zareti laalettin, 19 Kanaane biittaa zawai Sidoonappe doommidi, Garaaraanne Gaazaara kanttidi, Sadoomanne Gamooraa, Adaamanne Xaboima biidi, Lashaa7an zawatees. 20 Kaama attuma naati bantta yaran yaran, bantta qaalan qaalan, bantta biittan biittaaninne bantta kawotettan kawotettan xaafetti-daageeti hageeta.

21 Seemau naati yelettidosona; i Yaafetayyo baira ishaanne Eboora naatu ubbaayyo maizza aawaa. 22 Seema attuma naati: Elaama, Asoora, Arifaakisaada, Luudanne Araama.

23 Araama attuma naati: Uuxa, Huula, Geteeranne Mesheka.

24 Arifaakisaadi SHelaaha yeliis.

SHelaahi Eboora yeliis.

25 Eboorau naa77u attuma naati yelettidosona. Issuwaa sunttai Peeleega; aissi giikko, sa7an de7iya asai a wodiyan shaahettiis; a ishaa sunttai Yoqixaana.

26 Yoqixaani naata yeliis. Etinne: Almmodaada, SHeleefa, Haxarmmaaweta, Yeraaha, 27 Hadoraama, Uzaala, Diiqila, 28 Oobaala, Abimaa7eela, Saaba, 29 Ofira, Hawiilanne Yobaaba. Hageeti ubbaikka Yoqixaana attuma naata.

³⁰ Eti de7ido heerai Meeshappe biidi arshsho baggaara de7iya deree dariyo biittan Safaara gakees. ³¹ Seema attuma naati bantta yaran yaran, bantta qaalan qaalan, bantta biittan biittaaninne bantta kawotettan kawotettan xaafettidaageeti hageeta.

³² Hageeti bantta yaran yaraaninne bantta kawotettan kawotettan xaafettida Nohe attuma naatu zareta. Bashshaa haattaappe simmin, kawotettati hageetuppe sa7a ubbau laalettidosona.

11

Baabiloone Pooqiyaa

¹ Sa7aa bollan de7iya asi ubbi koiro issi doonaanne issi qaalaa haasayees. ² Asati arshsho baggi simmidi biido wode, Sanaa7oore giyo biittan dembba issuwaa demmidi yan, uttidosona.

³ Eti issoi issuwaa, “Haayite; xuubiyaa medhdhidi, taman xuuggoos” yaagidosona. Yaagidi eti shuchchaa gishshaa xuubiyaa, urqqaa gishshaa shidaa ekkidosona; ⁴ ekkidi, “Haayite; nu sunttaa xeesissanaunne qassi nuuni ha sa7aa ubbaa bollan laalettennan attanau issi gita katamaanne xerai saluwaa gakkiyo issi pooqiyaa nuuyyo keexxos” yaagidosona.

⁵ SHin GODAI asati keexxido gita katamaanne pooqiyaa be7anau duge wodhdhiis; ⁶ wodhdhidi GODAI hagaadan yaagiis; “Hekko eti issi asa; qassi eti ubbaikka issi qaalan haasayoosona; eti ha77i haggaa oottanau doommiichchaappe guyyiyan, eti banttayyo oottanau qoppiyooban etau danddayettennabi aibinne baawa. ⁷ Haayite; duge

wodhdhidi eti issoi haasayiyo qaalaa issoi erenna mala, eta qaalaa dummayoos” yaagiis. ⁸ Yaagidi GODAI eta hegaappe sa7a ubbaa bollan laalin, eti he gita katamaa keexxiyoogaa aggi bayidosona. ⁹ GODAI sa7aa asaa qaalaa yan dummayido gishshau, he katamai Baabiloona geetetiis. GODAI eta hegaappe sa7a ubbaa bollan laaliis.

Seema Yeletaa

¹⁰ Seema yeletai hagaappe kaallidi xaafettidaagaa. Bashshaa haattaappe guyyiyan, naa77u laitta gidin, Seema laittai xeetaa gidido wode, Seemi Arifaakisaada yeliis.

¹¹ Seemi Arifaakisaada yelidoogaappe guyyiyan, ichchashu xeetu laittaa de7iis; hara attuma naatakka macca naatakka yeliis.

¹² Arifaakisaadi 35 laittaa de7idi, SHelaaha yeliis; ¹³ Arifaakisaadi SHelaaha yelidoogaappe guyyiyan, 403 laittaa de7iis; hara attuma naatakka macca naatakka yeliis.

¹⁴ SHelaahi 30 laittaa de7idi, Eboora yeliis; ¹⁵ SHelaahi Eboora yelidoogaappe guyyiyan, 403 laittaa de7iis; hara attuma naatakka macca naatakka yeliis.

¹⁶ Eboori 34 laittaa de7idi, Peeleega yeliis; ¹⁷ Eboori Peeleega yelidoogaappe guyyiyan, 430 laittaa de7iis; hara attuma naatakka macca naatakka yeliis.

¹⁸ Peeleegi 30 laittaa de7idi, Raa7a yeliis; ¹⁹ Peeleegi Raa7a yelidoogaappe guyyiyan, 209 laittaa de7iis; hara attuma naatakka macca naatakka yeliis.

²⁰ Raa7u 32 laittaa de7idi, Saruuga yeliis;
²¹ Raa7u Saruuga yelidoogaappe guyyiyan, 207 laittaa de7iis; hara attuma naatakka macca naatakka yeliis.

²² Saruugi 30 laittaa de7idi, Naakoora yeliis;
²³ Saruugi Naakoora yelidoogaappe guyyiyan, 200 laittaa de7iis; hara attuma naatakka macca naatakka yeliis.

²⁴ Naakoori 29 laittaa de7idi, Taara yeliis;
²⁵ Naakoori Taara yelidoogaappe guyyiyan, 119 laittaa de7iis; hara attuma naatakka macca naatakka yeliis.

²⁶ Taari 70 laittaa de7idi, Abraama, Naakooranne Haaraana yeliis.

Taara Yeletaa

²⁷ Taara yeletai hagaappe kaallidi xaafettidaagaa. Taari Abraama, Naakooranne Haaraana yeliis; yelin Haaraani Looxa yeliis.

²⁸ Haaraani ba aawai Taari paxa de7ishin, ba yelettido Kaladaawetu biittan, Uura giyo gita kataman haiqqiis. ²⁹ Abraaminne Naakoorinne naa77aikka machchidosona; Abraama keettaayee sunttai Saarayo; qassi Naakoora keettaayee sunttai Milkko; Milkka Haaraana na7iyo; Haaraani Milkkissinne Yiskkaanisi aawaa. ³⁰ Saaraya maine; iyyo na7i baawa.

³¹ Taari ba na7aa Abraama, ba na7aa Haaraana na7aa Looxanne, ba na7aa Abraama keettaayyiyo Saarayo ekkidi kiyin, eti issippe Kanaane biitti baanau Uuri giyo Kaladaawetu katamaappe denddidosona; shin eti Kaaraane giyo katamaa gakkanaashin biidi, yan utti bayidosona. ³² Taari

naa77u xeetanne ichchashu laittaa de7idi,
Kaaraanen haiqqiis.

12

Abraama Xeessaa

¹ GODAI Abraama yaagiis; “Neeni ne biittaappe, ne dabbotuppenne ne aawaa keettaa asaappe shaahettada, taani nena bessiyo biitti ba. ² Taani nena gita kawotetta oottana; qassi taani nena anjjana; taani ne sunttaa gitayana; yaatin neeni anjjo gidana; ³ taani nena anjjiyaageeta anjjana; qassi nena qanggiyaageeta taani qanggana; ha sa7aa bollan de7iya asai ubbai ne baggaara anjjettana” yaagiis.

⁴ Yaagin Abraami GODAI ayyo odidoogaadan denddidi biis; Looxeekka aara biis; Abraami Kaaraaneppe biido wode, ayyo laittai laappun tammanne ichchasha. ⁵ Abraami ba keettaayyiyo Saarayo, ba ishaa na7aa Looxa, yan shiishshido bantta aquwaa ubbaanne, Kaaraanen eti demido ashkkarata ekkidi, Kanaane biitti baanau denddiis; biidi eti Kanaane biitti gakkidosona.

⁶ Gakkin Abraami he biittan Sekeemi giyoosan de7iya Moore giyo gita wolaa gakkanaassi hemetidi biis. He wode Kanaane asati he biittan de7oosona. ⁷ SHin GODAI Abraamayyo qonccidi a, “Ha biittaa taani ne zersettaayyo immana” yaagiis. Yaagin i baayyo qonccida GODAAYYO he sohuwan yarshshiyooosaa keexxidi goinniis. ⁸ Hegaappe denddidi, Beeteleppe arshsho baggaara de7iya deretiyaasaa biidi, hegan Beetele arggo baggi aggidi, qassi Aaye arshsho baggi aggidi, gidduwan ba dunkkaaniyaa toliis;

hegan GODAAYYO yarshshiyooosaa keexxidi, GODAA sunntaa xeessiis. ⁹ Hegaappe guyyiyan, Abraami yaappe denddidi biidi Neegeeba bazzuwaa gakkiiis.

Abraami Gibxxe Biis

¹⁰ He wode he biittai koshatiis; koshai suullido gishshau, Abraami amarida wodiyaa de7anau duge Gibxxe wodhdhiis. ¹¹ Gibxxe gelana hanishin, Abraami ba keettaayyiyo Saarayo hagaadan yaagiis; “Siya; neeni keehippe meraa lo77o maccaasa gidiyooogaa taani erais. ¹² Gibxxe asati nena be7iyo wode eti, ‘Hanna a keettaayyiyo’ yaagana; yaagidi eti tana worana; shin nena paxa aggi bayana. ¹³ Simmi eti taayyo ne gaasuwan kehana malanne, qassi taani haiqqennan ne gaasuwan attana mala neeni, ‘Taani a michchiyo’ yaaga” yaagiis.

¹⁴ Abraami Gibxxe biittaa gelido wode, Gibxxe asati he maccaasiyaa daro meraa lo77o maccaasa gidiyooogaa be7idosona. ¹⁵ Qassi Gibxxe kawuwaassi oottiya halaqatikka o be7ido wode, kawuwaa sinttan o nashshidosona; yaatidi o kawuwaa keettaa efiidosona. ¹⁶ Yaatin i gaasuwan kawoi Abraama lo77o aifiyan xeelliis; xeelidi Abraamayyo dorssatanne boorata, attuma haretanne macca haretta, attuma ashkkaratanne macca ashkkarata, gaameelatakka immiis.

¹⁷ SHin GODAI Abraama keettaayyee Saarayi gaasuwan Gibxxe kawuwaa bollinne a so asaa bolli hanttaara harggiyaa yeddiis. ¹⁸ Yaatin kawoi Abraama xeesidi, “Neeni haggaa aissi ta bolli oot-tadii? A ne keettaayyiyo gididoogaa aissi taayyo odabeikkii? ¹⁹ Neeni o, ‘A ta michchiyo’ gaada

taayyo aissi yootadii? Taani o ta machcho oot-tanau ekkidoi hegaa gishshassa. Simmi ha77i ne keettaayyiyo hanno be7a; o ekkada ba” yaagiis. ²⁰ Yaagidi ba asata azazin, eti Abraama a keet-taayeeranne ayyo de7iya ubbabaara kessidi yed-didosona.

13

Abraaminne Looxee SHaahettidosona

¹ Hegaa gishshau Abraami ba keettaayeeranne, baayyo de7iyaabaa ubbaara Gibxxeppe Neegeeba bazzuwaa biis; Looxeekka aara biis. ² Abraami he wode mehiyan, biraaninne worqqan daro duretiis.

³ I Neegeebappe denddidi Beeteele gakkanaassi biis; he sohoinne Beeteeleppenne Aayippe gidduwan i koiro ba dunkkaaniyaa toливо sohuwaanne ⁴ yarshshiyooosaa i koiro keexxido sohuwaa. Yan Abraami GODAA sunntaa xeesiis.

⁵ Abraamaara yuuyiya Looxeeyyookka miizzai, dorssaa wudeenne dunkkaanee de7ees. ⁶ SHin eti issippe de7anau etau biittai gidibeenna; etau daro mehee de7iyo gishshau, eti issippe de7anau danddayibookkona. ⁷ Hegaa gaasuwan Abraama wudiyaa heemmiyaageetu giddooninne Looxe wudiyaa heemmiyaageetu giddon ooshshai kiyiis. He wode Kanaanetinne Parzzeti he biittan de7oosona.

⁸ Yaanin Abraami Looxa, “Nuuni ishantta gidiyo gishshau, ta giddooninne ne giddon, ta wudiyaa heemmiyaageetu giddooninne ne wudiyaa heemmiyaageetu giddon ooshsha kessoppa. ⁹ Biitta ub-bai ne sinttan de7ennee? Ane nuuni shaahettoos; neeni haddirssa baggi biikko, taani ushachcha

baggi baana; neeni ushachcha baggi biikko, taani haddirssa baggi baana” yaagiis.

¹⁰ Yaagin Looxee yuuyi aadhdhi xeellidi, Yorddaanoosa SHAafaa wombbai ubbai biidi Zoo7aara gakkanaassi, GODAA gannatiyaa¹² woikko Gibxxe biittaa mala daro haattai de7iyooogaa gidiiyoogaa be7iis. (Hegeenne GODAI Sadoomanne Gamoora geetettiya katamata xaissanaappe kase). ¹¹ Hegaa gishshau Looxee baayyo Yorddaanoosa wombbaa ubbaa dooridi, arshsho baggi biis; yaatin eti issoi issuwaappe shaahettidosona. ¹² Abraami Kanaane biittan de7i bayiis; shin Looxee wombban de7iya gita katamatu gidduwan uttidi, Sadooma katamaa matan ba dunkkaaniyaa toliis. ¹³ He wode Sadooma asati iitanne GODAA bolli pala nagaraa oottiyaageeta.

¹⁴ Looxee Abraamappe shaahettidoogaappe guyyiyan, GODAI Abraama hagaadan yaagiis; “Xoqqu gaada neeni de7iyooosaappe arshsho bagginne arggo baggi, qassi huuphessa bagginne tohossa baggi xeella. ¹⁵ Ha neeni xeelliyo biitta ubbaa taani neeyyoonne ne zariyaayyo merinau immana; ¹⁶ taani ne zariyaa sa7aa shafiyaadan darissana; ooninne sa7aa shafiya qoodana danddayikko, ne zareekka qoodettana. ¹⁷ Dendda; denddada biittaa gomppan pudenne dugenne hininne haanne hemettada be7a; aissi giikko, taani ha biittaa neeyyo immana” yaagiis.

¹⁸ Yaagin Abraami ba dunkkaaniyaa shoddidi, Kebroona kataman de7iya Mamire wolatu gi-

---

¹² **13:10** GODAA gannatiyaa: Hagara giyoogee “Edene Gannatiyaa” giyoogaa.

tatu matan de7anau biis. Hegan GODAAYYO yarshshiyo sohuwaa keexxiis.

14

Abraami Looxa Wotti Ekkiis

¹ He wode Sanaa7oore Kawoi Amiraafeeli, Ellaasaara Kawoi Ariyooki, Elaama Kawoi Kadorllaa7oomerinne Goima Kawoi Tidi7aali oiddai, ² Sadooma Kawuwaa Beera7aara, Gamooraa Kawuwaa Birshshaara, Adaama Kawuwaa SHin77aabaara, Xaboima Kawuwaa SHemebeeraaranne (Xoo7aaro geetettiya) Belaa7a Kawuwaara olau salppidosona. ³ Hageeti ichchashu kawoti gaittidi issi wolqqa gididi, (Maxine Abbaa giyo) Siiddima Wombban shiiqidosona. ⁴ Eti kase tammanne naa77u laittaa Kadorllaa7oomerayyo haarettidosona; shin tammanne heezzantta laittan ayyo makkalidosona.

⁵ Tammanne oiddantta laittan Kadorllaa7oomerinne aara zuppetida kawoti banta olanchchata ekkidi biidi, Asttaarooti Qarnnaiman de7iya Raafaayeta, Haaman de7iya Zuuzetanne SHaawe-Qiriyaataiman de7iya Eemeta olidi xoonidosona. ⁶ Xoonidi Hooraa biittaa asatakka Se7iira Deriyan olidi, bazzuwaa matan de7iya Elpparaana giyoosaa gakkanaassi yedettidosona. ⁷ Hegaappe guyye simmidi, Ain-Mishppaaxa yiidosona. (Ha77i he sohoi Qaadeesa geetettes.) Eti Amaaleeqatu biittaa ubbaanne qassi Haxaaxooni-Taamaara giyoosan de7iya Amooreta olidi xoonidosona.

⁸ Hegaappe simmin, Sadooma kawoi, Gamooraa kawoi, Addaama kawoi, Xaboima

kawoinne (Xoo7aaro geetettiya) Belaa7a kawoi denddidosona; denddidi Siiddima Wombban salppidosona. ⁹ Hageeti ubbai Elaama kawuwaara, Goima kawuwaara, Sanaa7oore kawuwaaranne Ellaasaara kawuwaara (ha ichchashu kawoti oiddu kawotuura) olettidosona. ¹⁰ Siiddima Wombban he wode, shidaadan oiqqiyaabai kumido ollai bessii; Sadooma kawoinne Gamooraa kawoi bantta olanchchatuura olaappe baqatishin, etappe amaridaageeti he ollatun kunddidosona; shin attidaageeti deriyau baqatidosona. ¹¹ Oiddu kawoti Sadoomanne Gamooraa katamatu aquwaa ubbaanne eta quma ubbaa bonqqidi ekki biidosona. ¹² Abraama ishaa na7ai Looxee Sadooman de7iyo gishshau, akka a aquwaakka ekki biidosona.

¹³ Hegaappe guyyiyan, issi bitanee baqati kessi ekkidi yiis; yiidi Ibraawiyaa Abraamassi ha-gaa yootiis. Abraami he wode, Eshkkolanne Aneera ishaa Amooriyaa Mamire wolaa matan de7ees. Eti ubbaikka olaa zaaranau Abraamaara maachchaa maacetti uttidosona. ¹⁴ Abraami ba dabboi omoodettidoogaa siyido wode, olaa eriya ba son yelettida heezzu xeetanne tammanne hospun asaa denttiis; he oiddu kawota kaalliiddi Daani giyo katamaa gakkanaassi biis. ¹⁵ Biidi gakkidi, qamman ba asaa citan citan shaakkidi, ba morkketuura olettidi eta xooniis. Xoonidi Damasqqoppe huuphessa baggaara de7iya Hooba giyoosaa gakkanaassi yedettiis. ¹⁶ Aquwaa ubbaa, qassi ba dabbuwaa Looxanne a aquwaa, mac-caasaanne hara asaa wotti ekkiis.

¹⁷ Abraami Kadorllaa7oomeranne aara

zuppetida kawota xoonidi simmidoogaappe guyyiyan, Sadooma kawoi, (Kawotu Wombbaa giyo) SHaaweeha Wombban a mokkanau kiyiis.

Malkki-Xedeqi Abraama Anjjiis

¹⁸ He wode, Saleema Kawoi Malkki-Xedeqi oit-taanne woine eessaa ekkidi yiis; i Ubbaappe Xoqqiya Xoossaa qeesiyaa. ¹⁹ I Abraama hagaadan yaagidi anjjiis;

“Ubbaappe Xoqqiya Xoossai,
saluwaanne sa7aa medhdhidaagee Abraama anjjo;

²⁰ qassi Ubbaappe Xoqqiya Xoossai,
ne morkketa ne kushiyan

aatti immidaagee galatetto” yaagiis.

Yaagin Abraami ubbabaappe asirataa kessidi, Malkki-Xedeqayyo immiis.

²¹ Sadooma kawoi Abraama, “Asaa tau immada, aquwaa neeyyo ekka” yaagiis.

²² SHin Abraami Sadooma kawuwaa, “Taani GODAASSI, Ubbaappe Xoqqiya Xoossaassi, saluwaanne sa7aa medhdhidaagaassi, ta kushiya denttada caaqqachchaas. ²³⁻²⁴ Ta asai miidobaappenne tanaara biida Aneera, Eshkkolanne Mamire gakkiyaabaappe attin, neeni, ‘Abraama taani dureyaas’ mulekka geennaadan, taani nebaappe harai atto qunccuute woikko caamma qachchiyoobaanne ekkikke. Eti banttana gakkiyaabaa ekkona” yaagiis.

15

GODAI Abraamaara Maacettiis

¹ Hegaappe guyyiyan, GODAA qaalai ajjuutan Abraamakko yiidi, “Abraamaa, yayyoppa! Taani neeyyo gondalle; ne woi-toi keehi gita” yaagiis.

² Yaagin Abraami, “Abeet Ubbaa Haariya GODAU, taayyo mulekka na7i banna gishshau, neeni immiyo woi-toi taayyo aisse? Damasqqoi El77eezari tana laattana shin” yaagiis. ³ Qassikka Abraami, “Nee-ni taayyo ainne na7a immabaakka; he-gaa gishshau ta son de7iya ashkkaarai tana laattiyaagaa” yaagiis.

⁴ Yaagin GODAA qaalai akko yiidi, “Ha ashkkaarai nena laattenna; shin ne gulbbataappe kiyiyaagee nena laattana” yaagiis. ⁵ Yaagi simmidi kare a kessidi, “Saluwaa pude xeella; neeni xoolintteta qoodanau danddayikko qooda; ne zere-taikka haggaa keena gidana” yaagiis.

⁶ Abraami GODAA ammaniis; GODAI he-gaa ayyo xillotettadan qoodiis.

⁷ GODAI qassikka a, “Taani neeni ha biittaa laattana mala neeyyo immanau Uri giyo Kaladaawetu katamaappe nena kessa ehiida GODAATTENNEE” yaagiis.

⁸ SHin Abraami a, “Abeet Ubbaa Haariya GODAU, taani ha biittaa laattanaagaa aibin eroo?” yaagiis.

⁹ Yaagin GODAI a, “Heezzu laitta ussa, heezzu laitta deeshsha, heezzu laitta dorssanne naa77u qommo haraphpheta taassi ekkada ya” yaagiis.

¹⁰ Yaagin i hageeta ubbaa ayyo ekki efii; efidi eta phalqqidi naa77u kessiis; naa77aa kessidoogaa is-suwaa issuwaa ginan wottiis; shin kafota naa77u kessi phalqqibeenna. ¹¹ He wode ankkoti he

ashuwaa bolli wodhdhidosona; shin Abraami eta yedettiis.

¹² Awai wulliyo wode Abraama wolqqaama xiskkoi oiqqiis; oiqqin daganttiya sakkana xumai a bolli wodhdhiis. ¹³ Yaatin GODAI a, “Ne zerettai hara biittan bete gididi de7anaagaa neeni tumuppe era; eti ailletidi oiddu xeetu laittaa naaqqetana. ¹⁴ SHin ailleyidi eta haariya kawotettaa taani qaxxayana; hegaappe guyyiyan, eti daro aquwaara he biittaappe kiyana. ¹⁵ Nena gidikko, neeni ne maizza aawatukko sarotettan baana; neeni keehi cimada haiqqananne moogettana. ¹⁶ SHin oiddantto yeletan ne zerettai ha biitti simmana; aissi giikko, Amooretu nagarai biron likkiyaa gakkiihchibeenna” yaagiis.

¹⁷ Awai wullin sa7ai xumiis; xumin coociyaa cuwainne tamaa laco i akeekennan kiyi beettidi, he naa77u kessi phalqqidoogeetuppe gidduwaara kanttiis. ¹⁸ He gallassi GODAI Abraamaara hagaadan yaagidi maachchaa maacettiis; “Gibxxe SHaafaappe doommidi Efiraaxiisa giyo gita shaafaa gakkanaassi, ha biittaa taani ne zereettaassi immaas; ¹⁹⁻²¹ ha biittai Qeenatu, Qeniizetu, Qadimoonetu, Hiitetu, Parzzetu, Raafaayetu, Amooretu, Kanaanetu, Gerggeesetunne Yaabuusatu biittaa” yaagiis.

16

Aggaaronne Isimaa7eela

¹ Abraama keettaayyiyaa Saaraya ayyo ha77inne na7a yelabeikku; shin iyyo Gibxxeppe yiida Aggaaro giyo issi ailliyaa de7ausu. ² Hegaa

gishshau Saaraya Abraama xeesada, “Be7a, GODAI tau yelo diggiis. Neeni baada, ta ailleera zin77a; ooni erii, taani i baggaara na7aayo gidanaakkonne” yaagaasu. Yaagin Abraami Saarayi qaalaa siyidi maayiis. ³Abraami Kanaane biittan tammu laitta uttidoogaappe guyyiyan, Abraama keettaayyiyaa Saaraya Gibxxeppe ehiido ba ailliyo Aggaaro, ba keettaawaa Abraamassi machcho immaasu. ⁴Immin Aggaaro ekkiis; ekin a shahaaraasu. A baayyo shahaarai attidoogaa erido wode, ba godiyo karuwaa doomma bayaasu.

⁵ He wode Saaraya Abraama, “Tana ha naaquwaa naaqissiyaagee nena; taani ta ailliyo neeyyo immin, a ha77i baayyo shahaarai attidoogaa erada, tana karausu. Nebaanne tabaa GODAI pirddo” yaagaasu.

⁶ Yaagin Abraami Saarayo, “Hanno be7a; ne ailliyya ne kushiyaana; neeni o ne lo77aa ootta” yaagiis. Hegaappe guyyiyan, Saaraya Aggaaro naaqqin, a kiyada ippe baqataasu.

⁷ Baqatin GODAA kiitanchchai pulttuwaa matan bazzon Aggaaro demmiis; he pultto SHura giyo biitti efiya ogiyaa mataana. ⁸I Aggaaro, “Bii Saarayi aillee Aggaaree, auppe yaadii? Qassi au bai?” yaagidi oichchiis.

Oichchin a, “Taani ta godee Saarayippe baqatais” yaagaasu.

⁹ Yaagin GODAA kiitanchchai iyyo, “Neeni ne godeekko guyye simmada ba; baada iyyo haaretta” yaagidi yootiis. ¹⁰ Qassikka GODAA kiitanchchai o, “Ne zariyaa qoodanau danddayettennaagaa keesaa taani corayana”

yaagiis. ¹¹ Qassikka GODAA kiitanchchai o, “Ha77i neeni shahaara; neeni attuma na7a yelana; yelada a Isimaa7eela¹³ gaada sunttana; aissi giikko, GODAI ne waasuwaa siyiis. ¹² I bazzon yeda de7iya hare mala asa gidana; asa ubbaara i eqettana; qassi asai ubbaikka aara eqettana; i ba ishanttu ubbaara ixo gididi de7ana” yaagiis.

¹³ Yaagin Aggaara, “Taani tana be7iyaagaa be7ada paxa attanee?” yaagaasu; yaagada a baayyo haasayida GODAA, “Neeni tana be7iya Xoossaa” yaagada sunttaasu. ¹⁴ Hegaa gishshau he pulttuwaa ollai, “Tana Be7iya De7o Xoossaa Pulttuwaa” geetettiis; he ollai hanno gakkanaassi Qaadesappenne Baareedappe gidduwan de7ees.

¹⁵ Aggaara Abraamayyo attuma na7a yelaasu; Abraami Aggaara yelido na7aa Isimaa7eela gididi sunttiis. ¹⁶ Aggaara Isimaa7eela Abraamayyo yelido wode, Abraama laittai hospun tammanne usuppuna.

17

Qaxxaraa, Maachchaa Malaataa

¹ Abraama laittai uddufun tammanne uddufunaa gidido wode, GODAI ayyo qonccidi a, “Taani Ubbaa Danddayiya Xoossaa; neeni ta sinttan hemetta; suure gida. ² Taani taappenne neeppe gidduwan ta maachchaa wottais; taani nena keehi corayana” yaagiis. ³ Yaagin Abraami ba som77uwan duge gufanniis; gufannin Xoossai ayyo hagaadan yaagiis; ⁴ “Simmi, taani nenaara

---

¹³ **16:11** Isimaa7eela: Ha suntaa birshshettai “Xoossai siyees” giyoogaa.

maacettiyo maachchai haggaa; neeni daro kawotettaayyo aawa gidana. ⁵ Haggaa doommidi ne sunntai Abraama geetettenna; shin ne sunntai Abraama¹⁴ gidana. Aissi giikko, taani nena daro kawotettaayyo aawa oottaas. ⁶ Taani nena keehi yeletissana; taani neeppe kawotettata medhdhana; kawotikka neeppe kiyana. ⁷ Taani taappenne neeppe, neeppe guyyiyan ne zerettaappenne gidduwan, yeletaappe yeletaa gakkanaassi ta maachchaa maacettais; ha maachchai taani neeyyoonne neeppe guyyiyan ne zerettaayyo Xoossaa gidana mala merinaa maachcha. ⁸ Ha77i neeni bete gidada de7iyo Kanaane biittai ubbai neeyyoonne neeppe guyyiyan ne zerettaayyo merinaassi laata gidana mala taani immana; qassi taani eta Xoossaa gidana” yaagiis.

⁹ Qassikka Xoossai Abraama, “Nena gidikko, neeni ta maachchaa naaga; neenikka neeppe guyyiyan ne zerettaikka, yeletaappe yeletaa gakkanaassi naagite. ¹⁰ Taappenne neeppe, neeppe guyyiyan ne zerettaappe gidduwan intte naagana ta maachchai haggaa; intte gidduwan de7iyya attuma ubbai qaxxaretto. ¹¹ Intte attumatettaa shoohuwaa qaxxareteeta; hegee taappenne intteppe gidduwan de7iyya maachchaayyo malaata gidana. ¹² Intte giddon sinttappe yelettana attuma naati ubbai yelettido hospunta gallasan qaxxarettana koshshees. Ne son yelettidaageeta gidin, woikko allagaappe miishshan shamettida ailleta gidin, ne zeretta gidennaageetakka

---

¹⁴ 17:5 Abraama: Ha sunntaa birshshetta “Daro asaa aawaa” giyoogaa.

attumaageeta qaxxaranau koshshees.
 13 Ne son yelettidaageetikka ne miishshan shamettidaageetikka qaxxarettona. Hagee intte ashuwan de7iya ta maachchai merinaa maachcha gidana. 14 Qaxxarettiichchibeenna, ba shoohuwaara de7iya attuma asai ubbai ba asaappe duuxxana; aissi giikko, i ta maachchaa kanttiis” yaagiis.

15 Qassikka Xoossai Abrahaama, “Simmi, ne keettaayee Saarayi sunntaa Saarayo gooppa; ha-gaappe sinttau i sunntai Saaro. 15 16 Taani o anjjana; taani ippe neeyyo attuma na7a tumu immana. O taani anjjana; a kawotettatuyyo aayo gidana; asaa kawoti ippe yaana” yaagiis.

17 Yaagin Abrahaami ba som77uwan gufanniis; i miiccidi ba wozanan, “Xeetu laitta asi tumu na7a yelanee? Qassi uddufun tammu gidido Saara na7a yelanee?” yaagidi qoppiis. 18 Yaagi qoppidi Abrahaami Xoossaa, “Isimaa7eeli tana laattiyaa-gaa gidanau danddayennee?” yaagiis.

19 SHin Xoossai, “CHii, ne keettaayyiyaa Saara neeyyo attuma na7a tumuppe yelana; yelettin neeni Yisaaqa¹⁶ gaada a sunntana. Appe guyyiyan, a zersettaassi merinaa maachcha gidana mala, taani aara ta maachchaa maaccettana.

20 Qassi Isimaa7eelabaa gidikkonne, neeni oichchidoogaa taani siyaas; taani akka anjjana; taani a yeletissananne a zersettaa keehi corayana; i tammanne naa77u daannata yelana; taani a zersettaa gita kawotetta oottana. 21 SHin taani ta

---

15 17:15 Saaro: Ha sunntaa birshshettai “Halaqiyo” giyoogaa.

16 17:19 Yisaaqa: Ha sunntaa birshshettai “I miiccees” giyoogaa.

maachchaa laitti hannaode Saara neeyyo yeliyo Yisaaqaara maacettana” yaagiis. ²² Xoossai Abrahaamaara haasayidi wurssidoogaappe guyyiyan, Abrahaamappe shaahettidi pude biis.

²³ He gallassankka Abrahaami ba na7aa Isimaa7eela, ba son yelettida ubbaa, ba miishshan shammidoogeeta ubbaa, ba son de7iya attuma asa ubbaa, Xoossai ayyo odidoogaadan eta attumatettaa shoohuwaa qaxxariis. ²⁴ Abrahaami ba attumatettaa shoohuwaa qaxxarettiyo wode, uddufun tammanne uddufun laitta asa; ²⁵ a na7ai Isimaa7eeli ba attumatettaa shoohuwaa qaxxarettiyo wode, tammanne heezzu laitta na7a. ²⁶ Abrahaaminne a na7ai Isimaa7eeli naa77aikka he gallassi qaxxarettidosona. ²⁷ Abrahaama son de7iya attuma asai ubbai, a son yelettidaageetinne miishshan shammidoogeeti ubbai aara qaxxarettidosona.

18

Heezzu Imattata

¹ Abrahaami Mamire wolatu gitatu garssan ba dunkkaaniyaa penggen seeta gallasan uttidaashin, GODAI ayyo qoncciiis. ² Abrahaami xoqqu giidi xeellidi heezzu asati a matan eqqidaageeta be7iis; be7idi etaara gaittanau ba dunkkaaniyaa penggeppe denddidi woxxiis; woxxi gakkidi, biittan hokkidi, eta sinttan ziggiiis. ³ Ziggi simmidi i, “Abeet ta godau, taani ne sinttan nashettidabaa gidikko, tana ne ashkkaraa aggada aadhdhoppa. ⁴ Hai guutta haatti yo; yin intte tohoi meecettin, ha mittaa kuwan shemppi ekkite. ⁵ Intte ha77i taakko intte ashkkaraakko yiido

gishshau, gazddidi intte biyoosaa baana mala, taani intteyyo miyoobaa ehais” yaagiis.

Yaagin eti, “Daro lo77o; neeni giyoogaadan ootta” yaagidosona.

⁶ Yaagin Abrahaami dunkkaaniyaa giddo Saarikko eesoti biidi, “Eesotada liiqo xiilliyaappe heezzu kere gidiyaagaa ekka munaqqada oittaa uukka” yaagiis. ⁷ Qassi, Abrahaami ba wudiyaakko woxxi biidi, lo77o anqqara maraa dooridi, issi ashkkaarau immin, i eesuan shukkidi giigissiis. ⁸ Yaatin Abrahaami meqqida maattaanne giigissido maraa ashuwaa imattatu sintti aattiis; eti miishin, i he mittaa garssan eta matan eqqiis.

⁹ Eti a, “Ne keettaayyiyaa Saara awaanee?” yaagidi oichchidosona.

Oichchin i, “Hinin dunkkaane gidдон de7ausu” yaagiis.

¹⁰ Yaagin GODAI a, “Taani laitti hannode tumu neekko simmana; he wode ne keettaayyiyaa Saara attuma na7a yelana” yaagiis.

Saara he wode appe guyye baggaara de7iya dunkkaaniyaa penggen de7iyaara heгаа siyausu. ¹¹ Abrahaaminne Saara bantta laittaa keehi sugidi ceggiichchidosona. Saariyyo kushe qitai yiyoogaa aggirggiis. ¹² Hegaa gishshau Saara ba wozanan, “Taani ha77i cima wuraichchidoogaappe guyyiyaaninne ta godai ceeggidoogaappe guyyiyan, ha77i taayyo attuma asaara gaittiyoogee waani hananee?” yaagada miiccaasu.

¹³ GODAI Abrahaama he wode, “Taani cimaichchidoogaappe guyyiyan, tumu na7a

yelaneeyye?’ gaada, Saara aissi miiccadee?
¹⁴ GODAU danddayettennabi tumu de7iyye?
 Laitti hannode taani neekko simmana; he wode
 Saara attuma na7a yelana” yaagiis.

¹⁵ Yaagin Saara keehi yayyido gishshau, “Taani
 miiccabeikke” yaagada lahottaasu.

SHin i, “Ee, neeni tumu miiccadasa” yaagiis.

Abrahaami Sadooma Gishshau Gaannatiis

¹⁶ Hegaappe guyyiyan asati denddidi biidi,
 Sadooma katamaa duge zaari xeellidosona;
 Abrahaamine eta moissiiddi etaara biis.

¹⁷ GODAI he wode, “Taani ta oottana haniyoobaa
 Abrahaamappe qosikke. ¹⁸ Abrahaami tumuppe
 gitanne wolqqaama kawotetta gidana; ha sa7aa
 kawotettati ubbai a baggaara anjettana. ¹⁹ Aissi
 giikko, xillotettaanne pirddaa oottidi, GODAA
 ogiyaa naaganaadan ba naatanne baappe
 guyyiyan, ba so asaa i zorana mala, taani
 a dooraas; hegeenne GODAI Abrahaamayyo
 immana giidoogaa ubbaa polanaassa” yaagiis.

²⁰⁻²¹ Yaagidi GODAI Abrahaama, “Sadoomappe
 penne Gamoorappe waassiyo waaso keehi
 darido gishshaunne eta nagarai keehi deexxido
 gishshau, eti oottidobi taakko gakkida waasuwa
 keesa iitakkonne be7anau ane taani duge
 wodhdhais; heгаа mala iita gidana xayikkonne
 erana” yaagiis.

²² Hegaappe guyyiyan, naa77u asati
 Sadoomakko simmidi biidosona; shin Abrahaami
 GODAA sinttan eqqidossankka de7ees. ²³ He
 wode Abrahaami akko shiiqidi yaagiis; “Tumu
 neeni xillota iitatuura xaissuutee? ²⁴ He gita
 kataman ishatamu xilloti de7iyaakkokka, neeni

xaissuutee? Neeni an de7iya ishatamu xillotu gishshau he katamaa ashshikkii? ²⁵ Hegee neeppe haakko; xillota iitatuura woriyooheenne xillotanne iitata issi aifiyan xeelliyoogee neeppe haakko. Ha sa7aa ubbaa pirddiyaagee xillo pirddenneeyye?” yaagiis.

²⁶ Yaagin GODAI, “He Sadooma kataman ishatamu xilloti de7ikko, he sohuwaa ubbaa eta gishshau taani ashshana” yaagiis.

²⁷ Hegaappe guyyiyan Abrahaami, “Taani biittanne bidintta gidaidda ta Godaara xalan haasayanau simmi doommaichchaas; ²⁸ ishatamu xillotuppe ichchashai paccikko, neeni he ichchashatu gishshau he katamaa ubbaa xaissuutee?” yaagiis.

Yaagin GODAI, “Taani yan oitamanne ichchashu xillota demmikko, he katamaa xaissikke” yaagiis.

²⁹ Abrahaami zaarettidikka, “Yan oitamaa xalaalai beettikko shin?” yaagiis.

Yaagin i, “Taani he oitamatu gishshau, he katamaa xaissikke” yaagiis.

³⁰ Hegaappe guyyiyan i, “Hai Godai taayyo hanqqettoppo; taani gujjad akka haasayais. Yan hastamaa xalaalai beettikko shin?” yaagiis.

Yaagin GODAI, “Taani yan hastamaa demmikko, he katamaa xaissikke” yaagiis.

³¹ Abrahaami qassikka, “Taani Godaara xalan haasayanau doommaichchaas; yan laatamaa xalaalai beettikko shin?” yaagiis.

Yaagin GODAI, “He laatamatu gishshau taani a xaissikke” yaagiis.

³² Hegaappe guyyiyan Abrahaami, “Hai Godai taayyo hanqqettoppo; taani mexi issitoo haasayais; yan tammaa xalaalai beettikko shin?” yaagiis.

Yaagin GODAI, “He tammatu gishshau taani he katamaa xaissikke” yaagiis.

³³ GODAI Abrahaamaara haasayaa wurssidoogaappe guyyiyan biis; Abrahaamikka ba soo simmiis.

19

Sadooma Nagaraa

¹ He naa77u kiitanchchati omarssi Sadooma katamaa gakkidosona; he wode Looxee he katamaa penggen uttiis. Looxee eta be7innee etaara gaittanau eqqidi biis; biidi, ba som77uwaa sa7aa gattidi ziggiiis; ² ziggidi, “Ta godaato, intte ashkkaraa soo simmerkketii; intte gediya meecettidi qammaa aqite; guuran denddidi intte biyoosaa beeta” yaagiis.

Yaagin eti, “CHii; nuuni ha katamaa gutaran aqana” yaagidosona.

³ SHin i eta keehi shoobbido gishshau, aara biidi a soo gelidosona; gelin i etau qumaa kattidi, caalenna oittaa uukkidi aattin, eti miidosona.

⁴ Eti zin77ennan de7ishin, Sadooma katamaa attuma asai ubbai, naatuppe cimaa gakkanaashin, issoinne attennan yiidi, keettaa yuuyi aadhdhi dooddidosona. ⁵ Dooddidi Looxa xeesidi yaagidosona; “Hachchi qammi ne soo yiida attuma asati awan de7iyoona? Nuuni etaara shaaramuxana mala eta nuukko kare kessa” yaagidosona.

⁶ Yaagin Looxee etaara gaittanau kare kiyiiddi, kariyaa guyye gorddiis; ⁷ gorddidi eta hagaadan yaagiis; “Ta ishato, ha iita oosuwaa oottoppiti. ⁸ Simmi taayyo naa77u macca naati, attuma asi xaallibeenna geela7oti de7oosona; taani eta intteyyo kare kessais; intte eta inttena lo77aadan oottana danddayeeta. SHin ha asatu bolli ainne oottoppiti; aissi giikko, eti ta keettaa gelidi ta kaaraa garssan de7oosona” yaagiis.

⁹ Yaagin asati a, “Nu sinttappe kichcha!” yaagidosona; qassikka eti, “Ha bitanee ha biittan bete gididi yiidi, ha77i nu bolli pirddanau kajjeelees! Ha77i nuuni nena etau qoppidoogaappe iitaa oottana baawee!” yaagidosona. Yaagidi eti Looxa guyye sugi yeggidi penggiyaa menttanau shiiqidosa. ¹⁰ SHin he naa77u asati bantta kushiyaa kare yeddidi, Looxa soo goochchi gelissidi penggiyaa gorddi bayidosona. ¹¹ Hegaappe guyyiyan, eti keettaa penggen de7iya asaa, guuttaappe gitaa gakkanaassi qooqissi aggidosona. Yaatin eti penggiyaa demmanau koyiiddi daafuridosona.

Looxee Sadoomappe Kiyidi Biis

¹² He naa77u asati Looxa, “Neeyyo hagan ne macca naata giigissidaageeti, ne attuma naati woikko ne macca naati woikko nebbaa gidiya asi oona gidikkonne ha kataman de7ii? De7ikko, eta hagaappe kessargga. ¹³ Aissi giikko, nuuni ha sohuwaa xaissana haneettes. Etappe waassiyoo waasoi GODAA sinttan keehi darido gishshau, GODAI nuna ha katamaa xaissanau kiittiis” yaagidosona.

¹⁴ Hegaa gishshau Looxee kiyidi, ba macca naata giigissidaageetukko biidi eta, “Eesuwan denddidi hagaappe kiyiichchite; aissi giikko, GODAI ha katamaa xaissana hanees” yaagiis. SHin a macca naata giigissidaageeti i naaces giidi qoppidosona.

¹⁵ Sa7ai wonttanau bazzo zo77iyo wode, he kiitanchchati Looxa, “Dendda! Ne keettaayyiyoonne hagan de7iya ne naa77u macca naata ekkada eesuwan kiya! Kiyana xayikko, ha katamai pirddettiyo wode neenikka xayaasa” yaagidi dirbbanttidosona. ¹⁶ SHin Looxee yooqu gin, he asati a kushiya, a keettaayee kushiyaanne a macca naatu naa77aa kushiya oiqqidi, he katamaappe eta kessidosona; aissi giikko, GODAI etayyo qarettiis. ¹⁷ Kiitanchchati eta katamaappe kessidosaarakka, he kiitanchchatuppe issoi yaagiis; “Intte shemppuwaa ekkidi baqatite! Guyye xeelloppite! Qassi ha wombban awankka eqqoppite! Deriyaakko baqatite! Hankkoode intte xayana” yaagiis.

¹⁸ SHin Looxee etayyo yaagiis; “CHii! Hai ta godaato, yaagoppite. ¹⁹ Taani intte ashkkarai intte sinttan nashettido gishshau, tana ashshanau taayyo daroppe kehideta. SHin taani deriyaakko baqatanau danddayikke; hagee bashshai gakkidi tana muukkananne taanikka haiqqana. ²⁰ Xeellite; hagan issi katamai de7ees; i woxxanau matanne guutta katama. Taani yaa baqatoo? I qii guutta katama gidennee? Ta shemppoi yan attana” yaagiis.

²¹ Yaagin kiitanchchai, “Ee, taani ne oishaa siyana; taani neeni giyo katamaa xaissikke.

²² SHin yaa eesuwan baqata; aissi giikko, neeni yaa gakkanaashin, taani ainne oottanau danddayikke” yaagiis. Hegaa gishshau he katamaa sunttai Xoo7aaro¹⁷ geetettiis.

Sadoomanne Gamooraa Katamati Xayidosona

²³ Looxee Xoo7aaro gakkido wode, biron xalqqee dolees. ²⁴ GODAI he wode tamaanne eexxiya dinniyaa Sadoomanne Gamooraa bollan GODAA matappe saluwaappe bukissi bayiis. ²⁵ Hegaadan oottidi GODAI he katamata, he wombbaa ubbaa, he katamatu gidдон de7iya ubbaanne he biittan de7iya mittaa maataa xaissiis. ²⁶ SHin Looxe keettaayyiyaa guyye xeellada maxine tuussa gidaasu.

²⁷ Wonttetta gallassi maallado guuran Abrahaami denddidi, GODAA sinttan kase i eqqido sohuwaa simmidi biis. ²⁸ I Sadoomanne Gamooraa he wombban de7iya biitta ubbaa duge xeelliis; xeelliyo wode cuwai coociyaa tamaa cuwaadan he biittaappe denddiyaagaa be7iis.

²⁹ Xoossai he wombbaa katamata xaissido wode, Abrahaama hassayiis; hassayidi Looxee de7ido katamata xaissiiddi Looxa bashshaappe kessiis.

Looxe Yeletaa

³⁰ Looxee Xoo7aaron uttanau yayyido gishshau, ba macca naatu naa77aara deriyaa kiyiis; kiyidi gonggolo gidдон ba naa77u macca naatuura uttiis. ³¹ Issi gallassi baira na7iyaa kaaliyo, “Nu aawai cimiis; sa7a ubban de7iya wogaadan

---

¹⁷ **19:22** Xoo7aaro: Ha sunttaa birshshettai “Guutta” giyoogaa.

nunaara zin77anau ha biittan mulekka attuma asi baawa. ³² Haaya; woiniyaa eessaa nu aawaa ushshidi, aara zin77idi, nu aawaappe nu zariyaa turaa ashshoos” yaagaasu. ³³ He gallassa qammikka bantta aawaa woiniyaa eessaa ushshidosona; uyin bairiyaa gelada aara zin77aasu; a aara zin77iyo wodekka denddiyo wodekka i eribeenna.

³⁴ Wonttetta gallassi bairiyaa kaaliyo, “Siya; zino taani ta aawaara zin77aas; hachchi qammi qassi woiniyaa eessaa ushshin, neenikka gelada aara zin77a; yaatidi nuuni nu aawaappe nu zariyaa turaa ashshoos” yaagaasu. ³⁵ Yaagin he gallassi qammi qassikka woiniyaa eessaa ushshidosona; uyin kaaliyaakka gelada aara zin77aasu; a aara zin77iyo wodekka denddiyo wodekka i eribeenna. ³⁶ Yaatidi Looxe macca naati naa77aikka bantta aawaayyo shahaaridosona. ³⁷ Bairiyaa attuma na7aa yelaasu; a sunntaa Moo7aaba¹⁸ gaada sunntaasu; inne hachchi gakkanau Moo7aabatu aawaa. ³⁸ Qassi kaaliyaakka attuma na7aa yelaasu; a sunntaa Ben77aama¹⁹ gaada sunntaasu; inne hachchi gakkanau Amoonatu aawaa.

20

Abrahaamanne Abimeleka

¹ Abrahaami Mamireppe denddidi, Neegeeba giyo biitti biis; biidi Qaadeesanne SHura giyo katamatuppe gidduwan de7iis; Garaarankka

---

¹⁸ **19:37** Moo7aaba: Ha Ibraisxxe sunntai “Ta aawaappe” yaagiyooobaa milatees. ¹⁹ **19:38** Ben77aama: Ha sunntaa birshshettai “Ta asatu na7aa” giyoogaa.

amarida wodiya takkiis. ² Yan Abrahaami ba keettaayyiyo Saaro, “A ta michchiyo” yaagiis. Yaagin Garaara Kawoi Abimeleki kiittidi Saaro efiis. ³ SHin Xoossai issi qammi aimuwan Abimelekakko yiidi, a hagaadan yaagiis; “Neeni ehiido maccaasee gaasuwan haiqqaasa; aissi giikko, a azina machcho” yaagiis.

⁴ SHin Abimeleki ikko shiiqibeenna. Yaanidaagee, “Godau, neeni xillo kawotettaa xaissuutee? ⁵ I, ‘A ta michchiyo’ gibeenneeyye? Qassi a, ‘I ta ishaa’ gabeikkee? Taani ta wozanaa suuretetaaninne ta kushiya geeshshatettan haga oottaas” yaagiis.

⁶ Hegaappe guyyiyan, Xoossai aimuwan a yaagiis; “Ee, neeni ne wozanaa geeshshatettan ootidoogaa taani eraas; heгаа gishshau, neeni o bochchenna malanne ta sinttan nagara ootenna mala nena taani teqqaas. ⁷ Ha77i ha bitaniyaa keettaayyiyo zaara; aissi giikko, i hananabaa yootiyaagaa; i neeyyo Xoossaa woossana; woossin neeni paxa attana. SHin o zaarana xayikko, neeninne neeyyo de7iyaabai ubbai haiqqiyoogaa tumuppe era” yaagiis.

⁸ Yaagin Abimeleki wonttetta gallassi maallado ba kawotettaa halaqata ubbaa xeesiis; xeesidi ha yoho ubbaa etayyo yootin, eti keehi daro yayyidosona. ⁹ Yaatin Abimeleki Abrahaama xeesidi, “Neeni aibabaa nu bolli oottadii? Neeni ta bollinne ta kawotettaa bolli gita nagaraa ehaanau taani neeyyo aiba iitabaa oottidanaa? Neeni ta bolli oosettanau bessennabaa oottadasa” yaagiis. ¹⁰ Qassikka Abimeleki Abrahaama, “Nena haga ootissidabi aibee?” yaagidi oichchiis.

¹¹ Oichchin Abrahaami yaagiis; “‘Xoossau yayyiya issi asinne ha sohuwan baawa’ gaada qoppido gishshaassanne, ‘Ta keettaayee gaasuwan eti tana worana’ gaada qoppido gishshassa.

¹² Hegaa bolli a tumukka ta michchiyo; ta aayee na7iyo gidennaagaappe attin, ta aawaa na7iyo; qassi a ta keettaayo gidaasu. ¹³ Xoossai tana ta aawaa keettaappe kessido wode taani iyyo, ‘Nuuni biido biittan ubban neeni taayyo oottana kehatettai haggaa; “I ta ishaa” gaada tabaa haasaya’ yaagaas” yaagiis.

¹⁴ Hegaappe guyyiyan Abimeleki dorssaa, mehiyaa, macca ailletanne attuma ailleta ehiidi, Abrahaamayyo immiis; qassi a keettaayyiyo Saaro ayyo zaariis. ¹⁵ Abimeleki, “Simmi ta biittai ne sinttaana; nena lo77asan de7a” yaagiis.

¹⁶ Saarokka, “Taani ne ishaayyo issi sha7u xaqara biraa²⁰ immais; hagee simmi nenaara de7iya ubbaa sinttan neeni xillo gidiyooqaanne neeni shatimmidoogaa erissiyaagaa gido” yaagiis.

¹⁷⁻¹⁸ GODAI Abrahaama keettaayee Saari gaa-suwan Abimeleka keettaa asa ubbaa qanttaa mainissi wottido gishshau, Abrahaami Xoossaa woossin, Abimeleki, a keettaayyiyaanne a macca ashkkarati na7a yelana mala Xoossai eta pattiis.

21

Yisaaqi Yelettiis

¹ Xoossai ba yootidoogaadan Saarikko yiis; yiidi Xoossai Saariyyo ba giidoogaadan oottiis. ² Saara

---

²⁰ **20:16** Issi sha7u xaqara biraa: Hagee tammanne isiinnenne bagga kilo giraame deexxees.

shahaarada, ceeggida Abrahaamayyo Xoossai giido wodee gakkinn, attuma na7aa yelaasu. ³ Saara ayyo yelido ba na7aa sunntaa Abrahaami “Yisaaqa” yaagidi sunntiis. ⁴ Abrahaami ba na7aa Yisaaqa Xoossai azazidoogaadan hospunnata gallasan qaxxariis. ⁵ A na7aa Yisaaqi ayyo yelettido wode, Abrahaama laittai xeeta. ⁶ Saara, “Xoossai taayyo miichchaa²¹ immiis; qassi haggaa siyiya ubbai tanaara miiccana” yaagaasu. ⁷ Qassikka Saara, “Abrahaamayyo Saara na7a xanttana giidabi oonee? Gidikkonne taani ha77i ayyo i ceeggido wodiyan na7a yelaas” yaagaasu.

Aggaaranne Isimaa7eeli Yedetettidosona

⁸ Guutta na7ai diccidi, xanttaa duuxxiis; Abrahaami Yisaaqi xanttaa duuxxido gallassi wolqqaama gibiraa kessiis. ⁹ SHin Gibxxeppe yiida Aggaara Abrahaamayyo yelido na7ai qoosiyooqaa Saara be7aasu. ¹⁰ Be7ada Abrahaama, “Ha aillee na7ai ta na7aa Yisaaqaara mulekka laattenna gishshau, ailliyoonne i na7aa kessa yedda” yaagaasu.

¹¹ Yaagin ha yohoi ba na7aa bochchiyo gishshau, Abrahaami keehippe metootiis. ¹² SHin Xoossai Abrahaama, “Na7aayyoonne ne ailleeyyo keehi metootoppa; Saara neeyyo yootiyooqaa ubbaa siya; aissi giikko, ne zerettai Yisaaqa baggaara xeesettana. ¹³ Qassi aillee na7aa taani kawotetta kessana; aissi giikko, ikka ne zare” yaagiis.

---

21 **21:6** Miichchaa “Yisaaqa” giyoogee “I miiccees” giyoogaa.

14 Maallado guuran Abrahaami denddiis; denddidi qumaanne lukkaamon haattaa ekkidi, Aggaaro hashiyan toossidi, i na7aakka iyyo immidi kessi yeddiis. A baada, Berssaabehi giyo bazzuwan toilattaasu. 15-16 Haattaikka lukkaamuwan wurido wode a, “Na7ai haiqqishin, uttada be7ikke” yaagada, na7aa issi buuraa garssan wottada, naa77u xeetu wara gidiaagaa keenaa baada utta bayaasu. Matan uttada, ba qaalaa xoqqissada yeekkaasu.

17 Xoossai na7aa waasuwa siyiis; Xoossaa kiitanchchai Aggaaro saluwaappe xeesidi, “Aggaaree, waanadii? Xoossai na7ai zin77idosan waassiyogaa siyido gishshau yayyoppa; 18 dendda eqqa; na7aanne ne kushiyan dentta; aissi giikko, taani a gita kawotetta oottana” yaagiis. 19 Xoossai i aifiyaa dooyin, haatta ollaa be7aasu; baada lukkaamuwan haattaa kunttaasu; na7aakka ushshaasu. 20 Na7ai dicciyo wode, Xoossai aara gidiis; i bazzuwan de7idi, wonddafiyaa dukkiya asa gidiis. 21 I Paaraana giyo bazzuwan de7ishin, a aayyiyaa Gibxxeppe ayyo machcho demmaasu.

Abrahaamappenne Abimelekappe Gidduwan Wottido Maachchaa

22 He wode, Abimeleki ba wotaaddaratu ha-laqaa Pikooolaara Abrahaamakko biidi, “Neeni oottiyo ubbaban Xoossai nenaara de7ees. 23 Neeni ta bolli woikko ta naatu bolli woikko ta zersettaa bolli genebaa oottenna mala, ha77i hagan, Xoossaa sinttan taayyo caaqqa; taani neeyyo kehi-doogaadan, neenikka taayyoonne neeni imat-tatettan de7iyo ha biittaayyo keha” yaagiis.

24 Yaagin Abrahaami, “Taani caaqqais” yaagiis.

25 He wode, Abrahaami Abimeleka ashkkarati ekkido haattaa ollaabaa Abimelekayyo maganniis. 26 SHin Abimeleki, “Hegaa ooni oottidaakko taani erikke; neenikka qassi taayyo yootabaakka; taani hachchi gakkanau hegaa siyabeikke” yaagiis.

27 Hegaappe guyyiyan Abrahaami dorssaanne miizzata ehiidi, Abimelekayyo immin, eti naa77ai maachchaa maacettidosona. 28 Abrahaami laappun macca dorssa marata wudiyaappe shaakkiis; 29 shaakkin Abimeleki Abrahaama, “Ha neeni dumma shaakka wottido laappun macca dorssa marata aissi shaakkadii?” yaagidi oichchiis.

30 Oichchin Abrahaami, “Taani ha haattaa ollaa bookkidoogau markka gidana mala, ha laappun macca dorssa marata ta kushiyaappe ekka” yaagiis.

31 Hegan he naa77u asati maacettido gishshau, he sohoi Berssaabehi²² geetettiis.

32 Berssaabehan maachchaa maacetti-doogaappe guyyiyan, Abimelekinne a wotaaddaratu halaqaa Pikooli denddidi, Pilisxxeema biittaa simmidosona. 33 Abrahaami Berssaabehan taamaariskki giyo mittaa tokkiis. Hegan GODAA, Merinaa Xoossaa, sunntaa xeesiis. 34 Abrahaami Pilisxxeema biittan daro wodiyaade7iis.

---

22 **21:31** Berssaabehi: Ha sunntaa birshshettai “Maachchaa Haattaa Ollaa” woikko “Laappun Haattaa Ollaa” giyoogaa.

22

Yisaaqa Baayyo Yarshshanaadan Xoossai Abrahaama Azaziis

¹ Hegaappe simmin, Xoossai Abrahaama paaccii; i a, “Abrahaamaa” yaagidi xeesiis.

Xeesin i, “Yee” yaagidi koyiis.

² Koyin Xoossai, “Neeni siiqiyo ne mexi issi na7aa Yisaaqa ekkada, Mooriyaa giyo biitti ba; baada yan taani neeyyo yootiyo issi deriyaa bol-lan a xuuggiyo yarshsho oottada taayyo yarshsha” yaagiis.

³ Yaagin wonttetta gallassi Abrahaami guuran denddidi, ba hariyaa caaniis; ba ashkkaratuppe naa77aanne ba na7aa Yisaaqa banaara ekkidi, xuuggiyo yarshshuwaayyo gidiya mittaa qeri ekkidi, Xoossai ayyo yootidosaa baanau denddiis. ⁴ Biiddi heezantta gallassi Abrahaami xoqqu giidi, he sohuwaa haahuwan be7iis. ⁵ Abrahaami ba ashkkarata, “Ha hariyaara hagan de7ishshite; taaninne ta na7ai yaa biidi Xoossaassi goinnidi, inttekko simmana” yaagiis.

⁶ Abrahaami yarshshuwaa mittaa denttidi, ba na7aa Yisaaqa toossiis; toossidi tamaanne billamaa i baayyo oiqqiis. Eti naa77ai issippe bi-
ishin, ⁷ Yisaaqi ba aawaa Abrahaama, “Ta aawau” yaagiis.

Yaagin Abrahaami, “Yee, ta na7au” yaagiis.

Yaagin i, “Tamainne mittai hageeho; shin xuug-gidi yarshshiyo dorssa mari awaanee?” yaagiis.

⁸ Yaagin Abrahaami, “Ta na7au, xuuggidi yarshshiyo dorssa maraa Xoossai baayyo immana” yaagiis. Yaanin eti naa77ai issippe biidosona.

⁹ Eti Xoossai ayyo yootido sohuwaa gakkido wode, Abrahaami yarshshuwaa yarshshiyooosaa yan gimbbidi, mittaa dacao yeggiis; ba na7aa Yisaaga qachchidi, he mittaa bollan zin77issiis. ¹⁰ Zin77issidi Abrahaami ba na7aa shukkanau ba kushiya yeddidi billamaa ekkiis. ¹¹ SHin GODAA kiitanchchai saluwaappe a, “Abrahaamaa, Abrahaamaa” yaagidi xeesiis.

Xeesin i, “Yee” giidi koyiis.

¹² Koyin a, “Na7aa bollan ne kushiya wottoppa; a ainne otoppa; neeni ne mexi issi na7aakka tana diggabeenna gishshau, neeni Xoossau yayyiyaagaa gidyoogaa taani ha77i erais” yaagiis.

¹³ Yaagin Abrahaami xoqqu gi xeellidi, hegan dorssa issoi kacee buuran geli qaxetti uttidoogaa be7iis. Abrahaami biidi he dorssaa ekkidi, ba na7aa gishshaa xuuggiyo yarshsho oottidi yarshshi bayiis. ¹⁴ Hegaa gishshau Abrahaami, “GODAI immana” yaagidi he sohuwaa sunttiis; hachchi gakkanaashinkka haisee, “GODAA deriyani imettana” geetettees.

¹⁵ GODAA kiitanchchai saluwaappe naa77anttidi Abrahaama xeesidi yaagiis; ¹⁶ “GODAI, ‘Hagaadan yaagada neeyyo taani ta huuphiyan caaqqais; neeni haggaa oottido gishshaunne ne mexi issi na7aakka tana diggabeenna gishshau, ¹⁷ taani nena tumu anjjana; ne zerettaakka taani saluwaa xoolinttiyaa keenanne abbaa doona shafiyaa keeni oottada corayana. Ne zerettati bantta morkketu katamata laattana. ¹⁸ Neeni taayyo azazettido gishshau, ha sa7aa kawotettati ubbai ne zerettaa baggaara anjjettana’ yaagees” yaagiis.

19 Hegaappe guyyiyan, Abrahaami ba ashkkaratukko simmin, eti ubbai issippe Berssaabeha denddidi biidosona. Abrahaami Berssaabehan de7iis.

Naakoora Yeletaa

20 Hegaappe simmin Abrahaamassi, “Milkka ne ishaa Naakooryo naata yelaasu; 21 etinne bairai Uuxa; Uuxa ishathi Buuza, 22 Araama aawaa Qamu7eela, Keesada, Haazo, Pilddaasha, Yidi-laafanne Baatu7eela. 23 Hageeta ha hosppun naatakka Milkka Abrahaama ishaa Naakooryo yelaasu; Baatu7eeli Ribiqo yeliis. 24 Raa7uma giyo a kaadumatiyaa qassi Xebaaha, Gahaama, Tahaashanne Maa7ika yelaasu” yaagidi yootidosona.

23

Saari Haiquwaa

1 Saara xeetanne laatamanne laappun laitta de7aasu. 2 Hegaappe guyyiyan a Kanaane biittan de7iya (Kebroona giyo) Qiriyaati-Arbba7a katanman haiqqaasu. Haiqqin Abrahaami Saariyyo yeekkanaunne kayyottanau biis.

3 Yeekki simmidi, Abrahaami ba keettaayee ahaa matappe denddidi biidi, Hiiteta hagaadan yaagiis; 4 “Taani intte gidдон betenne imatta; ta keettaayee ahaa mooganau taayyo intte gadiyaappe makkaanaa baizzerkketii!” yaagiis.

5-6 Yaagin Hiiteti ayyo, “Godoo, nuuni yootiy-oogaa siya; neeni nu gidдон wolqqaama halaqa; neeni ne keettaayee ahaa nu duufuwaappe nena lo77idaagan mooga; neeni ne keettaayee ahaa

mooganau ba duufuwaa ooninne nena diggenna” yaagi zaaridosona.

⁷ Yaagin Abrahaami denddi eqqidi, Hiitetu sinttan ziggiis. ⁸⁻⁹ I etayyo, “Intte tana, ‘Ne keettaayee ahaa mooga’ giikko siyite; Xoohaara na7aa Efiroonayyo a gadiyaa gaxan de7iya Maakipheela giyo gonggoluwaa taayyo makkaana kessanau baizzana mala kumetta waagan nuna zal77isserkktii” yaagiis.

¹⁰ Hiitiyaa Efirooni he wode katamaa penggen shiiqida ba asaa gidдон uttiis; uttidaagee Hiiteti ubbai siyishin, Abrahaamayyo yaagiis; ¹¹ “Hegaadan gidenna; ta godau, ta yootiyooḡaa siya; taani gadiyaakka a gidдон de7iya gonggoluwaaḡaa neeyyo immais; taani neeyyo a ta asaa sinttan immais; neeni ne keettaayee ahaa mooga” yaagiis.

¹² Yaagin Abrahaami he biittaa asaa sinttan zaaretti ziggiidi, ¹³ asai siyishin Efiroona, “Ta yootiyooḡaa siyarkkii! Taani he gadiyaa waagaa qanxxana; neeni taappe ekkarkkii! Hegan taani ta keettaayee ahaa moogana” yaagiis.

¹⁴⁻¹⁵ Yaagin Efirooni Abrahaamayyo zaaridi, “Ta godau, taani odiyooḡaa siya; gadee oiddu xeetu xaḡara biraa²³ kessiyaagaa; shin hegee ne gid-
dooninne ta gidдон ainne gidenna; ne keettaayee ahaa mooga” yaagiis. ¹⁶ Yaagin Abrahaami Hiiteti siyishin, Efirooni giido waagaa maayii; maayidi, he wode miishshan oiddu xeetu xaḡara biraa Efiroonayyo immiis.

---

²³ **23:14-15** Oiddu xeetu xaḡara biraa: Hagee oiddu kilo giraa-
menne bagga deexxees.

17 Immin Mamire katamaa matan Maakipheelan de7iya Efiroona gadee, hegan de7iya gonggoloinne he gadiyan de7iya mitta ubbai, 18 katamaa penggen shiiqida Hiitetu ubbaa sinttan higgsiyan Abrahaama gade gidiis.

19 Hegaappe guyyiyan, Abrahaami ba keetaayyiyo Saaro Kanaane biittan (Kebroona giyo) Mamire katamaa matan de7iya Maakipheela giyo gade gonggoluwaa mooggiis. 20 Hegaa gishshau he gadeenne hegan de7iya gonggoloi Hiitetu sinttan higgsiyan Abrahaamassi makkaana gidiis.

24

Yisaaqassi Machcha Oishettaasu

1 Abrahaami keehippe sa7aa sugidi cimiiis; GODAI a ubbabanka anjjiis. 2 Abrahaami ba ashkkaraa, ba so asa ubbau halaqatiya, ba aqo ubbau godattiyaagaa hagaadan yaaggiis; “Ne kushiyan ta gulbbataa oiqqqa; 3 taani eta giddon de7iyo Kanaanetu macca naatuppe ta na7aayyo machcho oichchenna mala, GODAN, saluwaa Xoossaaninne sa7aa Xoossan taani nena caaqqettais; 4 shin neeni ta yelettido biittaa, ta dabbotukko baada, ta na7aa Yisaaqayyo machcho oichcha” yaaggiis.

5 Yaagin a ashkkarai, “Maccaasiyaa tanaara yaanau dosennabaa gidikko, ne na7aa neeni yiido biitti guyye efoo?” yaagidi oichchiis.

6 Oichchin Abrahaami, “Ta na7aa yaa efeennaadan nena era! 7 GODAI, saluwaa Xoossai, tana ta aawaa sooppenne ta yelettido biittaaappe kessidaagee taayyo, ‘Ne zariyaayyo taani ha biittaa immana’ yaagidi caaqqidaagee,

neeni ta na7aayyo yaappe machcho demmana mala, i ba kiitanchchaa neeppe sinttau kiittana. ⁸ Maccaasiyaa nenaara guyye yaanau dosennabaa gidikko, ha taani nena caagettido caaqoi neeyyo gometenna; shin ta na7aa yaa guyye mulekka efooppa” yaagiis. ⁹ Yaagin ashkkarai ba godaa Abrahaama gulbbataa oiqqiis; oiqqidi ha yohuwaassi caaqqiis.

¹⁰ Hegaappe guyyiyan, ashkkarai ba godaa gaameelatuppe tammaa ekkidi, ba godaa mi-ishshaappekka murutaa murutaa ekkidi biis; bi-idi Masphehexoomiyaa giyo biittan Naakoora katamaa gakkiiis. ¹¹ Gakkidi omarssi, maccaasai haattaa tikkanau yiyo wodiyan, katamaappe gaxan haatta ollaa matan ba gaameelata gulbbatissiis.

¹² Yaatidi i hagaadan yaagidi woossiis; “GODAU, ta godaa Abrahaama Xoossau, hachchi taani qop-pada yiidobaa tau injjeya; qassi ta godaa Abrahaamayyo kehabaa ootta. ¹³ Be7a! Taani ha haattaa pulttuwaa matan eqqais; ha katamaa asaa macca naatinne haattaa tikkanau haa yoosona. ¹⁴ Taani, ‘Ane otuwaa ziqqi oottada tana haattaa ushsha’ giyo wode, akka, ‘Hekko uya; qassi ne gaameelatakka taani ushshana’ yaagiyaara, hinna ne ashkkaraa Yisaaqayyo neeni dooridooro gidu; neeni ta godaayyo kehabaa oottidoogaa taani hegan erana” yaagiis.

¹⁵ Biron i woosaa zaarennan de7ishin, Ribiqaa haatta otuwaa tookkada puttu gaasu. O Baatu7eeli yeliis; Baatu7eeli Milkki na7aa; Milkka Abrahaama ishaa Naakoora keettaayyiyo.

¹⁶ Ribiqaa keehi puulanchchanne attuma asi

xalibeenna geela7o. Pulttuwaa duge wodhdhada, ba otuwaa kunttada kiyaasu. ¹⁷ Kiyin he ashkkarai ikko woxxi biidi o, “Ne otuwaappe tana guutta haattaa ushsharkkii!” yaagiis.

¹⁸ Yaagin a, “Eeno ta godau, uyikkii” yaa-gaasu. Eesotada otuwaa ba hashiyaappe wottada, geddi ootta oiqqada a ushshaasu. ¹⁹ A ushshidoogaappe guyyian, “Ne gaameelatikka alana gakkanaassi taani etayyo haattaa duuqqana” yaa-gaasu. ²⁰ Attida haattaa eesuwan wonggiriyan tigada, hara haattaa duuqqanau ollaa woxxaasu; gaameelati ubbai alana gakkanaashin, haattaa ollaappe duuqqa duuqqada ehaada wonggiriyan tigada ushshaasu. ²¹ I qoppidi yiido qofaa GODAI injjeyiiddi de7iyaakkonne eranau bitanee co77u giidi o xeellees.

²² Gaameelati haattaa uyi simmin, bitanee ichchashu giraame bagga gidiya worqqa qalabatiyaanne, xeetanne tammu giraame gidiya naa77u worqqa sagaayota kessiis; ²³ kessidi o, “Neeni o na7ee? Ane tau yoota; ne aawaa son nuuyyo aqiyooosi de7anee?” yaagiis.

²⁴ Yaagin a, “Taani Baatu7eela na7iyo; Baatu7eeli Milkka Naakoorayyo yelido na7aa. ²⁵ Nuugan gidiya galabainne bassoi de7ees; qassi intte aqanaukka sohoi de7ees” yaagaasu.

²⁶ Bitanee gulbbati GODAAYYO goinnidi, ²⁷ hagaadan yaagiis; “Ta godaayyo kehiyoogaanne ammanettiyoogaa aggibeenna GODAI, ta godaa Abrahaama Xoossai galatetto! Taani yiishin, GODAI tana ta godaa dabbotu soo kaalettiis” yaagiis.

²⁸ Na7iyaa woxxa baada, ba aayee son de7iya asaassi hanidabaa odaasu. ²⁹ Ribiqeeyyo Laabaana giyo ishai de7ees; Laabaani kare kiyidi, haattaa pulttuwaa matan de7iya bitaniyaakko woxxiis. ³⁰ Qalabatiyaanne ba michchee kushiyan de7iya sagaayota be7osaaranne Ribiqaa bitanee bana giidobaa yootin siyosaara, kiyidi bitaniyaakko bi be7iis; bitanee gaameelatuura pulttuwaa matan eqqidaagaa demmiis. ³¹ Demmidi a, “GODAI nena anjjidoogoo, haaya! Neeni hagan karen aissi eqqai? Taani neeyyo keettaanne gaameelatuyyookka sohuwaa giigissaas” yaagiis.

³² Yaagin bitanee soo geliis; Laabaani gaameelatu caanaa birshshiis; galabaanne bassuwaa gaameelatuyyo yeggiis. Tohuwaa meeccanau ayyoonne aara de7iya asatuyyo haattaa ehiis; ³³ qumaikka a sintti aadhdhiis. SHin i, “Taani tana ehidabaa intteyyo yootennan de7aidda katta miikke” yaagiis.

Yaagin Laabaani, “Yaakko yoota” yaagiis.

³⁴ Hegaa gishshau i, “Taani Abrahaama ashkkaraa. ³⁵ GODAI ta godaa keehi anjjin, i duretiis; dorssaa, miizaa, biraa, worqqaa, attuma ashkkarata, macca ashkkarata, gaameelatanne hareta ayyo immiis. ³⁶ Ta godaa keettaayyiyaa Saara ba ceegatettaa laittan ayyo attuma na7a yelaasu; yelin i baayyo de7iyaabaa ubbaa ayyo immiis. ³⁷ Ta godai tana hagaadan caaqettiis; ‘Taani de7iyo Kanaane biittaa macca naatuppe ta na7aayyo machcho oichchoppa; ³⁸ shin ta aawaa asaakko, ta zaretukko baada, ta na7aayyo machcho oichcha’ yaagiis. ³⁹ Yaagin

taani ta godaa, ‘Na7iyaa tanaara yaanau dosennan aggikko shin?’ yaagaas. ⁴⁰ Yaagin i, ‘GODAI, taani a sinttan hemettidoogee nenaara ba kiitanchchaa kiittana; neeni ta na7aayyo ta aawaa asaappe, ta zaretuppe machcho demmana mala, ne biyoobaakka injjeyana. ⁴¹ Neeni ta zaretukko bin, eti neeyyo o immennan ixkikko, he wode neeyyo caaqoi gometenna’ yaagiis.

⁴² “Taani hachchi ha pulttuwaakko yiido wode yaagaas; ‘GODAU, ta godaa Abrahaama Xoossau, ne shene gidikko, taani biyo yohuwaa injjeya. ⁴³ Be7a; taani ha pulttuwaa matan eqqais; geela7o issinniyaa haattaa tikkanau yiikko, taani o, “Tana ne otuwaappe guutta haattaa ushsharkkii!” yaagana. ⁴⁴ Yaagin a tana, “Eeno uya; qassi ne gaameelatuyyookka taani haattaa duuqqana” yaagiyaara, GODAI ta godaa na7aayyo dooridooro gidu’ yaagaas.

⁴⁵ “Taani ta wozanan woossiyoogaa zaarennan de7ishin, Ribiqa ba otuwaa tookka ekkada, puttu gaasu; pulttuwaa duge wodhdhada haattaa duuqqasu; taani o, ‘Tana haattaa ushsharkkii’ yaagaas.

⁴⁶ “Yaagin a eesuan ba hashiyaappe otuwaa wottada, ‘Hekko uya; qassi taani ne gaameelata ushshana’ yaagaasu. Yaagin taani uyaas; qassi ta gaameelata a ushshaasu.

⁴⁷ “Taani o, ‘Neni o na7ii?’ yaagaas.

“Yaagin a, ‘Taani Baatu7eela na7iyo; Baatu7eeli, Milkka Naakoorayyo yelido na7aa’ yaagaasu.

“Yaagin taani iyyo qalabatiyaa aattaas; i kushiyanikka sagaayota wottaas. ⁴⁸ Hegaappe guyyiyan taani gulbbatada, GODAAYYO goinnaas;

taani GODAA, ta godaa Abrahaama Xoossaa, ta godaa ishaa na7aa na7iyo a na7aassi ekkanau tana likke ogiyaa kaalettidaagaa galatais. ⁴⁹ Ha77ikka intte ta godaayyo kehanabaanne ammanettanabaa gidikko, taayyo yootite; gidana xayikkonne yootite; hegaappe sinttan taani hananabaa erana” yaagiis.

⁵⁰ Laabaaninne Baatu7eeli zaaridi yaagidosona; “Ha yohoi GODAAPPE yiis; nuuni neeyyo yaa haa gaanau danddayokko.

⁵¹ Ribiqo hanno be7a; ekkada efa; efin GODAI giidoogaadan ne godaa na7aassi machcho gidu bayin” yaagidosona.

⁵² Abrahaama ashkkaarai eti giyoobaa siyido wode, sa7an gulbbatidi GODAAYYO goinniis.

⁵³ Ashkkaarai biraa alleequwaanne worqqaa alleequwaa, maayuwaakka kessidi, Ribiqiyyo immiis; qassi al77o miishshata i ishaayyoonne i aayeeyyo immiis.

⁵⁴ Hegaappe guyyiyan, inne aara de7iyaageeti miidosonanne uyidosona; yaatidi yan aqidosona; eti guuran denddin, “Tana ta godaakko yeddite” yaagiis.

⁵⁵ Yaagin i ishainne i aayiyaa, “Na7iyaa issi tammu gallassa keenaa nunaara takku; hegaappe guyyiyan a baana” yaagidosona.

⁵⁶ SHin i, “GODAI taani yiidobaa injjeyirggin, intte tana gam77issoppite; taani ta godaakko baana mala tana moissite” yaagiis.

⁵⁷ Yaagin eti, “Na7iyo xeesidi ane o oichchoos” yaagidosona. ⁵⁸ Yaagidi Ribiqo xeesidi, “Ha bi-taniyaara buutee?” yaagidi oichchidosona.

Oichchin a, “Ee; taani baana” yaagaasu.

⁵⁹ Yaanin eti bantta michchiyo Ribiqo, o dichchiyaariira, Abrahaama ashkkaraaranne a asatuura moissidosona. ⁶⁰ Eti Ribiqo,

“Nu michchee Ribiqee,

sha7aappe sha7aa gakkanau coratta.

Ne zareti bantta morkketu katamata laattona”
yaagidi anjjidosona.

⁶¹ Hegaappe guyyiyan, Ribiqanne i danggiriix-eti denddidi, gaameelata toggidi, bitaniyaara biidosona. Yaatin ashkkarai Ribiqo ekkidi biis.

⁶² He wode Yisaaqi, “Tana Be7iya De7o Xoossaa Pulttuwaa” giyo pulttuwaa mati biidi, Neegeeba bazzuwan de7ees. ⁶³ Issi gallassi omarssi Yisaaqi ba wozanan qoppiiddi dembbaa kiyidi yuuyees; yuuyiiddi i xoqqu giidi xeelliyo wode, gaameelati yiyaageeta be7iis. ⁶⁴ Ribiqakka xoqqu gaada xeelliyo wode, Yisaaqa be7aasu; be7ada gaameelaappe wodhdhaasu. ⁶⁵ Wodhdhada ashkkaraa, “Ha nunaara gaittanau dembbaara yiya bitanee oonee?” yaagaasu.

Yaagin ashkkarai, “I ta godaattennee” yaagiis. Yaagin a ba shaashiyaa ekkada gullettaasu.

⁶⁶ Qassi ashkkarai ba oottidobaa ubbaa Yisaaqassi yootiis. ⁶⁷ Yisaaqi Ribiqo ba aayee Saari dunkkaaniyaa efiis. Efiidi o machchiis; akka ayyo machcho gidaasu. Yaatin i o siiqiisinne ba aayee haiquwan kayyottiyoo gaappe minettiis.

25

Abrahaami Hara Naata Yeliis
(*Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 1:32-33*)

¹ Qassi Abrahaami Qaxuro geetettiya hara machchiyo ekkiiis. ² A Ziimiraana, Yoqishaana,

Madaana, Midiyaama, Yishibaaqanne SHuha ayyo yelaasu.

³ Yoqishaani Saabanne Dadaana yeliis. Dadaani Ashooreta, Lexuushetanne Le7aamata yeliis.

⁴ Midiyaama naati Eefa, Efeera, Hanooka, Abidaa7anne Elddaa7a. Hageeti ubbaikka Qaxuri naata.

⁵ Abrahaami babaa ubbaa Yisaaqa laatissiis. ⁶ SHin i biron paxa de7iiddi, ba kaadumatatuppe yelido naatussi bau de7iyaabaappe woiitiis. Woi-tidi ba na7aa Yisaaqappe eta shaakkidi, arshsho bagga biittau yeddiis.

Abrahaama Haiquwaa

⁷ Abrahaami muleera issi xeetanne laappun tammanne ichchashu laittaa de7iis. ⁸ Abrahaami daro wodiyaa de7idi, lo77o ceeggidi haiqqiis; haiqqidi ba maizzan gaittiis. ⁹ A naati Yisaaqinne Isimaa7eeli a Maakipheela giyo gonggolo duufuwan moogidosona; he gonggoloi Mamire matan, Hiitiyaa Xoohaara na7aa Efiroona gadiyan de7ees. ¹⁰ Hegeenne Abrahaami Hiitetuppe shammido gadiyaa. Abrahaami ba keettaayyiyaa Saara moogettidosan moogettiis.

¹¹ Abrahaami haiqqidoogaappe guyyiyan, Xoossai a na7aa Yisaaqa anjjiis. He wode Yisaaqi, “Tana Be7iya De7o Xoossaa Pulttuwaa” giyo pulttuwaa matan de7ees.

Isimaa7eela Yeletaa

¹² Saari ailliyaa, Gibxxeppe yiida Aggaara, Abrahaamayyo yelido na7aa Isimaa7eela yeletai hagaappe kaallidi xaafettidaagaa. ¹³ Isimaa7eela naati bantta sunttaaninne bantta yeletaa maaran

hageeta; hegeetinne: Nabaayoota, Qeedaara, Adibi7eela, Mibssaama, ¹⁴ Mishimaa7a, Duuma, Maasa, ¹⁵ Hadaada, Teema, Yixura, Naafiishanne Qeedima. ¹⁶ Isimaa7eela naati hageeta; eta sunttai eta moottaaninne de7iyo man77iyan haggaa. Eti bantta yarankka tammanne naa77u halaqata. ¹⁷ Isimaa7eeli muleera xeetanne hasttamanne laappun laittaa de7idi, haiqqiis; haiqqidi ba maizzan gaittiis. ¹⁸ Isimaa7eela zareti Gibxxeppe awai mokkiyo baggan de7iya Hawiilappenne SHurappe gidduwan, Asoora efiya ogiyaa matan de7idosona. Eti bantta ishanntu ubbaara morkkiyan de7idosona.

Yisaaqa Yeletaa

¹⁹ Abrahaama na7aa Yisaaqa yeletai hagaappe kaallidi xaafettidaagaa. Abrahaami Yisaaqa yeliis. ²⁰ Yisaaqau laittai oitamaa gidido wode, Ribiqo ekkiiis; a Masphphexoomiyan de7iya Sooriyaa Baatu7eela na7iyoonne Sooriyaa Laabaana michchiyo. ²¹ Yisaaqi ba keettaayyiyaa maine gidido gishshau, iyyo GODAA woossiis; woossin GODAI a woosaa siyiis. Yaatin a keettaayyiyaa Ribiqaa shahaaraasu. ²² SHin i ulo giddon de7iya naati mentte gidi uttidi, issoi issuwaara sugettidosona; yaatin a, “Hagee tau aissi hanii?” yaagaasu. Hegaa gishshau GODAA oichchanau baasu.

²³ Bin GODAI iyyo, “Ne uluwan naa77u kawotetta de7ees; qassi ne giddon de7iya naa77u dere asati issoi issuwaappe shaahettana; issi dere asati hinkkootuppe minnana; qassi bairai kaaluwaayyo azazettana” yaagiis.

²⁴ A yeliyo wodee gakkini, i uluwan mentte attuma naati de7oosona. ²⁵ Koiro yelettidaagee arssa; a bolla ubbaa ikisee maayis; heгаа gishshau eti a Eesawa²⁴ giidi sunttidosona. ²⁶ Hegaappe guyyiyan, a ishai yelettiis; yelettiiddi i ba kushiyan Eesawa ginddiyaa oiqqi uttiis; heгаа gishshau a Yaaqooba²⁵ giidi sunttidosona. Ribiqa eta yelido wode, Yisaaqau usuppun tammu laitta gidiis.

²⁷ Naati diccidosona; Eesawi shankkaa hiillaa eriya bazzo asa gidiis; shin Yaaqoobi dunkkaaniyan de7iya woppa asa gidiis. ²⁸ Yisaaqi Eesawa siiqiis; aissi giikko, i shankkatidobaappe maanau dosiis; shin Ribiqa Yaaqooba siiqaasu.

²⁹ Issitoo Yaaqoobi woxiyaa kattishin, Eesawi namisai woridoogee, bazzoppe yiis. ³⁰ Eesawi Yaaqooba, “Tana ha zo7o woxiyaappe miza; tana namisai worees” yaagiis. (Hega gishshau qassi a sunttai Eedooma²⁶ geetettiis.)

³¹ Yaaqoobi a, “Koiro taayyo ne bairatettaa baizza” yaagiis.

³² Yaagin Eesawi, “Be7a! Taani haiqqana hanais; ha bairatettan tau ai go77i de7ii?” yaagiis.

³³ Yaagin Yaaqoobi zaaridi, “Ane taayyo koiro neeni caaqqa” yaagiis. Yaagin i caaqqiis; ba bairatettaanne Yaaqoobau baizziis. ³⁴ Baizzin Yaaqoobi Eesawassi buddeenaanne misiraa woxiyaa immiis; immiin i miisinne uyiis;

---

²⁴ **25:25** Eesawa: Ha sunttaa birshshettai “Ikisaamaa” giyoogaa.

²⁵ **25:26** Yaaqooba: Ha sunttaa birshshettai “Ginddiyaa oiqqiyaagaa” giyoogaa.

²⁶ **25:30** Eedooma: Ha sunttaa birshshettai “Zo7uwaa” giyoogaa.

hegaappe guyyiyan denddidi biis. Eesawi ba bairatettaa hagaadan kariis.

26

Yisaaqanne Abimeleka

¹ He biittan kase Abrahaama wodiyan de7iya koshaa bolli hara koshai denddiis; yaatin Yisaaqi Pilisxxeema kawuwaa Abimelekakko Garaari biis. ² GODAI Yisaaqayyo qonccidi hagaadan yaagiis; “Gibxxe biitti duge booppa; taani neeyyo yootido biittan de7a. ³ Ha biittan amaridaagaa takkashsha; taani nenaara gidana; nena anjjana; aissi giikko, ha biittaa ubbaa taani neeyyoonne ne zersettaayyo immana; taani ne aawaa Abrahaamayyo caaqqido caaquwaa minttana. ⁴ Ne zersettaa saluwaa xoolinttiyaadan darissana; ha biittaa ubbaa taani etayyo immana; sa7aa kawotetta ubbai ne zersettaa baggaara anjjettana. ⁵ Aissi giikko, Abrahaami ta qaalaa siyiis; ta pirddatanne ta azazota, ta awaajotanne ta higgeta naagiis” yaagiis. ⁶ Hegaa gishshau Yisaaqi Garaaran uttiis.

⁷ He biittaa asai Ribiqibaa denttidi Yisaaqa, “Hanna neeyyo aibee?” yaagidi oichchiis.

Oichchin i, “Hanna taayyo michchiyo” yaagiis. Aissi giikko, i Ribiqi daro meranchcha gidiyo gishshau, “Taani, ‘A ta keettaayyiyo’ giikko, ha sohuwaa asai i gaasuwan tana woranaakkonne” yaagi qoppidi yayyiis.

⁸ Yisaaqi hegan daro wodiya de7idoogaappe guyyiyan, Pilisxxeema Kawoi Abimeleki maskkootiyaara duge xeellidi, Yisaaqi ba

keettaayee Ribiqiira gaittishin be7iis. ⁹ Hegaa gishshau Abimeleki Yisaaqa xeesidi, “Hekko a tumu ne machchiyo! Neeni aissi, ‘A ta michchiyo’ gaadii?” yaagidi oichchiis.

Oichchin Yisaaqi, “ ‘A ta keettaayyiyo’ giikko, i gaasuwan asai tana worana gaada gaas” yaagiis.

¹⁰ Yaagin Abimeleki, “Hagee neeni nu bol-lan oottidobi aibee? Ta asaappe issi asi ne keettaayeera aqi haliis shin; neeni nu bollan gomiyaa eha haladasa” yaagiis. ¹¹ Hegaa gishshau Abimeleki ba asaa ubbaa, “Ha bitaniyaa woikko a keettaayyiyo bochchiya ooninne tumu haiqqana” yaagidi azaziis.

¹² Yisaaqi he biittan kattaa zeridi, he laittankka xeetu kushiya cakkii; aissi giikko, GODAI a anjjiis. ¹³ I duretiis; i duriyaa mannana gakkanaassi ayyo aqoi dari dari biis. ¹⁴ Yisaaqassi dorssaa wudee, miizaa wudeenne ashkkarati keehippe darido gishshau, Pilisxeema asati a qanaati-dosona. ¹⁵ Hegaa gishshau, a aawaa Abrahaama wodiyan, a aawaa ashkkarati bookkido haatta olla ubbaa Pilisxeema asati biittaa zaaridi bari-dosona.

¹⁶ He wode Abimeleki Yisaaqa, “Nuuppe shaahettada ba; neeni nuuppe aadhdhada minnadasa” yaagiis. ¹⁷ Yaagin Yisaaqi hegaappe denddidi, Garaara Wombbaa biidi yan uttiis. ¹⁸ Yisaaqi ba aawaa Abrahaama wodiyan bookettida haatta ollata, Abrahaami haiqqidoogaappe guyyiyan, Pilisxeema asati baridoogeeta zaari bookki kessidi, a aawai sunttido sunttankka eta xeesiis.

¹⁹ Yisaaqa ashkkarati wombban bookkidi, pulttiya haatta ollaa yan demmidosona.

²⁰ SHin Garaara henttanchchati Yisaaqa henttanchchatuura, “Haattai nuugaa” yaagidi ooyettidosona. Eti aara palamettido gishshau, Yisaaqi he haatta ollaa, “Palamaa” giidi sunttiis.

²¹ Hegaappe guyyiyan, eti hara haatta ollaakka bookkidosona; shin eti he haattaa ollaa geedonkka ooyettidosona; heгаа gishshau i he haattaa ollaa “Morkketettaa” giidi sunttiis.

²² Hegaappe guutaa zardda7idi, hara haatta ollaa bookissiis; a gaasuwan ooninne ooyettibeenna; “Xoossai ha77i nuuyyo aassiis; nuuni ha biittan corattana” giidi a, “Aaho sohuwaa” giidi sunttiis.

²³ Hegaappe denddidi, pude Berssaabehi biis.

²⁴ He biido gallassi qammikka GODAI ayyo qonccidi a, “Taani ne aawaa Abrahaama Xoossaa; taani nenaara de7iyo gishshau, neeni yayyoppa; taani nena anjjana; ta ashkkaraa Abrahaama gishshau ne zersetta taani corayana” yaagiis. ²⁵ Yaagin Yisaaqi hegan yarshshiyooosaa keexxidi, GODAA sunttaa xeesiis. Yan i ba dunkkaaniyaa toliis; qassi yan a ashkkarati haatta ollaa bookkidosona.

²⁶ Hegaappe guyyiyan, Abimeleki bana zoriya Ahuuzatanne ba wotaaddaratu halaqaa Pikoola ekkidi, Garaarappe Yisaaqakko yiis. ²⁷ Yisaaqi eta, “Intte kase tana ixixidi, intte biittaappe kessi yeddooho; ha77i qassi taakko ai ekkana yiidetii?” yaagiis.

²⁸⁻²⁹ Yaagin eti a, “GODAI nenaara de7iyoogaa nuuni qoncciyann be7ida. Hega gishshau caaqo maachchai nu giddooninne ne gidдон de7ana koshshees yaagoos. Nuuni nena bochchibookko;

shin nuuni neeyyo kehatetta xalaalaa oottidi, nena sarotettan moissi yeddida. Hegaadankka neeni nu bolli iitabaa oottenna mala, ane ne-naara maachchaa maacettoos. Ha77i neeni GO-DAI anjjidoogaa” yaagidosona. ³⁰ He wode Yisaaqi etau gibiraa giigissin, miidosonanne uyidosona. ³¹ Wonttetta gallassi maallado guuran denddidi, eti issoi issuwaara caaqettidosona. Yisaaqi eta moissin, eti appe saro shaahettidi biidosona.

³² He gallassi Yisaaqa ashkkarati yiidi, bantta bookkido haatta ollaabaa ayyo odidosona; “Nuuni haattaa demmida” yaagidosona. ³³ I he haatta ollaa Saabehi giidi sunttiis; hegaa gishshau he kata-maa sunttai hachchi gakkanaassi Berssaabehi²⁷ geetettes.

Eesawi Dawutta Maccaasata Ekkiis

³⁴ Eesawa laittai oitamaa gidiyo wode, Hiitiyaa Bi7eera na7iyo Yooditonne Hiitiyaa Eloona na7iyo Baasemaato machchiis. ³⁵ Eti Yisaaqanne Ribiqo azzanissiiddi de7idosona.

27

Yisaaqi Yaaqooba Anjjiis

¹ Yisaaqi cimin, a aifee xeelaa ixxido wode, ba bairatiya na7aa Eesawa xeesidi a, “Ta na7au” yaagiis.

Yaagin i, “Yee” giidi koyiis.

² Koyin i, “Be7a, ha77i taani ceeggaas; taani haiqqana gallassaa erikke. ³ Yaaniyo gishshau, ha77i ne shankkatiyo wonddafiyaanne

---

²⁷ **26:33** Berssaabehi: Ha sunttaa birshshettai “Caaquwaa Haataa Ollaa” giyoogaa. (21:31 xeella.)

zubbiyaa ekkada, bazzo ba; baada do7aa taayyo shankkatada, asho ekkada ya. ⁴ Mal77o qumaa, taani dosiyooqaa kattada aatta; hegeenne taani haiqqanaappe kase nena anjjanaaassa” yaagiis.

⁵ Ribiqā Yisaaqi ba na7aa Eesawayyo yootiyo wode siyausu. Eesawi do7aa shankkatidi ehaanau bazzo biidoogaappe guyyiyan, ⁶ Ribiqā ba na7aa Yaaqooba, “Ne aawai ne ishaa Eesawa, ⁷ ‘Do7aa shankkata ehaada, taayyo mal77o qumaa taani maanau katta; hegeenne taani haiqqanaappe kasetada, GODAA sinttan nena anjjanaaassa’ yaagishin taani siyaas. ⁸ Ta na7au, ha77i taani nena azaziyoobaa loittada siya. ⁹ Wudiyaa garssi baada, naa77u anqqara deeshsha marata tau ekkada ya; ehin taani ne aawaayyo mal77o qumaa i dosiyooqaadan kattana. ¹⁰ Ne aawai miidi haiqqennan kasetidi nena anjjana mala, assi aattaasa” yaagaasu.

¹¹ SHin Yaaqoobi ba aayyiyo Ribiqo, “Ta ishaa Eesawa bollan ikisee de7ees; shin ta bollai li-iqo. ¹² Ta aawai tana oiqqi be7ikko shin? Taani a cimmiyoobaa ayyo milatikko, taani anjjuwaa gishshaa qanggettaa ta bolli ehaanaakkonne” yaagiis.

¹³ Yaagin a aayyiyaa a, “Ta na7au, he qanggettai tana gakko. Taani neeyyo yootiyoogaa ootta; baada deeshsha marata tau ekkada ya” yaagaasu.

¹⁴ Biidi ehiidi ba aayeeyyo immiis; immin a aayyiyaa mal77o qumaa a aawai dosiyooqaadan kattaasu. ¹⁵ Hegaappe guyyiyan, Ribiqā son ba matan de7iya ba baira na7aa Eesawa maayuwaa

lo77uwaa ehaada, ba kaalo na7aa Yaaqooba maizzaasu. ¹⁶Qassi he deeshshatu calaa a kushiyaanne a liiqo qooriyaa maizzaasu. ¹⁷Maizzada ba kattido mal77o qumaanne oittaa ba na7aa Yaaqooba kushiyan wottaasu.

¹⁸Yaatin i ba aawaakko biidi gelidi, “Ta aawau” yaagiis.

Yaagin i, “Yee! Ta na7au, neeni oonee?” yaagiis.

¹⁹Yaagin Yaaqoobi ba aawaa, “Taani ne baira na7aa Eesawa; neeni tana azazidoogaadan taani oottaas; suura; suura uttada, taani shankkaappe ehiidobaa ma; yaatada tana anjja” yaagiis.

²⁰Yaagin Yisaaqi ba na7aa, “Ta na7au, waata eesuwan demmadii?” yaagidi oichchiis.

Oichchin i, “GODAI ne Xoossai tana maaddiina” yaagiis.

²¹Yisaaqi Yaaqooba, “Ta na7au, neeni tumu ta na7aa Eesawakkonne taani oiqqa be7anau ane taakko shiiqa” yaagiis. ²²Yaaqoobi ba aawaa Yisaaqakko shiiqin oiqqi be7idi, “Ha qaalai Yaaqooba qaalaa; shin kushee Eesawa kushiyaan” yaagiis. ²³A kushee a ishaa Eesawa kushiyaadan ikisiyaara de7iyo gishshau, eribeenna; i erennan a anjjiis. ²⁴A, “Tumu neeni ta na7aa Eesawee?” yaagidi oichchiis.

Yaagin i, “Ee, tanattennee” yaagiis.

²⁵Yaagin i, “Ta na7au, taani neeni shankkati-dobaa maanau haa aatta; maada taani nena anjana” yaagiis. Yaaqoobi aattin, i miis; qassi i ayyo woine eessaa ehin uyiis.

²⁶Hegaappe guyyiyan a aawaa Yisaaqi, “Ta na7au, haaya; shiiqada tana yera” yaagiis.

²⁷ Yaaqoobi shiiqidi a yeriis; Yisaaqi a maayuwaa singgi siyiiddi, hagaadan yaagidi anjjiis; “Ta na7aa peenoi GODAI anjjido goshshaadan sawees. ²⁸ Xoossai saluwaa akkaanne sa7aa shicaa, kattaanne ooratta woine eessaa koridi neeyyo immo. ²⁹ Kawotettati neeyyo haarettona; asati neeyyo gulbbatona. Neeni ne ishanttuyyo goda gida; ne aayee zareti neeyyo gulbbatona. Nena qanggiyaagee qanggettidaagaa gido; nena anjjiyaagee anjjettidaagaa gido” yaagiis.

³⁰ Yisaaqi Yaaqooba anjji wurssidoogaappe guyyiyan, Yaaqoobi ba aawaa Yisaaqa sinttappe kiyaanne Eesawi shankkaappe puttu giis. ³¹ Ikka qassi mal77o qumaa kattidi, ba aawaayyo aattiis. Aattidi a, “Ta aawau, suura; suura uttada, taani shankkatidobaappe ma; yaatada tana anjja” yaagiis.

³² Yaagin a aawaa Yisaaqi a, “Neeni oonee?” yaagidi oichchiis.

Oichchin i, “Taani ne na7aa, ne baira na7aa Eesawa” yaagiis.

³³ Yisaaqi dagammidi kokkoriiddi; “Yaatin do7aa shankkatidoogaa ekkidi taayyo aattidaagee oonee? Taani ha77i neeni yaana sinttan maada, a anjjaichchaas; tumukka i anjjettidaagaa gidana” yaagiis.

³⁴ Eesawi ba aawaa qaalaa siyido wode, ba qaalaa xoqqu oottidi, daro yibbaata yeehuwaa yeekkiiddi ba aawaa, “Tana anjja; ta aawau, tanakka anjja!” yaagiis.

³⁵ SHin i, “Ne ishahi yiidi cimmidi, ne anjuwaa ekkirggiis” yaagiis.

³⁶ Eesawi, “A eridi Yaaqooba²⁸ sunttida; i tana cimmishin, hagee naa⁷⁷antto; i ta bairatettaa ekkiis; qassi ha⁷⁷i ta anjuwaa ekkiis” yaagiis. Qassi i, “Neeni taayyo anjuwaappe aibanne ashshabeikkii?” yaagidi oichchiis.

³⁷ Oichchin Yisaaqi Eesawa, “Taani a neeyyo goda oottaas; a ishantta ubbaakka a ashkharata oottaas; qassi taani kattaaninne ooratta woine eessan a minttaas. Yaatin, ta na⁷au, neeyyo taani ai oottoo?” yaagiis.

³⁸ Eesawi ba aawaa, “Ta aawau, neeyyo issi anjjo xalaalai de⁷ii? Ta aawau, tanakka qassi anjja” yaagiis. Hegaappe guyyiyan, Eesawi ba qaalaa xoqqu oottidi yeekkiis.

³⁹ A aawaa Yisaaqi zaaridi, “Ne de⁷iyooosai ha sa⁷aa duretettaappe haakkana; saluwaa akkaikka neeyyo wodhdhenna; ⁴⁰ neeni ne bisuwan aqana; neeni ne ishaayyo haarettana. SHin neeni aara eqettiyo wode, a qambbaraa ne morggiyaappe olana” yaagiis.

⁴¹ Yaaqooba a aawai anjjido gishshau, Eesawi ba uluwan a morkkiis; i ba wozanan, “Ta aawai haiqqana matiis; taani ayyo kayyotta simmada, ta ishaa Yaaqooba worana” yaagiis.

⁴² SHin Ribiqaa ha ba baira na⁷aa Eesawa qaalaa siyido gishshau, ba kaalo na⁷aa Yaaqooba xeesissa ehaada hagaadan yaagaasu; “Ne ishai Eesawi nena woridi haluwaa kessanau halchchees. ⁴³ Hayyanaa ta na⁷au, taani neeyyo odiyooogaa ootta. Dendda! Denddada Kaaraanen de⁷iya ta ishaa Laabaanakko baqata! ⁴⁴ Yaatada ne

---

²⁸ **27:36** Yaaqooba: Ibraawetto qalaan ha sunttai “cimmiis” giyoobaa milatees.

ishaa hanqqoi dochchana gakkanaassi, amarida wodiya aara de7ashsha. ⁴⁵ Ne ishai neeyyo hanqqettiyoogaa aggiyo wodenne, neeni a bolli oottidobaa i baliyo wode, taani kiittada nena yaappe ehiissana. Taani issi gallassi intte naa77aappe mela kiyana koyikke” yaagaasu.

Yisaaqi Yaaqooba Laabaanako Yeddiis

⁴⁶ Hegaappe guyyiyan Ribiqqa Yisaaqa, “Eesawi ekkido Hiitetu macca naatu gaasuwan taani ta de7uwaa shenetaas; qassi Yaaqoobikka hageetu mala Hiitetu macca naatuppe machcho ekkikko, taani simmi haiqqanau koyais” yaagaasu.

28

¹ Hegaa gishshau, Yisaaqi Yaaqooba xeesidi hagaadan anjjiisinne azaziis; “Kanaane biittaa macca naatuppe neeyyo machcho ekkoppa. ² Dendda! Denddada ne aayee aawaa Baatu7eelakko, Masphhexoomiyaa biitti ba; baada yaappe ne aayee ishaa Laabaana macca naatuppe issinno neeyyo machcho ekka. ³ Ubbaa Danddayiya Xoossai nena anjjo; i nena yeletisso; neeni issi dere asa keena gakkanaassi nena corisso. ⁴ Neeni ha77i betetettan uttido ha biittaa nebbaa oottana mala neeyyoonne ne zersettaayyo Xoossai Abrahaama anjjuwaa immo” yaagiis. ⁵ Yaagidi Yisaaqi Yaaqooba yeddiis; yeddin Yaaqoobi Masphhexoomiyaa biitti Laabaanakko biis. Laabaani Yaaqoobanne Eesawa yeliya aayee Ribiqi ishaanne Sooriyaa Baatu7eela na7aa.

Eesawi Hara Maccaasa Gujjidi Ekkiis

⁶ Yisaaqi Yaaqooba anjjidoogaa, yaappe machcho ekkanaau Masphphexoomiyaa biitti a yeddidoogaa, qassi i Yaaqooba anjjido wode, “Kanaane maccaasa ekkoppa” yaagidi azazidoogaanne, ⁷ Yaaqoobi ba aawaayyoonne ba aayeeyyo azazettidi, Masphphexoomiyaa biitti biidoogaa Eesawi eris. ⁸ Eesawi hegan Kanaane biittaa maccaasi ba aawaa Yisaaqa ai keenaa iitiyaakko akeekiis. ⁹ Hegaa gishshau Eesawi Abrahaama na7aa Isimaa7eelakko biidi, a na7iyo Mahilaato ba keettaayetu bolli gujjidi ekkis. A Nabaayoota michchiyo.

Yaaqoobi Beeteelen Be7ido Aimuwaa

¹⁰ Yaaqoobi Berssaabehappe Kaaraane baanau denddiis. ¹¹ I issi sohuwaa gakkishin awai wullin, yan qammaa aqiis. He sohuwan de7iya shuchchatuppe issuwaa ekkidi, ba huuphiyan borkkotidi he sohuwan xiskkiis. ¹² I aimo aimottiis; he aimuwan gayye issoi biittan eqqin, ayyo xerai saluwaa gakkiyoogan, Xoossaa kiitanchchati gi77ishiininne wodhdhishin be7iis; ¹³ gayyiyaassi bolla xeeran GODAI eqqidi a, “Taani GODAA, ne aawaa Abrahaama Xoossaa, Yisaaqa Xoossaa. Ha neeni zin77ido biittaa neeyyoonne ne zerettaayyo immana; ¹⁴ Ne zerettai sa7aa shafiyaadan darana; neeni arggoora, arshshoora, huuphessaaranne tohossaara de7iya sohota gakkanau aakkana; sa7aa bollan de7iya asai ubbai ne baggaaranne ne zerettaa baggaara anjjettana. ¹⁵ Taani nenaara de7ais; neeni biyoosa ubban taani nena naagana; qassi taani nena ha biitti guyye zaarada ehaana; taani neeyyo oottana

giidoogaa oottana gakkanaassi nena yeggikke” yaagiis.

¹⁶ Yaaqoobi xiskkuwaappe beegottido wode, “GODAI tuma ha sohuwan de7ees; taani er-abeikkeppe attin” yaagiis. ¹⁷ I yayyidi, “Ha sohoi aiba yashshii! Ha sohoi Xoossaa keettappe attin, ainne harasaa gidenna; hagee saluwaa pengge” yaagiis.

¹⁸ Wonttetta gallassi maallado guuran Yaaqoobi denddidi, ba borkkotido shuchchaa ekkidi, tuusadan essidi, Xoossaayyo dummayanau a bolli zaitiyaa tigiis. ¹⁹ Yaaqoobi he sohuwaa Beeteele²⁹ giidi xeesiis. SHin he katamai hegaappe kase Looza geetettees.

²⁰⁻²¹ Yaaqoobi hagaadan yaagidi shiiqettiis; “Ta aawaa soo taani saro simmana mala Xoossai tanaara gidikko, taani biyo ha buussan tana naagikkonne tau miyo qumanne maayiyo maayo immikko, GODAI ta Xoossaa gidana; ²² taani tuusadan essido ha shuchchai Xoossaa keetta gidana. Neeni tau immiyoobaa ubbaappe tammaappe isuwaa taani neeyyo immana” yaagiis.

29

Yaaqoobi Laabaana Soo Gakkiis

¹ Hegaappe guyyiyan, Yaaqoobi denddidi biidi, arshsho bagga asatu biitti gakkiis. ² Gakkidi issi haattaa ollai dembban de7iyaagaa be7iis; heezzu dorssaa wudeti qassi he ollaa matan zin77idosona. Aissi giikko, wude ubbai haattaa uyiyo he ollaappe. He haattaa ollaa

---

²⁹ **28:19** Beetele: Ha sunntaa birshshettai “Xoossaa keettaa” giyoogaa.

doonan de7iya shuchchai gita. ³ Dorssaa wude ubbai hegan dagattido wode, he wudiyaa heemmiyaageeti haattaa ollaa doonaappe he shuchchaa gonddorssidi dorssaa ushshoosona. Ushshidi he shuchchaa ollaa doonan zaaridi wottoosona.

⁴ Yaaqoobi eta, “Ta ishadoo, intte auppe yiide-tii?” yaagidi oichchiis.

Oichchin, “Nuuni Kaaraaneppe yiida” yaagidosona.

⁵ Yaagin i, “Naakoora na7aa na7aa Laabaana intte ereetiyye?” yaagiis.

Yaagin, “Ee, a eroos” yaagidosona.

⁶ Yaaqoobi eta, “I lo77o de7ii?” yaagidi oichchiis.

Oichchin, “Ee, lo77o; a na7iyo Raaheelo dorssaa ekkada yiyaaro hanno be7a” yaagidosona.

⁷ Yaagin Yaaqoobi eta, “Be7ite; awai ha77i xoqqan de7ees; wudiyaa mehee soo shiiqiyo wodee biron gakkiiichchibeenna; dorssaa ha77i ushshi efidi, heemmite” yaagiis.

⁸ SHin eti, “Wude ubbai shiiqana gakkanaassinne, shuchchaa haatta ollaa doonaappe gonddorssana gakkanaassi, nuuni ushshanau danddayokko. Hegaappe guyyiyan, nuuni dorssaa ushshana” yaagidosona.

⁹ I biron haasayishin, Laabaana na7iyaa Raaheela ba aawaa dorssata laagga ekkada g akkaasu; aissi giikko, a dorssa henttanchchiyo.

¹⁰ Yaaqoobi ba aayee ishaa Laabaana na7iyo Raaheelo be7ido wodenne, ba aayee ishaa Laabaana dorssaa be7ido wode, biidi ollaa doonaappe shuchchaa gonddorssiis;

gondorssidi ba aayee ishaa dorssata haattaa ushshiis. ¹¹ Yaaqoobi Raaheelo yeridi, ufaissau ba qaalaa xoqqissidi yeekkiis. ¹² Yaaqoobi iyyo aawaa dabbonne Ribiqee na7aa gidiyogaa Raaheeliyyo yootiis. Hegaa gishshau a woxxa baada ba aawaayyo yootaasu.

¹³ Laabaani ba michchee na7aa Yaaqooba woriyaa siyidosarakka, aara gaittanau woxxiis. A idimmi yeridi, ba soo efiis. Yan Yaaqoobi hanidabaa ubbaa Laabaanayyo yootiis. ¹⁴ Yootin Laabaani a, “Neeni tumu ta ashonne ta suutta” yaagiis. Yaaqoobi aara issi agina kumettaa uttiis.

Yaaqoobi Raaheeli Gishshaunne Liyi Gishshau Laabaanassi Oottiis

¹⁵ Hegaappe guyyiyan Laabaani a, “Neeni taayyo dabbo gidido gishshau, tau coo mela oottuuteeyye? Ane neeyyo ai qanxxanau bessiyaakko taayyo yoota” yaagiis.

¹⁶ Laabaanayyo naa77u macca naati de7oosona; bairee sunttai Liyo, kaaleegeee Raaheelo. ¹⁷ Liya aifiyaara cuca; shin Raaheela yallisanne puulanchcha.

¹⁸ Yaaqoobi Raaheelo siiqidi a, “Taani ne kaalo na7ee Raaheeli gishshau neeyyo laappun laittaa oottana” yaagiis.

¹⁹ Yaagin Laabaani, “O hara asau immanaappe neeyyo immiyoogee lo77o; neeni tanaara hagan de7a” yaagiis. ²⁰ Hegaa gishshau Yaaqoobi Raaheelo ekkanaanu laappun laittaa oottiis; shin i o siiqiyo gishshau, ayyo amarida gallassa milatiis.

²¹ Hegaappe guyyiyan Yaaqoobi Laabaana, “Ta machchiyo tau imma; ta wodeenne polettiis; taani

o ekkanau koyais” yaagiis. ²² Hegaa gishshau Laabaani hegan de7iya asaa ubbaa xeesidi, bullachchaa kessiis. ²³ SHin sa7ai qammin, i ba na7iyo Liyo efidi Yaaqoobau immiis. Immin Yaaqoobi o ekkiis. ²⁴ Qassi Laabaani ba ashkkariyo Zilppo ba na7ee Liyissi danggiriixe gidanaadan immiis.

²⁵ Sa7ai wonttin xeelliyo wode, hekko Liyo! Yaanin Yaaqoobi Laabaana, “Hagee neeni ta bolli oottidoogee aibee? Taani neeyyo oottidoi Raaheeli gishshassa gidenneeyye? Tana aissi cim-madii?” yaagiis.

²⁶ Yaagin Laabaani a, “Nu biittan bairiyaa de7ishin, kaaliyo azinau immiyooogee woga gidenna. ²⁷ He mishiratettaa saaminttaa wurssa; qassi kaalotiyaarokka nuuni neeyyo immana; hegaappe guyyiyan, hara laappun laittaa taayyo oottaasa” yaagiis.

²⁸ Yaaqoobi hegaadan hanidi he saaminttaa wurssiis; hegaappe guyyiyan, Laabaani ba na7iyo Raaheelo ayyo immiis. ²⁹ Qassi Laabaani ba ashkkariyo Baalo ba na7ee Raaheelissi danggiriixe gidanaadan immiis. ³⁰ Yaaqoobi Raaheelokka ekkiis. Raaheelo Liyippe aattidi siiqiis. Hara laappun laittaa Laabaanayyo oottiis.

Yaaqoobassi Naati Yelettidosona

³¹ GODAI Liya siiqettabeennaagaa be7idi, iyyo yeliyo uluwaa dooyiis; shin Raaheela maine.

³² Liya shahaarada attuma na7aa yelaasu. A sunttaanne Roobeela³⁰ sunttaasu; aissi giikko a,

---

³⁰ **29:32** Roobeela: Ha suntaa birshshettai “Hashshu! Attuma na7aa!” woikko “Ta metuwaa be7iis” giyoogaa.

“GODAI ta metuwaa be7iis; ha77i tumu tana ta azinai siiqana” yaagaasu.

³³ A haranttuwaakka shahaarada attuma na7aa yelaasu. Yelada a, “GODAI taani siiqettabeennaagaa siyido gishshau, taayyo hagaakka gujjiis” yaagada, a Simoona³¹ sunttaasu.

³⁴ A haranttuwaakka shahaarada attuma na7aa yelaasu. Yelada a, “Taani ayyo heezzu attuma naata yelido gishshau, ta azinai ha77i tanaara waaxettana” yaagada, a Leewa³² sunttaasu.

³⁵ A haranttuwaakka shahaarada attuma na7aa yelaasu. Yelada a, “Hachchiigan taani GODAA galatana” yaagaasu. Hegaa gishshau a Yihudaa³³ sunttaasu. Hegaappe guyyiyan yeluwaa essaasu.

30

¹ Raaheela Yaaqoobau naata yelabeennaagaa be7ido wode, ba michchiyo qanaataasu; hegaa gishshau Yaaqooba, “Tau naata imma; hegee xayikko, taani haiqqana” yaagaasu.

² Yaagin Yaaqoobi Raaheelo hanqqettidi, “Tana neeyyo yelo diggida Xoossaa gaadiyye?” yaagiis.

³ Yaagin a, “Ta danggiriixiyo Baalo hinno be7a; a ta gishshaa yelana mala neeni o ekka; yaatobare i baggaara taanikka na7aayo gidana” yaagaasu.

⁴ Ba danggiriixiyo Baalo machcho ootti ekkana mala, ayyo immaasu; immin Yaaqoobi o ekkiiis.

⁵ Baala shahaarada attuma na7aa Yaaqoobau

---

31 **29:33** Simoona: Ha sunttaa birshshettai “Siyiis” giyoogaa.

32 **29:34** Leewa: Ha sunttaa birshshettai “Waaxettana” giyoogaa.

33 **29:35** Yihudaa: Ha sunttaa birshshettai “Galataa” giyoogaa.

yelaasu. ⁶ Yaatin Raaheela, “Xoossai taassi daannatiis; ta woosaakka siyidi, tau attuma na7a immiis” yaagaasu. Hegaa gishshau a Daana sunttaasu.

⁷ Raaheeli danggiriixiyaa Baala haranttuwaa shahaarada, Yaaqoobayyo naa77antto attuma na7aa yelaasu. ⁸ Yelin Raaheela, “Taani ta michcheera wolqqaama baaxiyaa baaxetada xoonas” yaagaasu. Hegaa gishshau a Nifttaaleema³⁴ sunttaasu.

⁹ Liya baayyo yeloi eqqidoogaa be7ada, ba danggiriixiyo Zilppo efaada Yaaqoobi o machchana mala immaasu. ¹⁰ Liyi danggiriixiyaa Zilppa attuma na7aa Yaaqoobau yelaasu. ¹¹ Liya, “Laa hagee aiba lo77o qaadee!” yaagaasu. Hegaa gishshau Gaada³⁵ sunttaasu.

¹² Liyi danggiriixiyaa Zilppa Yaaqoobau naa77antto attuma na7aa yelaasu. ¹³ Yelin Liya, “Taani ai keenaa ufaittiyaanaashsha! Maccaasai tana ufaittiyaaro gaana” yaagaasu. Hegaa gishshau a Aseera³⁶ sunttaasu.

¹⁴ Gisttiyaa cakkiyo aginan Roobeeli gade biidi, inkkoyiyaa giyo timaatiime milatiya teeraa demmidi, ba aayee Liyissi ehiis. Raaheela Liyo, “Ne na7aa inkkoyiyaappe taayyo imma” yaagaasu.

¹⁵ SHin Liya, “Ta azinaa neeni wotta ekkidoogee gidennan ixxin, qassi ta na7aa inkkoyiyaa ekkutee?” yaagaasu.

---

³⁴ **30:8** Nifttaaleema: Ha sunntaa birshshettai “Baaxiyaa” giyoogaa. ³⁵ **30:11** Gaada: Ha sunntaa birshshettai “Lo77o qaada” giyoogaa. ³⁶ **30:13** Aseera: Ha sunntaa birshshettai “Ufaissa” giyoogaa.

Yaagin Raaheela, “Yaanikko, ne na7aa inkkoyiyaa gishshau Yaaqoobi hachchi qammaa nenaara aqo” yaagaasu.

¹⁶ He gallassa omarssi Yaaqoobi bazzoppe yiido wode, Liya a mokkanau kiyada a, “Neeni tanaara aqana koshshees; aissi giikko, taani ta na7aa inkkoyiyan nena keruu akkaichchaas” yaagaasu. Hegaa gishshau i he gallassa qammi iira aqis.

¹⁷ Xoossai Liyi woosaa siyiis; siyin a shahaarada, ichchashantta attuma na7aa Yaaqoobau yelaasu. ¹⁸ Yelin Liya, “Taani ta danggiriixiyo ta azinaassi immido gishshau, Xoossai heгаа керaa тааууу qanxxiis” yaagaasu. Hegaa gishshau a Yisaakoora³⁷ sunttaasu.

¹⁹ Liya haranttuwaakka shahaarada, usuppuntta attuma na7aa Yaaqoobau yelaasu. ²⁰ Liya, “Xoossai tau al77o imotaa immiis; taani ta azinaayyo usuppun naata yelido gishshau, ha77i i tana bonchchana” yaagaasu. Hegaa gishshau a Zaabiloona³⁸ sunttaasu. ²¹ Hegaappe guyyiyan issi macca na7iyo yelaasu; yelada o Diino sunttaasu.

²² Xoossai Raaheelo hassayiis; i woosaa siyidi i yeliyo uluwaa dooyiis. ²³ A shahaarada attuma na7aa yelaasu; yelada, “Xoossai ta yeellaa qucciis. ²⁴ GODAI tau hara attuma na7akka gujjeerenneeshsha” yaagaasu. Hegaa gishshau a Yooseefa³⁹ sunttaasu.

---

³⁷ **30:18** Yisaakoora: Ha suntaa birshshettai “Keraa qanxxees” giyoogaa. ³⁸ **30:20** Zaabiloona: Ha suntaa birshshettai “Bonchchuwaa” giyoogaa. ³⁹ **30:24** Yooseefa: Ha suntaa birshshettai “Gujja” woikko “qucciis” giyoogaa.

Yaaqoobi Laabaanaara Damoozan Palamettiis

²⁵ Raaheela Yooseefa yelidoogaappe guyyiyan, Yaaqoobi Laabaana, “Taani ta aawaa biitti simmana mala, tana moissa. ²⁶ Taani eta gishshau neeyyo oottido ta maccaasatanne ta naata hamma; taani baana; aissi giikko, taani neeyyo ai keena ooso oottidaakko neeni eraasa” yaagiis.

²⁷ SHin Laabaani a, “Taani neeyyo issibaa odais; GODAI ne gaasuwan tana anjjidoogaa taani be7aas. ²⁸ Ne damoozaa tau oda; taani neeyyo a qanxxana” yaagiis.

²⁹ Yaagin Yaaqoobi, “Taani neeyyo waata ootti-daakko, ne meheekka waani yelettidaakko neeni eraasa. ³⁰ Taani yaanaappe kase neeyyo de7iya guuttai ha77i keehi dariis; GODAI nena taani aadhdhdosan ubban anjjiis. SHin ha77i, taani ta so asau oottanai audee?” yaagiis.

³¹ Yaagin Laabaani, “Taani neeyyo ai immoo?” yaagidi a oichchiis.

Oichchin Yaaqoobi, “Tau ainne immoppa; shin neeni taayyo issibaa oottikko, taani ne wudiyaa qassikka heemmananne naagana.

³² Taani hachchi ne wudiyaa ubbaa gidloora aadhdhana; hegan ne dorssaappe punccariyaa woikko gazzaa ubbaa, kareta dorssa mara ubbaanne deeshshaappe gazzaanne punccariyaa ubbaa taani shaakkana; eti ta damooza gidana.

³³ Hegaa gishshau ta xillotettai neeni taayyo qanxxido damoozaa qoodanau sinttappe yiyo wode, taayyo markkattana; ta deeshshaappe gazza woikko punccare gidennabi woikko kareta

gidenna ai dorssa marinne ta matan beettikko, wuuqettidabaadan qoodettana” yaagiis.

³⁴ Yaagin Laabaani, “Maayaas; neeni giidoogaadan gidobai” yaagiis. ³⁵ SHin he gallasan Laabaani kalaade woikko gazza gidida attuma deeshshaa ubbaa, punccare woikko gazza gidida macca deeshshaa ubbaa, bootta gidida ubbaanne kareta dorssa mara ubbaa kessidi, ba attuma naata henttiis. ³⁶ Yaatidi he wudiyaara heezzu gallassa ogiyaa Yaaqoobappe haakkidi biis. SHin Yaaqoobi attida Laabaana wudiyaa heemmiis.

³⁷ Yaaqoobi deeshsha loomiyaappe, gumariyaappenne xanqqarssaappe qayye gatimaa kessidi, poquwaa poqqi poqqidi, giddo bootta zawaa qaaridi gazzayiis. ³⁸ Wudee haattaa uyanau yiyo soho ubban, wonggiriyan, wudiyaa sinttan poqqido gatimata wottiis. Orggiyau eqqidaageeti haattaa uyanau yiidi, ³⁹ he gatimatu sinttan birasettidosona; birasettidi eti kalaade, punccarenne gazza marata yelidosona. ⁴⁰ Yelin Yaaqoobi marata wudiyaappe shaakkidi dumma wottiis; attida wudiyaa kalaadenne kareta gididya Laabaana mehiyaa sintti zaariis. Yaatidi baayyo wudiyaa dummayiis; Laabaana mehetuura eta gattibeenna.

⁴¹ Gooba maccaageeti orggiyau eqqiyo wode audenne, eti he gatimatu matan birasettana mala, Yaaqoobi he gatimata haattaa wonggiriyan, mehetu sinttan wottes. ⁴² SHin meheti laafa gidikko, eta sinttan gatimata wottenna. Hegaa gishshau laafiya meheti Laabaanabaa gidin, goobiyaageeti Yaaqoobabaa gididosona.

⁴³ Hagaadan hanidi, Yaaqoobi keehi daro duretidi, daro wudiyaa, macca ashkkaratanne attuma ashkkarata, daro gaameelatanne hareta haariis.

31

Yaaqoobi Laabaanappe Baqatidi Biis

¹ Yaaqoobi Laabaana naati bana, “Yaaqoobi nu aawaabaa ubbaa ekkiiichchiis; ha aquwaa ubbaa nu aawaabaappe demmiis” giyoogaa siyiis. ² Yaaqoobi Laabaana som77oi baayyo kaseegaa mala gidennaagaa be7iis.

³ He wode GODAI Yaaqooba, “Neeni ne aawatu biitti, ne dabbotukko guyye simma; taani nenaara gidana” yaagiis.

⁴ Yaagin Yaaqoobi Raaheelonne Liyo ba wudee de7iyoosaa dembbaa yaana mala kiittidi xeesisiis. ⁵ I eta, “Intte aawaa som77oi taayyo kaseegaa mala gidennaagaa taani be7ais; shin ta aawaa Xoossai tanaara de7ees. ⁶ Taani ta wolqqa ubban intte aawaayyo oottidoogaa intte ereeta; ⁷ shin intte aawai tana cimmidi, ta damoozaa tammutoo laammiis. Gidikkonne Xoossai tana i qohen-naadan diggiis. ⁸ I, ‘Punccareti ne damooza gidana’ gin, wude ubbai punccariyaa yeliis; qassi i, ‘Kalaadeti ne damooza gidana’ gin, wude ubbai kalaadiyaa yeliis. ⁹ Xoossai hagaadan intte aawaa mehiyaa wotti ekkidi tau immiis.

¹⁰ “Meheti orggiyau eqqiyo aginan, taani issi aimo aimottaas; he aimuwan taani xeelliyo wode, wudiyaa birassiya deeshsha orggeti kalaade, punccarenne gazza. ¹¹ Xoossaa kiitanchchai aimuwan tana, ‘Yaaqoobaa’ yaagiis; yaagin taani,

‘Yee’ yaagada koyaas. ¹² Koyin tana i, ‘Xoqqu gaada wudiyaa birassiya deeshsha orgge ubbaa kalaadiyaa, punccariyaanne gazzaa be7a; aissi giikko, Laabaani ne bolli oottiyoobaa ubbaa taani be7aas. ¹³ Neeni essido shuchchaa tiyada, taayyo shiiqettido Beetele Xoossai tana. Ha77i dendda! Denddada ha biittaappe kiya; kiyada guyye ne yeleta biitti simma’ yaagiis” yaagiis.

¹⁴ Hegaappe guyyiyan, Raaheelanne Liya ha-gaadan yaagidi zaaridosona; “Nu aawaabaappe nuna gakkanabi aibee? ¹⁵ I nuna allagadan xeellees gidennee? I nuna baizzi ekkiis; baizzidi ekkidobaakka mi xaissiiis. ¹⁶ Xoossai nu aawaappe wotti ekkido aqo ubbai tumukka nubaanne nu naatuba. Hegaa gishshau Xoossai neeyyo odidobaa ubbaa ootta” yaagidosona.

¹⁷⁻¹⁸ Yaagin Yaaqoobi Kanaane biittan de7iya ba aawaa Yisaaqakko baanau denddiis; i ba naatanne ba keettaayeta gaameelaa togissiiis; wude ubbaa baappe sinttaara laaggidi, Masphhexoomiyan de7iiddi i shiishshido aqo ubbaa ekkidi biis. ¹⁹ Laabaani ba dorssatu ikisiyaa qanxxanau biichchidaashin, Raaheela ba aawaa so misileta wuuqqaasu. ²⁰ Qassi Yaaqoobi Sooriyaa Laabaanayyo ba baqatiyoogaa odennan cimmiis. ²¹ I baayyo de7iyaabaa ubbaa ekkidi baqatiis; baqatidi Efiraaxiisa SHaafaa pinnidi, Gala7aade giyo gezziyaakko simmidi biis.

Laabaani Yaaqooba Kaalliis

²² Heezantta gallasan, Laabaani Yaaqoobi baqati biichchidoogaa siyiis. ²³ Ba dabbota banaara ekkidi, laappun gallassa ogiyaa

Yaaqooba geeduwaa kaalliiddi, Gala7aade gezziyan a gakkiis. ²⁴ He wode Xoossai qammi Sooriyaa Laabaanako aimuwan yiidi a, “Neeni Yaaqooba bolli iita gidin, keha gidin, ainne haasayennaadan nena era!” yaagiis. ²⁵ Laabaani gakkiyo wode, Yaaqoobi Gala7aade gezziyan dunkkaanidi uttiis; qassi Laabaaninne a dabboti yan dunkkaanidosona.

²⁶ Hegaappe guyyiyan Laabaani Yaaqooba, “Neeni hagaadan aissi oottadii? Neeni tana cimmada, ta macca naata olan omoodettidabaadan laaggada kessadasa.

²⁷ Neeni aissi qosan taappe kessa ekkada, tana cimmadii? Taani nena ufaissaninne yettan, karaabiyaaninne diittan moissana mala taayyo aissi odabeikkii? ²⁸ Neeni harai atto, ta naatu naatanne ta macca naata taani yera ekkenna mala diggadasa. Neeni eeyyabaa oottadasa. ²⁹ Taani nena genanau tau wolqqai de7ees; shin ne aawaa Xoossai zino qammi tana, ‘Yaaqooba bolli iita gidin, keha gidin, ainne haasayennaadan nena era!’ yaagidi taayyo yootiis. ³⁰ Ha77i gidikkonne, neeni ne aawaa soo baanau keehi laamotido gishshau kiyadasa. SHin ta so misileta neeni aissi wuuqqadii?” yaagiis.

³¹ Yaaqoobi Laabaana, “Neeni ne naata taappe wolqqan wotta ekkanaakkonne gaada qoppido gishshaunne yayyido gishshau, hagaadan oottaas. ³² SHin ne so misileta oiqqida asa oonanne neeni demmikko, he urai siifetto! Nebaa gididabi ta matan beettikko, nu dabbotu sinttan koya; koyada, nebaa gidikko ekka” yaagiis; aissi giikko, Yaaqoobi Raaheela he so misileta wuuqqidoogaa

eribeenna.

³³ Hegaa gishshau Laabaani Yaaqooba dunkkaane giddo, Liyi dunkkaane giddone naa77u kaadumatatu dunkkaane giddo geliis; shin ainne demmibeenna. Liyi dunkkaaniyaappe kiyidi, Raaheeli dunkkaaniyaa geliis. ³⁴ Raaheela so misileta ekkada, gaameelaa kooraa garssan qosada, a bolli uttaasu. Laabaani dunkkaaniyan de7iyaabaa ubbaa patipannidi koyiis; shin ainne demmibeenna. ³⁵ Raaheela ba aawaa, “Ta godau, tana hanqqettoppa; taani neeyyo eqqana danddayikke; taayyo kushe qitai yi uttiis” yaagaasu. I koyiis; shin so misileta demmibeenna.

³⁶ Yaaqoobi Laabaana hanqqettidi woqqasiis; Yaaqoobi Laabaana, “Taani ai mooridanaa? Haggaa neeni tana kaallanau, taani oottido nagari aibee? ³⁷ Ha77i neeni ta miishsha ubbaa patipannada koyadasa; ne so miishshappe ai demmadii? Eti nu naa77aa gidduwan pirddana mala, ta dabbotu sinttaaninne ne dabbotu sinttan hagan wotta.

³⁸ “Taani nenaara laatamu laittaa kumettaa de7aas; ne dorssaikka ne deeshshaikka aucayibeenna; woikko ne wudiyaappe galssaa mabeikke. ³⁹ Do7ai menttidoogaanne neeyyo ehabeikke; shin heгаа tanan qoodaas. Gallassi wuuqettidabaa woikko qammi wuuqettidabaa tana qanxxissadasa. ⁴⁰ Gallassa suuloi, qamma kinchchoi tana qohiis; xiskkoi taappe xayiiis. ⁴¹ Taani hagaadan ne son laatamu laittaa de7aas; tammanne oiddu laittaa ne naa77u macca naatu gishshaunne usuppun laittaa ne wudiyaa gishshau neeyyo oottaidda de7aas; shin neeni

ta damoozaa tammutoo laammadasa. ⁴² Ta aawaa Xoossai, Abrahaama Xoossai, Yisaaqi Yayyidoogee tanaara gidibeennabaa gidiyaakko, siree bannan neeni tana mela kushe kessa yeddadasa; shin Xoossai ta tuggaanne ta kushiya oosuwa be7idi, zino qammi nena seeriis” yaagiis.

Yaaqoobinne Laabaani Maacettido Maachchaa

⁴³ Yaagin Laabaani Yaaqooba, “Maccaasati ta macca naata; naatika ta naata; wudeekka ta wudiyaa; neeni be7iyo ubbai taagaa. Hachchi ha macca naatu taageetu bollinne eti yelido naatu bolli ai oottanau danddayaanaa? ⁴⁴ Ha77i haaya; neeninne taani maachchaa maacettoos; hegee neepenne taappe gidduwan markka gido” yaagiis.

⁴⁵ Hegaa gishshau Yaaqoobi issi shuchchaa ekkidi tuussadan essiis. ⁴⁶ Essidi i ba dab-bota, “SHuchchaa shiishshite” yaagiis; yaagin eti shuchchaa shiishshidi keelidosona; he keelaa lanqqen miidosona. ⁴⁷ Laabaani he keelaa, Yigaari-Sahaaduta giidi sunttiis; qassi Yaaqoobi a Gal77eeda giidi sunttiis.⁴⁰ ⁴⁸ Laabaani, “Ha keelai neepenne taappe gidduwan hachchi markka” yaagiis. Hegaa gishshau a sunttai Gal77eeda geetettiis.

⁴⁹ Qassi i he shuchchaa tuussaa Mixiphpha⁴¹ giidi sunttiis; aissi giikko, Laabaani, “Nuuni is-soi issuwaappe haakkidi de7iyo wode, GODAI

---

⁴⁰ **31:47** Yigaari-Sahaadutanne Gal77eeda: Ha Aramaisxxenne Ibraisxxe sunttata birshshettai “Markkatu keelaa” giyoogaa.

⁴¹ **31:49** Mixiphpha: Ha sunttai birshshettai “Naagiyoosaa” giyoogaa.

ne gidduwaaninne ta gidduwan gididi naago.
⁵⁰ Neeni ta macca naata naaqqikko, woikko neeni ta macca naatu bolli hara maccaasata ekkikko, nunaara ha77i ooninne bainnabaa gidikkonne ne gidduwaaninne ta gidduwan Xoossai markka gidiyoojaa hassaya” yaagiis.

⁵¹ Laabaani qassikka Yaaqooba, “Keelettida shuchchai hageeho; qassi taani ne gidduwaaninne ta gidduwan essido shuchchaa tuussai hageeho. ⁵² Taani ha keelaappe nena genanau neekko kanttennaadan, neenikka tana genanau ha keelaappenne ha shuchchaa tuussaappe kanttennaadan, ha keelainne ha shuchchaa tuussai markka. ⁵³ Abrahaama Xoossai, Naakoora Xoossai, eta aawaa Xoossai, nu gidduwan i pirddo” yaagiis. Yaagin Yaaqoobi ba aawaa Yisaaqi Yayyidoogaa sunntan caaqqiis. ⁵⁴ Yaaqoobi deriyaa bollan yarshshuwaa yarshshiis; ba dabbotakka qumaa maanau xeesiis. Eti miidi deriyaa bollan aqidosona.

⁵⁵ Wonttetta gallassi guuran Laabaani denddidi, ba naatu naatanne ba macca naata yeriis; qassi eta anjjiis. Anjjidi, ba soo simmiis.

32

Yaaqoobi Eesawaara Gaittanau Giigiis

¹ Yaaqoobi denddidi ba ogiyaa biishin, Xoossaa kiitanchchati aara gaittidosona. ² Yaaqoobi eta be7ido wode, “Hagee Xoossai aqiyoojaa” yaagidi, he sohuwaa Maahinaima⁴² giidi sunntiis.

---

42 **32:2** Maahinaima: Ha sunntaa birshshettai “Naa77u citai aqiyoojaa” giyoogaa.

³ Yaaqoobi Se7iira giyoosan, Eedooma biittan de7iya ba ishaa Eesawakko kiitaa baappe sinttau kiittiis. ⁴ I eta hagaadan yaagidi azaziis; “Intte ta godaa Eesawayyo gaanabai haggaa; ‘Ne ashkkarai Yaaqoobi, “Taani Laabaana matan de7aidda hanno gakkanaassi gam77aas. ⁵ Taayyo miizzainne haree, dorssainne deeshshai, attuma ashkkaratinne macca ashkkarati de7oosona; ha77i taani ha kiitaa ta godaa sinttan nashettana mala kiittaas” yaagiis’ yaagite” yaagiis.

⁶ Kiitettidaageeti Yaaqoobakko simmidi a, “Nuuni ne ishaa Eesawakko biida; ha77i i qassi ne-naara gaittanau yees; aaranne oiddu xeltu asai de7ees” yaagidosona.

⁷ Yaagin Yaaqoobi yayyidi batibatiis; banaara de7iya asaa naa77u citan shaakkiis; qassi ba dorssaa, deeshshaa, miizzaanne gaameelaa naa77u citan shaakkiis. ⁸ I, “Eesawi yiidi issi citaa oliyaabaa gidikko, attida citai kessi ekkikkonne” yaagidi qoppiis.

⁹ He wode Yaaqoobi hagaadan yaagidi woossiis; “Abeet GODAU, ta aawaa Abrahaama Xoossau, ta aawaa Yisaaqa Xoossau, tana, ‘Ne biitti, ne dabbotukko simma; taani neeyyo lo77obaa oot-tana’ giidaagoo, ¹⁰ neeni ne ashkkaraayyo oottido kehatettaunne tumatettau ubbau taani bessen-naagaa. Taani ha Yorddaanoosa SHaafaa pin-nido wode, taayyo issi xam77a xalaalai de7ees; shin ha77i taani naa77u cita gidaas. ¹¹ Taani nena woossais; ta ishaa Eesawa kushiyaappe tana ashsha; aissi giikko, i yiidi, tananne aayeta eta naatuura xaissanaakkonne gaada yayyaas. ¹² SHin neeni tana, ‘Taani neeyyo tumu lo77obaa

oottana; taani ne zerettaanne qoodanau dand-dayettenna abbaa shafiyaa keena oottana' gi-idoogaa qoppa" yaagiis.

¹³ He gallassa qammi i yan aqiis; bau de7iyaabaa ubbaappe ba ishaa Eesawayyo immiyoobaa qoridi kessiis; ¹⁴⁻¹⁵ i kessidoogeeti naa77u xeetu macca deeshshatanne laatamu deeshsha orggeta, naa77u xeetu macca dorssatanne laatamu dorssa orggeta, hasttamu xanttiya gaameelata eta maratuura, oitamu macca miizzata, tammu korima boorata, laatamu macca haretanne tammu attuma haretu. ¹⁶ Hageeta wudiyani wudiyani shaakkidi, ba ashkkaratu kushiyan wottidi, ba ashkkarata, "Taappe sinttau biidi, wudiyaa wudiyaappe haahuwan haahuwan laaggite" yaagiis.

¹⁷ Sinttan kaalettiyaagaa, "Ta ishai Eesawi ne-naara gaittidi nena, 'Neeeni oossee? Neeeni awa bai? Ne sinttan de7iya mehe ubbai oossee?' yaagidi oichchiyaabaa gidikko, ¹⁸ neeni ayyo, 'Hageeti ne ashkkaaraa Yaaqoobassa; eti ta godaa Eesawayyo immanau yeddidoogeeta; qassi ikka nuuppe guyyeera yees' yaaga" yaagidi azaziis.

¹⁹ Qassi i naa77antta heezanttanne wudiyaa kaalliya harata ubbata hagaadan azaziis; "Intte Eesawaara gaittiyo wode, hannidenkka geeta; ²⁰ 'Ne ashkkaaraa Yaaqoobi nuuppe guyyeera yees' geennan aggoppite" yaagiis. Aissi giikko i, "Taani taappe sinttau immanau kiittidoban a doshissana; ooni erii, hegaappe guyyiyan taani aara gaittiyo wode, i tana mokki ekkanaakkonne" yaagidi qoppiis. ²¹ Hegaa

gishshau ba immiyoobaa baappe sinttau yeddiis. SHin i ba huuphen he gallassi qammi yan aqiis.

Yaaqoobi Xoossaara Baaxetiis

²²⁻²³ He gallassi qammi Yaaqoobi denddidi, ba naa77u keettaayeta, ba naa77u kaadumatatanne ba naata tammanne isiineta ekkidi, Yaabooqa giyo pinuwaa gakkiiis; i eta shaafaa pinttiis; bau de7iyaabaa ubbaakka pinttidi yeddiis; ²⁴ shin Yaaqoobi barkka attiis.

He wode issi asi sa7ai wonttana gakkanaassi aara baaxetiis. ²⁵ He asi a xoonanau danddayibeennaagaa be7ido wode, Yaaqoobayyo bulxxiyaa meqettaa bochchiis; bochchin a bulxxiyaa meqettai kiyi wodhdhiis. ²⁶ Yaatin bitanee a, “Sa7ai wonttido gishshau, tana yedda” yaagiis.

SHin Yaaqoobi a, “Neeni tana anjjennan taani nena yeddikke” yaagiis.

²⁷ Yaagin bitanee a, “Ne sunttai oonee?” yaagidi oichchiis.

Oichchin i, “Yaaqooba” yaagidi zaariis.

²⁸ Yaagin bitanee a, “Hagaappe sinttau ne sunttai Israa7eela⁴³ geetettope attin, Yaaqooba geetettoppo; aissi giikko, neeni Xoossaaranne asaara baaxetada xoonadasa” yaagiis.

²⁹ Yaaqoobi a, “Ne sunttai oonee?” yaagidi oichchiis.

SHin bitanee, “Neeni ta sunttaa aissi oichchai?” yaagiis; yaagidi a anjjiis.

---

⁴³ **32:28** Israa7eela: Ha sunttaa birshshettai “Xoossaara baaxetiis” giyoogaa.

³⁰ Hegaa gishshau Yaaqoobi he sohuwaa PHinii7eela⁴⁴ giidi sunttiis; aissi giikko i, “Taani Xoossaa baazzan xeellaas; gidikkonne taani paxa attaas” yaagiis. ³¹ I PHinii7eelappe denddiyo wode, a bolli xalqqee doliis. I ba bulxxiyaa meqettaa gishshau wobbees. ³² Yaaqooba bulxxee ashuwaa matan boshettido gishshau, Israa7eela asai mehiyaa bulxxiyaa ashuwaa hachchi gakkanaassikka meenna.

33

Yaaqoobi Eesawaara Gaittiis

¹ Yaaqoobi xoqqu gi xeellidi, Eesawi ba oiddu xeetu asaara yiyaagaa be7iis. Hegaa gishshau naata Liyissi, Raaheelissinne naa77u kaadumata-tussi shaakkiis. ² Kaadumatatanne eta naata sinttan, Liyonne i naata eta geeduwaa, Raaheelonne Yooseefa wurssettan wottiis. ³ SHin i ba huuphen sinttau aadhdhidi, ba ishaakko matiiddi, sa7aa gakki gakkidi laapputon ziggiis.

⁴ SHin Eesawi aara gaittanau woxxidi, a qooriyaa qoommidi yeriis. Eti yeekkidosona. ⁵ Yaatin Eesawi xoqqu gi xeellidi, maccaasatanne naata be7iis; be7idi i, “Ha nenaara de7iyaageeti oonee?” yaagidi oichchiis.

Oichchin Yaaqoobi, “Eti Xoossai ne ashkkaraayyo kehatettan immido naata” yaagiis. ⁶ Yaagin kaadumatati bantta naatuura shiiqidi ziggidosona. ⁷ Hegaappe guyyiyan, Liyanne i

---

⁴⁴ **32:30** PHinii7eela: Ha sunntaa birshshettaa “Xoossaa som77uwaa” giyoogaa.

naati yiidi ziggidosona; wurssettan Yoosefinne Raaheela yiidi ziggidosona.

⁸ Eesawi, “Ha sinttan tanaara gaittida wudee ubbai qassi aibee?” yaagidi oichchiis.

Oichchin i, “Ta godau, hegee taani ne sinttan nashettanaassa” yaagiis.

⁹ SHin Eesawi, “Ta ishau, taayyo daroi de7ees; nebai neessa gido” yaagiis.

¹⁰ Yaagin Yaaqoobi, “CHii, ha77i taani ne sinttan nashettidabaa gidikko, ha taani immiyooгаа таappe ekka. Neeni tana mokka ekkido gishshau, taani ne som77uwaa be7iyooгee Xoossaa som77uwaa be7iyooгаа mala. ¹¹ Taani neeyyo ehiido ha imuwaa ekka; aissi giikko, Xoossai kehidi immin, taayyo bessiiis” yaagiis. Yaaqoobi shoobiyyaa toliido gishshau, Eesawi heгаа ekkiis.

¹² Hegaappe guyyiyan Eesawi, “Ane hindda; nu ogiyaa boos; taani nenaara issippe baana” yaagiis.

¹³ SHin Yaaqoobi a, “Ta godau, naati shugo gidiyooгаа eraasa; qassi taani bantta galo marata xantiya dorssatanne miizaa naagana koshshees; asai eta issi gallassaa toliidi laaggikko, mehe ubbai haiqqana. ¹⁴ Hega gishshau, ta godau, ne ashkkaraappe sinttatada ba; taani Se7iiran ta godaa gakkanaassi, ta sinttan de7iya mehiyaa hemetaa keesanne naatu hemetaa keesaa loddan kaallana” yaagiis.

¹⁵ Yaagin Eesawi a, “Yaanikko taani ta asaappe amaridaagaa neeyyo ashshais” yaagiis.

SHin Yaaqoobi a, “Hegee aissee? Taani ta godaa sinttan nashettiyoogee tau gidana” yaagiis.

¹⁶ Hega gishshau Eesawi he gallassi ogiyan gelidi, Se7iira simmiis. ¹⁷ SHin Yaaqoobi Sukkota

biis; yan baayyo keettaa keexxiis; ba mehetuuyyoonne daaseta daasiis. Hegaa gishshau he sohuwaa Sukkota⁴⁵ giidi sunttiis.

¹⁸ Yaaqoobi Masphhexoomiyaappe simmido wode, Kanaane biittan de7iya Sekeema giyo katamaa sarotettan gakkiiis; i he katamaayyo baazzan uttiis. ¹⁹ Ba dunkkaaniyaa tovido gadiyaa SHEkeema aawaa Hamoora naatuppe xeetu xaqara biran shammiis. ²⁰ Yan yarshshiyooosaa keexxidi a, “Xoossaa, Israa7eela Xoossaa” giidi sunttiis.

34

SHekeemi Diino Dafis

¹ Liya Yaaqoobayyo yelido na7iyaa Diina, he wode he biittaa maccaasata be7anau kiyaasu.

² He biittaa haariya Hiiwiyyaa Hamoora na7aa SHEkeemi o be7idi, o dafi efidi mooriis. ³ A wozanai Yaaqooba na7iyo Diino amottiis; i o siiqiis; siiqidi o lo77iyaabaa iyyo haasayiis.

⁴ SHEkeemi ba aawaa Hamoora, “Taayyo ha na7iyo machcho oichcharkkii” yaagiis.

⁵ Yaaqoobi ba na7iyaa Diina moorettidoogaa siyiyo wode, a attuma naati bazzon mehiyaara de7oosona; hejaa gishshau eti gakkanaashin co77u giis.

⁶ Hegaappe guyyiyan, SHEkeema aawaa Hamoori Yaaqoobaara haasayanau yiis.

⁷ Yaaqooba attuma naati hejaa siyidosaa bazzoppe yiidosona; eti azzanidosonanne yiillotidosona; aissi giikko, SHEkeemi Yaaqooba

---

⁴⁵ **33:17** Sukkoti: Ha sunttaa birshshettai “Daaseta” giyoogaa.

na7iyo dafi efidi mooriyoogan, Israa7eela bolli pockobaa, oottanau bessennabaa oottiis.

⁸ SHin Hamoori eta, “Ta na7ai SHEkeemi intte na7eessi daro dagammiis; hayyanintta o assi machcho immerkketii! ⁹ Nunaara ekettitenne gelettite; intte macca naata nuuyyo immite; nu macca naatanne intteyyo ekkite. ¹⁰ Intte nu gid-don uttana danddayeeta; biittai keehi aaho; an de7ite; zal77ite; an aquwaa demmite” yaagiis.

¹¹ He wode SHEkeemi Diini aawaanne i ishannta, “Taani intte sinttan nashettikko, intte caddiyobaa aiba gidikkonne immana. ¹² Intte mishira na7eessi immiyoobaanne koitaa intte koyido keenaa darissidi tana caddite; taani intte tana caddidobaa aibanne immana; shin taani machchanau na7iyo taayyo immerkketii!” yaagiis.

¹³ Bantta michchiyo Diino SHEkeemi tunissido gishshau, Yaaqooba attuma naati SHEkeemayy-oonne a aawaa Hamoorayyo worddobaa yooti-dosona; ¹⁴ eta hagaadan yaagidosona; “Nuuni hegaa malabaa oottana danddayokko; nuuni nu michchiyo qaxxarettibeenna asau immokko; hegee nuna kaushshiyaabaa. ¹⁵ Nuuni intte issi-baa oottikko intteyyo, ‘Eeno’ gaana; hegee aibee giikko, intte biittaa attumaasai ubbai qaxxaret-tidi nunadan hanikko, ¹⁶ yaanikko nuuni nu macca naata intteyyo immanau ‘Eeno’ gaana; intte macca naatakka nuuyyo ekkana. Nuuni intte gid-don uttidi, inttenaara issi asa gidana. ¹⁷ SHin intte qaxxarettanau maayennabaa gidikko, nuuni nu michchiyo ekkidi baana” yaagidosona.

18 Yaagin eti giidobai Hamooranne a na7aa SHEkeemau lo77o milatiis. 19 He wodallai, ba aawaa keettan de7iya ubbaappe aadhhi bonchchettidaagee, Yaaqooba na7en ufaittido gishshau, eti giidobaa oottanau takkibeenna. 20 He wode Hamoorinne a na7ai SHEkeemi bantta katamaa gutaraa biidi, bantta katamaa asau hagaadan yaagidi yootidosona; 21 “Ha asati nunaara siga; eti nu biittan de7onanne zal77ona; biittai keehi aaho. Eta macca naatanne nuuni ekkana; etinne nu macca naata ekkana. 22 SHin nunaara eti issi asadan de7anau nuuni issibaa maayettanau koshshees; hegeenne, eti qaxxarettidoogaadan nu attumaasai ubbai qaxxarettanaagaa. 23 Nuuni hegaadan oottikko, eta miizzai, eta aqoinne eta hara mehe ubbai nubaa gidennee? Hegaa gishshau ane nuuni eti giyoogaa maayoos; etinne nu gidдон de7ana” yaagidosona.

24 Katamaa gutaraa shiiqida asati ubbai Hamoorayyoonne a na7aa SHEkeemayyo, “Eeno” giidosona. Yaatin he katamaa attumaasati ubbai qaxxarettidosona.

25 Hezzantto gallassi, eti ubbai bantta qaxxaraa masunttaa sahettishin, Yaaqooba attuma naatuppe naa77ai, Simooninne Leewi, Diini ishantti, bantta bisuwaa ekkidi, ooninne erennan katamaa gelidi, attumaasata ubbaa woridosona. 26 Hamooranne a na7aa SHEkeema bisuwan woridi, bantta michchiyo Diino SHEkeema keettaappe ekkidi efiidosona. 27 Yaaqooba attuma naati he ahatu bolli gelidi, bantta michchiyo Diino tunissida katamaa

bonqqidosona. ²⁸ Eta dorssaa wudiyaa, miizaa wudiyaa, hariyaa, katama gidдон de7iyaabanne gaxan de7iyaabaa ubbaa ekkidosona. ²⁹ Eta aquwaa ubbaa, eta naata ubbaanne maccaasata ubbaa omooddidosona; keettan de7idabaa ubbaa bonqqidosona.

³⁰ Yaaqoobi Simoonanne Leewa, “Intte ta bolli metuwaa ehiichchideta; ha biittan de7iya Kanaanetinne Parzzeti tana ixkana; nuuni qoodan guutta; eti issippe gididi ta bolli woraajjikko, taaninne ta so asai xayana” yaagiis.

³¹ SHin eti, “Yaatin i nu michchiyo shaaramuxadan oottana bessii?” yaagidosona.

35

Yaaqoobi Beetele Simmiis

¹ Xoossai hegaappe guyyiyan Yaaqooba, “Dendda! Denddada pude Beetele ba; baada yan de7a. Neeni ne ishaa Eesawappe baqatiyo wode neeyyo qonccida Xoossaayyo yan yarshshiyosaa keexxa” yaagiis.

² Yaagin Yaaqoobi ba so asaanne banaara de7iyaageeta ubbaa, “Intte gidduwan de7iya allaga xoossatu misileta diggite; intte bollaa geeshshite; intte maayuwaanne laammite. ³ Ane denddidi, pude Beetele boos; ta metuwaa gallassi taayyo siyida, taani biidosan ubban tanaara gidida Xoossau, taani yan yarshshiyosaa keexxana” yaagiis. ⁴ Hegaa gishshau eti banttayyo de7iya allaga xoossatu misileta ubbaanne bantta haittan de7iya gutuchchaa ubbaa Yaaqoobau immidosona; immin Yaaqoobi hegeeta Sekeeman de7iya wolaa garssan moogiis.

⁵ Hegaappe guyyiyan, Yaaqoobinne a attuma naati denddidi biishin, issi urainne eta oiqqanau kaallibeenna; aissi giikko, eti biishin, eta yushuwan de7iya katamaa asaa ubbaa bolli Xoossaa dagamai wodhdhiis.

⁶ Yaaqoobinne aara de7iya asai ubbai Kanaane biittan de7iya (Beetele giyo) Looza gakkidosona.

⁷ Gakkin yan i yarshshiyooosaa keexxiis; i he sohuwaa El-Beetele⁴⁶ giidi sunttiis; aissi giikko, i ba ishaappe baqatidi biyo wode, Xoossai ayyo qonccido sohoi hegaa.

⁸ Ribiqo dichchiya Deboora yan haiqqaasu; Beeteleeppe hirkkiira de7iya wolaa garssan a moogettaasu; hegaa gishshau he mittaa sunttai Yeehuwaa Wolaa geetettiis.

⁹ Yaaqoobi Masphexoomiyaappe simmidoogaappe guyyiyan, Xoossai ayyo zaaretti qonccidi, a anjjiis; ¹⁰ Xoossai a, “Ne sunttai Yaaqooba; shin hagaappe sinttanau neeni mulekka Yaaqooba geetettakka; ne sunttai Israa7eela gidana” yaagidi i a Israa7eela sunttiis.

¹¹ Qassi Xoossai Yaaqooba, “Taani Ubbaa Danddayiya Xoossaa; neeni yeletta; coratta; kawotettatinne kawotettaa asai neeppe kiyana; kawotikka ne gulbbataappe kiyana. ¹² Taani Abrahaamaunne Yisaaqau immido biittaa, qassi neeyyo immais; neeppe guyyiyankka taani ha biittaa ne zersettaayyo immana” yaagiis.

¹³ Hegaappe guyyiyan, Xoossai aara haasayido sohuwaappe pude kiyiis.

---

⁴⁶ 35:7 El-Beetele: Ha suntaa birshshettai “Xoossaa keettaa Xoossaa” giyoogaa.

14 Yaaqoobi Xoossai banaara haasayido sohuwan shuchchaa essidi, a bolli ushshaa yarshshuwaa tigiis; zaitiyaakka a bolli tigiis.
 15 Yaaqoobi Xoossai banaara haasayido sohuwaa “Beetele” giidi sunttiis.

Raaheelinne Yisaaqa Haiquwaa

16 Eti hegaappe guyyiyan, Beeteleppe denddidosona. Eti Efiraataa gakkanau guutaa ashshidaashin, Raaheelo maaretai oiqqiis; maaretan a keehi waayettaasu. 17 Maaretai o waayissido wode o yelissiyaara, “Yayyoppa; hageekka attuma na7aa” yaagaasu. 18 SHin a haiqqaidda, shemppoi kiyishin, ba na7aa Ben77ona⁴⁷ sunttaasu; shin a aawai a Biniyaama⁴⁸ sunttiis.

19 Hegaappe guyyiyan, Raaheela haiqqa bayaasu; haiqqada Beetaliheeme giyo Efiraata efiya ogiyaa doonan moogettaasu. 20 Yaaqoobi i duufuwan hawulttiyaa shuchchaa essiis; he hawulttee hachchi gakkanaassikka Raaheeli duufuwaa erissees.

21 Israa7eeli hegaappe denddidi, Edera gimbbiyaappe hefinttan ba dunkkaaniyaa tokkiis. 22 Israa7eeli he biittan de7ishin, Roobeeli biidi, ba aawaassi yelida kaadumatee Baaliira zin77iis. Israa7eelinne ha yohuwaa siyiis.

Yaaqooba attuma naati tammanne naa77a.
 23 Liyi naati Yaaqooba baira na7aa Roobeela, Simoona, Leewa, Yihudaa, Yisaakooranne Zaabiloona. 24 Raaheeli attuma naati Yooseefanne

---

47 **35:18** Ben77ona: Ha sunntaa birshshettai “Metuwaa na7aa” giyoogaa. 48 **35:18** Biniyaama: Ha sunntaa birshshettai “Ta ushachcha kushiya na7aa” giyoogaa.

Biniyaama. ²⁵ Raaheeli danggiriixee Baali attuma naati Daananne Nifttaaleema. ²⁶ Liyi danggiriixee Zilppi attuma naati Gaadanne Aseera. Hageeti Masphexoomiyan Yaaqoobayyo yelettida a attuma naata.

²⁷ Yaaqoobi (Kebroona giyo) Qiriyaati-Arbba7a matan Mamiren de7iya, ba aawaa Yisaaqa soo yiis; he sohoi kase Abrahaaminne Yisaaqi de7ido soho. ²⁸ Yisaaqi xeetanne hospun tammu laittaa de7iis; ²⁹ i daro wodiya de7idi, lo77o ceeggidi haiqqiis; haiqqidi ba maizzan gaittiis. A naati Eesawinne Yaaqoobi a moogidosona.

36

Eesawa Yeletaa

(Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 1:34-37)

¹ Eedooma giyo Eesawa yeletai hagaappe kaallidi xaafettidaagaa. ² Eesawi Kanaane biittaa macca naatuppe bau machchota ekkiis; etinne Hiitiyaa Eloona na7iyo Aado, Hiiwiya Xibaa7oona na7ai Aani yelido Oholiibaamonne ³ Isimaa7eela na7iyo, Nabaayoota michchiyo Baasemaato. ⁴ Aada Eesawayyo Elifaaza yelaasu; Baasemaatakka Ra7u7eela yelaasu; ⁵ Oholiibaama Ya7uusha, Yaa7ilaamanne Qoraaha yelaasu; Kanaane biittan Eesawayyo yelettida attuma naati hageeta.

⁶ Eesawi ba keettaayeta, ba attuma naatanne macca naata, ba so asa ubbaa, ba miizzatanne ba mehe ubbaa Kanaane biittan i haaridobaa ubbaa ekkidi, ba ishaa Yaaqoobappe haakkiya biitti biis. ⁷ Eta aqoi darido gishshau, eti issippe de7anau danddayibookkona; eta mehee darido gishshau,

eti de7iyo biittai eta naa77aayyo gidanau dand-dayibeenna.

⁸ Yaanin Eedooma giyo Eesawi Se7iira giyo gezziyan uttiis.

⁹ Se7iira gezziyan de7ida Eedoomatu aawaa Eesawa yeletai hagaappe kaallidi xaafettidaagaa. ¹⁰ Hagee Eesawa attuma naatu sunttaa; hegeetinne Eesawa keettaayee Aadi na7aa Elifaazanne Eesawa keettaayee Baasemaati na7aa Ra7u7eela.

¹¹ Elifaaza naati Temaana, Omaara, Xafa, Ga7itaamanne Qanaaza. ¹² Qassi Timinaa7a Eesawa na7aa Elifaazayyo kaadumata; a Elifaazayyo Amaaleeqa yelaasu. Hageeti Eesawa keettaayee Aadi na7aa naata.

¹³ Ra7u7eela attuma naati Nahaata, Zaraaha, SHammanne Miiza; hageeti Eesawa keettaayee Baasemaati na7aa naata.

¹⁴ Xibaa7oona na7ai Aani yelido Oholiibaama attuma naati hageeta; a Eesawayyo Ya7uusha, Yaa7ilaamanne Qoraaha yelaasu.

¹⁵ Eesawa yeletaa halaqati hagaappe kaallidi xaafettidaageeta. Eesawayyo baira na7aa Elifaaza attuma naati, halaqa gididaageeti Temaana, Omaara, Xafa, Qanaaza, ¹⁶ Qoraaha, Ga7itaamanne Amaaleeqa; Eedooma biittan Elifaazi yelido halaqati hageeta; hageeti ubbai Aadi na7aa naata.

¹⁷ Eesawa na7aa Ra7u7eela attuma naati, halaqa gididaageeti Nahaata, Zaraaha, SHammanne Miiza; Eedooma biittan Ra7u7eeli yelido halaqati hageeta; eti Eesawa keettaayee Baasemaati na7aa naata.

18 Eesawa keettaayee Oholiibaami attuma naati, halaqa gididaageeti Ya7uusha, Yaa7ilaamanne Qoraaha; eti Aana na7ee, Eesawa keettaayee Oholiibaamippe yelettida halaqata.

19 Eedooma giyo Eesawa attuma naati hageeta; eta halaqatikka hageeta.

*Se7iira Yeletaa
(Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 1:38-42)*

20 Eedooma biittan de7iya Hooriyaa Se7iira attuma naati hagaappe kaallidi xaafettidaageeta; hegeetikka Loxaana, SHobaala, Xibaa7oona, Aana, 21 Dishoona, Exeeranne Dishaana; hegeeti, Eedooma biittan de7iya Se7iira attuma naati, Hooretu halaqata.

22 Loxaana attuma naati Hooranne Heemaama; Loxaana michchiyaa Timinaa7o.

23 SHobaala attuma naati Aaliwaana, Mana-haata, Eebaala, SHEfanne Oonaama.

24 Xibaa7oona attuma naati Aayanne Aana; hagee Aani bazzon ba aawaa Xibaa7oona hareta heemmiiddi haattaa bilbbuwaa demmidaagaa.

25 Aana na7ai Dishoona; na7iyaa qassi Oholiibaamo.

26 Dishoona attuma naati Hemddaana, Eshibaana, Yitiraananne Karaana.

27 Exeera attuma naati Bilihaana, Za7iwaananne Aqaana.

28 Dishaana attuma naati Uuxanne Araana.

29 Hooretu halaqati hageeta; Loxaana, SHobaala, Xibaa7oona, Aana, 30 Dishoona, Exeeranne Dishaana. Hageeti Se7iira biittan bantta yaran yaran shaahettida Hooretu halaqata.

Eedooma Kawota
(Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 1:43-54)

³¹ Israa7eelan kawoi kawotanaappe kase Eedooma biittan kawotida kawoti hagaappe kaallidi xaafettidaageeta.

³² Ba7oora na7ai Belaa7i Eedooman kawotiis; a katamaa sunttai Dinaaba geetettees.

³³ Belaa7i haiqqin, Booxirappe yiida Zaraaha na7ai Yobaabi kawotiis.

³⁴ Yobaabi haiqqin, Temaana biittaappe yiida Hushaami kawotiis.

³⁵ Hushaami haiqqin, Badaada na7ai Hadaadi, Midiyaama asata Moo7aaba biittan xoonidaagee kawotiis; a katamaa sunttai Awiita geetettiis.

³⁶ Hadaadi haiqqin, Maasireeqappe yiida Saamili kawotiis.

³⁷ Saamili haiqqin, shaafaa matan de7iya Raho-bootappe yiida SHaa7uli kawotiis.

³⁸ SHaa7uli haiqqin, Akiboora na7ai Ba7aalihanaani kawotiis.

³⁹ Akiboora na7aa Ba7aalihanaani haiqqin, Hadaari kawotiis; a katamaa sunttai Paa7u geetettees; a keettaayyiyaa Mezaahaaba na7iyaa Maaxireeda yelido Mahexaabi7eelo geetettausu.

⁴⁰ Eesawa yeletaa halaqati bantta yaran yaran, bantta sohuwan sohuwaaninne bantta sunttan sunttan hageeta; Timinaa7a, Aliwa, Yeteeta,
⁴¹ Oholiibaama, Eela, Piinoona, ⁴² Qanaaza, Temaana, Mibxxaara, ⁴³ Maagidi7eelanne Iraama. Hageeti bantta haariyo biittan, bantta de7iyoosan de7iyoosan Eedooma halaqata. Hagee Eesawi, Eedoomatu aawaa.

37

Yooseefanne A Ishantta

¹ Yaaqoobi ba aawai de7ido Kanaane biittan uttiis.

² Yaaqooba naati hanidobai hagaappe kaallidi xaafettidaagaa.

Yooseefi tammanne laappun laitta na7a gidido wode, ba aawaa kaadumatatuppe, Baalippenne Zilppippe yelettida ba ishanttuura wudiyaa heemmes. He wode i ba aawaayyo eti oottido iitabaa yootees.

³ Israa7eeli Yooseefa cimidi yelido gishshau, ba hara attuma naatu ubbaappe aattidi siiqees. I ayyo alleeqettida maayuwaa giigissiiis. ⁴ A ishantti bantta aawai a etappe aattidi siiqiyoogaa be7ido wode, eti a ixixidi, keha qaala ayyo haasayanau danddayibookkona.

⁵ Yooseefi aimo aimottidi, ba ishanttuyyo yootiis; yootin eti a yaa darissidi ixixidosona. ⁶ I eta, “Taani aimottido aimuwaa siyite. ⁷ Nuuni gaden mirqqiyaa qachchishin, ta mirqqee issi kuttan denddidi sitti giidi eqqi bayin, intte mirqqeti yuuyi aadhdhidi ta mirqqiyaassi ziggidosona” yaagiis.

⁸ Yaagin a ishantti a, “Neeni nu bollan kawotana hanaiyye? Woikko nuna tumu haarana hanaiyye?” yaagidosona. Eti a aimuwaa gishshaunne a oduwaa gishshau, yaa darissidi ixixidosona.

⁹ Qassi Yooseefi hara aimuwaa aimottidi, ba ishanttuyyo yootiis; “Siyite; taani hara aimuwaakka aimottaas. He aimuwan aawai,

aginainne tammanne isiini xoolintteti taayyo ziggoosona” yaagiis.

¹⁰ Ba aawaayyoonne ba ishanttuuyo he aimuwaa yootido wode, a aawai a, “Hagee neeni aimottidoogee aiba aimoo? Tumu taani, ne aayyiyaanne ne ishantti yiidi, ne sinttan sa7an gufannidi neeyyo zigganeeyye?” yaagidi seeriis.

¹¹ A ishantti a qanaatidosona; shin a aawai ha yohuwaa ba wozanan wottiis.

Ishantti Yooseefa Baizzidosona

¹² Issi gallassi a ishantti Sekeema matan bantta aawaa dorssaa heemmanau biidosona; ¹³ bin Israa7eeli Yooseefa, “Ne ishantti Sekeeman wudiyaa heemmiyoogaa eraasa. Haaya; taani nena etakko kiittana” yaagiis.

Yaagin Yooseefi, “Eeno” yaagiis.

¹⁴ Yaagin i a, “Ba; baada ne ishanttinne wudee saro gidiyooogaa be7a; be7ada etabaa taayyo yootaasa” yaagiis. Yaagidi a Kebroona dilbbaappe kiittiis.

Kiitettidi i Sekeema biis. ¹⁵ Yan dembbaa gid-don i yaa haa simerettishin, issi asi a demmidi, “Na7au, ai koyai?” yaagidi oichchiis.

¹⁶ Oichchin i, “Ta ishantta koyais; eti wudiyaa heemmiyoosai awaanakkonne hailaa taayyo odarkkii!” yaagiis.

¹⁷ Yaagin bitanee, “Hagaappe denddiichchidosona; eti, ‘Nuuni Dootaana boos’ giishin siyaas” yaagiis. Hegaa gishshau, Yooseefi ba ishanttu geeduwaa biidi, eta Dootaanan demmiis.

¹⁸ SHin i haahuwan de7ishin, eti a be7idosona; i etakko gakkennan de7ishin, eti a woranau a

bolli maqettidosona. ¹⁹ Issoi issuwaa, “Be7ite! Aimuwaawai yees. ²⁰ Haayite; a woridi, ha ollatuppe issuwaa giddo yeggoos. Hegaappe guyyiyan, ‘lita do7i a miis’ yaagana; yaatidi a aimoi ehiyoobaa be7ana” yaagidosona.

²¹ Roobeeli heгаа siyido wode, eta kushiyaappe a ashshanau koyidi, “A worenнан aggoos. ²² Suutta gussoppite; a intte bazzuwan de7iya ha ollaa giddo olite; a bolli kushe wottoppite” yaagiis. Roobeeli heгаа a etappe ashshidi guyye a aawaakko yeddанau giis.

²³ Yooseefi ba ishanttukko gakkido wode, i maayido alleeqettida maayuwaa appe qaari ekkidosona; ²⁴ a efiidi haatti bainna mela ollan yeggidosona.

²⁵ Eti bantta qumaa maанau uttidaashin, Isimaa7eela asati Gibxxe баанau Gala7aadeppe yiyaageeta xoqqu giidi be7idosona; eti bantta gaameelan sawuwaa, balasaane giyo xaliyaanne karbbiyaa caani wottidosona.

²⁶ Yihudai ba ishantta, “Nuuni nu ishaa woridi a suuttaa qosiyaabaa gidikko nuna ai go77ii? ²⁷ Haayite; a Isimaa7eelatuyyo baizzoos; a bolli nu kushiyaа wottokko; aissi giikko, i nu ishaa, nu ashuwaa” yaagiis. Yaagin a ishantti maayidosona. ²⁸ Hegaа gishshau Midiyaama biittaa zal77anchchati heгаara aadhdhishin, a ishantti Yooseefa ollaappe kessidi, Isimaa7eela asatuyyo laatamu xaqara biran baizzidosona. Baizzin eti Yooseefa Gibxxe biittaa efidосona.

²⁹ Roobeeli ollaakko simmidi, Yooseefi yan bainnaagaa be7ido wode, azzanidi ba maayuwaa

pooshshiiis. ³⁰ I guyye ba ishanttukko biidi, “Na7ai yan baawa; ha77i taani au booshsha!” yaagiis.

³¹ Hegaappe guyyiyan eti Yooseefa maayuwaa ekkidi, deeshsha orggiyaa shukkidi, he suuttan naaqqidosona. ³² Alleeqettida a maayuwaa bantta aawaakko efidi a, “Nuuni haggaa demmida; hagee ne na7aa maayuwaakkonne ane xeella” yaagidosona.

³³ Yaagin maayuwaa i eridi, “Hagee ta na7aa maayuwaa! Iita do7i a mirggiis. Yooseefi tumakka zaazettiichchiis” yaagiis.

³⁴ Yaagidi Yaaqoobi azzanidi, ba maayuwaa peeriis; ba xeessan waaruwaa gixxidi, ba na7aayyo daro gallassaa yeekkiis. ³⁵ A attuma naatinne macca naati ubbai a minttettanau yiidosona; shin i minnennan ixxiis; ixxidi, “CHii, taani yeekkaidda ta na7aakko baada, duufuwan gelana” yaagidi, a aawai ayyo yeekkiis.

³⁶ He wode Midiyaama biittaa asati Yooseefa Gibxxe kawuwaa oosanchchaa PHoxiifaarayyo Gibxxen baizzidosona; i naagiyaageetu halaqa.

38

¹ He wode Yihudai ba ishanttuppe shaahettidi, Adulaama giyo kataman de7iya Hiira giyo bitaniyaara de7anau biis. ² Yan Yihudai SHuu7a giyo Kanaaniyaa na7eera gaittiis; i o ekkidi machchiis. ³ A ayyo abbe ixettada attuma na7aa yelaasu; yelada a Eera sunttaasu. ⁴ Qassikka abbe ixettada attuma na7aa yelaasu; yelada a Oonaana sunttaasu. ⁵ Qassi gujjadakka attuma na7aa yelaasu; yelada a SHeela sunttaasu. A yelidoi Akiziiba giyo biittaana.

⁶ Yihudai ba baira na7aa Eerayyo Ti7imaaro giyo machchiyo immiis. ⁷ Yihudaa baira na7ai, Eeri, GODAA sinttan iita asa gidiyo gishshau, GODAI a woriis.

⁸ Yihudai Oonaana, “Ne ishaa machcheekko gelada, o aissa; ne ishaayyo na7a yelada a xeesissa” yaagiis. ⁹ SHin Oonaani yelettiya naati baageeta gidennaagaa eriis; hegaa gishshau ba ishaa machcheera zin77iyo wode audenne, ba ishaayyo na7i yelettenna mala, ba zersettaa biittan gussees. ¹⁰ I oottidobai GODAA sinttan iitabaa gidido gishshau, GODAI akka woriis.

¹¹ Hegaappe guyyiyan, Yihudai ba na7aa machchiyo Ti7imaaro, “Ta na7ai SHEeli diccana gakkanaassi ne aawaa soo baada, am77etettan de7ashsha” yaagiis. Hegaa i aibissi giidee giikko, ikka ba ishanttudan haiqqanaakkonne giidi hirggido gishshaassa. Hegaa gishshau Ti7imaara baada ba aawaa son de7aasu.

¹² Daro wodiyaappe guyyiyan Yihudaa keetaayyiyaa, SHuu7a na7iyaa haiqqaasu. Yihudai ba kayyuwaappe minettido wode, ba dorssaa ikisiyaa meediya asatukko Timina kiyiis; qassi a laggee, Adulaamiyaa Hiiri aara biis.

¹³ Asai Ti7imaaro, “Be7a; ne bolloi Yihudai, ba dorssatu ikisiyaa meedanau Timina kiyees” yaagidi yootiis. ¹⁴ A ba am77etettaa maayuwaa qaaraasu; bana balettanau shaashiyaa ekkada gullettaasu. Gullettada Timina efiya ogiyaa doonan de7iya Enaima katamaa penggen uttaasu. Hegaa a oottidoogee, SHEeli dicci gakkinkka a ayyo machcho gidanau imettabeennaagaa erido gishshaassa.

15 Yihudai o be7ido wode, shaaramuxa giidi qoppiis; aissi giikko, a ba som77uwaa gulletta ut-taasu. 16 Ba na7aa machchiyo gidiiyoogaa erennan de7iiddi, ogiyaa gaxaa ikko shiiqidi o, “Tanaara zin77arkki!” yaagiis.

Yaagin a, “Taani nenaara zin77ikko, neeni taayyo ai immuutee?” yaagada oichchaasu.

17 Oichchin i, “Taani ta wudiyaappe issi deeshsha maraa neeyyo yeddana” yaagiis.

Yaagin a, “Neni heгаа taayyo yeddana gakkanaassi ai oittuutee?” yaagaasu.

18 Yaagin i, “Ai oitto?” yaagiis.

Yaagin a, “Ne maatafa wottiyo migiduwaa, a aattiyo baqettaanne ne kushiyan de7iya gatimaa oitta” yaagaasu. Yaagin i hegeeta immidi, iira zin77in, a ayyo shahaaraasu. 19 A heгааappe dendada biidoogaappe guyyiyan, ba gullettaa shaashiyaa qaarada, ba am77etettaa maayuwaa maayaasu.

20 Yihudai ba oittidobaa he mishireeppe zaari ekkana deeshsha maraa ba laggiyaa Adulaama bolli iyyo kiittiis; shin i o demmibeenna. 21 I he biittaa asaa, “Enaima kataman, ogiyaa doonan uttida shaaramuxa maccaasiyaa awaanee?” yaagidi oichchiis.

Oichchin asai, “SHAaramuxa maccaasi hagan mulekka baawa” yaagiis.

22 Yaagin i Yihudaakko simmidi a, “Taani o demmabeikke; heгаа bolliikka he biittaa asai, ‘SHAaramuxa maccaasi hagan mulekka baawa’ yaagiis” yaagiis.

23 Yaagin Yihudai, “Ba oiqqidoogaa bau ekk; hegee xayikko, asi nuna miiccana. Simmi taani

iyyo deeshsha maraa yeddaas; shin neeni o demmabaakka” yaagiis.

²⁴ Heezzu agina keenaappe guyyiyan asai, “Ne na7aa maccaasiyaa Ti7imaara shaaramuxada shahaaraasu” yaagidi Yihudaayyo yootiis.

Yootin Yihudai, “O kare kessidi taman xuuggite” yaagiis.

²⁵ O kare kessiyo wode, “Taani shahaaridoogee ha miishshatu godaassa; be7a; ha maatafaa wottiyo migidoi, a aattiyo baqettainne gatimai obaakko erana danddayikko era” yaagada ba bol-luwaassi kiitaa kiittaasu.

²⁶ Yihudai he miishshata eridi, “Taappe a xillo; aissi giikko, taani o ta na7aa SHeelayyo im-mabeikke” yaagiis. Hegaappe guyyiyan, i iira haranttuwaa zin77ibeenna.

²⁷ A yelana haniyo wode, i uluwan mentte atuma naati de7oosona. ²⁸ A maarettishin, etappe issoi ba kushiya kessiis; kessin maaretissiyaara, “Be7ite; hagee koiro kiyees” gaanau zo7o qunc-cuutiya ekkada a kushiyan qachchaasu. ²⁹ SHin i ba kushiya guyye ekkido wode, a ishai kiyiis; kiyin a, “Neeni waana porxxu gaada kiyadii!” yaagaasu. Hega gishshau, Paareesa⁴⁹ gaada a sunttaasu. ³⁰ Hegaappe guyyiyan, a kushiyan zo7o quncuutee de7iyo a ishai kiyiis; a sunttai Zaraaha⁵⁰ geetettiis.

39

Yoosefanne PHoxiifaara Keettaayyiyo

---

⁴⁹ **38:29** Paareesa: Ha sunntaa birshshettai “Porxxu giis” giyoogaa. ⁵⁰ **38:30** Zaraaha: Ha sunntaa birshshettai “Zo7o” giyoogaa.

¹ Isimaa7eela asati Yooseefa Gibxxe efi wottidosona. Efin Gibxxiyaa PHoxiifaari, kawuwaa oosanchchatuppe issai, naagiyaageetu halaqai Yooseefa Isimaa7eelatuppe shammiis.

² GODAI Yooseefaara de7ees; heгаа gishshau, i oottiyoobaa ubbaa ayyo injjeyiis; yaatin ba godaa, Gibxxiyaa son de7iis. ³ GODAI aara de7iyooogaanne GODAI i oottidobaa ubbaa ayyo injjeyiyooгаа PHoxiifaari be7ido wode, ⁴ Yooseefi a sinttan nashettiis; i ayyo kiitettiis. PHoxiifaari a ba keettaa asaa bolli sunttiis; bau de7iyaabaa ubbaa a kushiyan wottiis. ⁵ PHoxiifaari ba keettan de7iyaabaa ubbaa bollinne ba aquwaa ubbaa bolli sunttido wodiyaappe doommidi, GODAI Gibxxe bitaniyaa keettaa Yooseefa gishshau anjjiis. GODAA anjjoi PHoxiifaarayyo sooninne gaden de7ida ubbabaa bolli wodhdhiis. ⁶ Hegaa gishshau baayyo de7iya ubbabaa Yooseefau sheedhdhiis; i ba miyo qumaappe attin, ainne qoppenna.

Yooseefi yallisanne puulanchcha asa. ⁷ Amarida wodiyaappe guyyiyan, a godaa keettaayyiyaa Yooseefa xeella be7ada, “Haaya; tanaara zin77a” yaagaasu.

⁸ SHin i ixxiis. Ba godaa keettaayyiyo, “Be7a; ta godai tau sheedhdhidi ba son de7iyaabau aibaunne hirggenna; baayyo de7iyaabaa ubbaa ta kushiyan wottiis. ⁹ Ha son taappe gitatiyai ooninne baawa. Neeni a keettaayyiyo gidiyo gishshau ne xalaalappe attin, ta godai taayyo im-mibeennabi baawa. Yaatin taani waatada ha-gaa mala daro iitabaa hanada Xoossaa bolli na-garaa oottoo?” yaagiis. ¹⁰ A ha yohuwaa hachchi

hachchi Yooseefau yootikkonne, i iira zin77ennan woikko i matan uttannan ixxiis.

¹¹ Issi gallassi i ba oosuwaa oottanau soo geliis; geliyo wode, so ashkkaratuppe ooninne son baawa. ¹² A Yooseefa afalaa oiqqada, “Tanaara zin77a” yaagaasu. SHin i ba afalaa i kushiyan yeggidi, sooppe kare woxxidi kiyiis.

¹³ Yooseefi ba afalaa i kushiyan yeggidi, sooppe kare woxxiichchidoogaa a be7ido wode, ¹⁴ ba so ashkkarata xeesada eta, “Be7ite; ta keettaawai ehiido ha Ibraawe bitanee tana kaushshirggidi ashshiis; i tanaara zin77anau haggaa geliis; shin taani ta qaalaa xoqqissada waassaas. ¹⁵ Taani waassin siyido wode, i ba afalaa ta matan yeggidi, sooppe kare woxxidi kiyiis” yaagaasu.

¹⁶ A godai soo yaana gakkanaassi a Yooseefa afalaa ba matan wottaasu. ¹⁷ Hegaappe guyyiyan, a ayyo hagaadan yaagada odaasu; “Hegee neeni nuuyyo ehiido Ibraawe aillee tanaara zin77anau taakko geliis; ¹⁸ shin taani ta qaalaa xoqqissada waassidoogee, ba afalaa ta matan yeggidi, sooppe kare woxxiis” yaagaasu.

¹⁹ A godai ba keettaayyiyaa, “Ne aillee tana hagaadan oottiis” yaagada yootido qaalaa siyidi, hanqquwaa suulliis. ²⁰ Yooseefa godai a efiidi, kawuwaa qashuwaasai de7iyo qasho keettan yeggiis.

²¹ SHin Yooseefi yan qasho keettan de7iyo wode, GODAI aara de7ees. I ayyo qarettiis; qasho keettaa halaqaa sinttan ayyo nashuwaa immiis.

²² Yaanin qasho keettaa halaqai qashuwaasaa ubbaa Yooseefa kushiyan wottiis; hegan oosettiyaabaa ubbaa oottiyaagee a. ²³ Qasho keettaa

halaqai Yooseefa kushiyan de7iyaabau aibaunne hirggenna; aissi giikko, GODAI aara de7ees; i oot-tiyoobaakka ubbaa ayyo injjeyiis.

40

Yooseefi Qashuwaasatu Aimuwaa Birshshiis

¹ Amarida wodiyaappe guyyiyan, Gibxxe kawuwaa eessaa tigiyaageenne oittaa uukkiyaagee bantta godaa Gibxxe kawuwaa naaqqidosona. ² Kawoi eessaa tigiyaageetu halaqaayyoonne oittaa uukkiyaageetu halaqaayyo naa77aayyookka keehi hanqqettiis. ³ Hanqqettidi Yooseefi qashettido qasho keettan, naagiyaageetu halaqaa son eta wottiis. ⁴ Naagiyaageetu halaqai eta Yooseefau sheedhdhiis; i etau oottees. Eti qasho keettan amarida wodiyaattidosona.

⁵ Gibxxe kawuwaayyo eessaa tigiyaageenne oittaa uukkiyaagee, qasho keettan de7iya naa77aikka, issi qammi dumma dumma aimuwaa aimottidosona. Qassi aimotuuyo huuphiyan huuphiyan eta birshshettai de7ees. ⁶ Yooseefi maallado etakko gelido wode, azzani uttidaageeta be7iis. ⁷ Hegaa gishshau ba godaa son banaara qasho keettan de7iya kawuwaa oosanchchata, “Hachchi intte som77oi aibissi xumidee?” yaagidi oichchiis.

⁸ Oichchin eti a, “Nuuni naa77ai aimo aimottida; shin nuuyo birshshiyaabi xayiiis” yaagidosona.

Yaagin Yooseefi eta, “Aimo birshshettai Xoosaabaa gidenneeyye? Intte aimuwaa taayyo yootite” yaagiis.

⁹ Yaagin eessaa tigiyaageetu halaqai ba aimuwaa Yooseefayyo hagaadan yaagidi yootiis; “Taanii ta aimuwan issi woiniyaa turaa ta sinttan be7aas. ¹⁰ Qassi he woiniyaa turaayyo heezzu tashee de7ees. I maraa yelidi, ciishshaa ciyyidi, wurccuwaa wurcciiis; wurccoinne teeriis. ¹¹ Kawuwaa wanccai ta kushiyan de7ees; taani woiniyaa teeraa ekkada, kawuwaa wanccan gum77ada, he wanccaa a kushiyan wottaas” yaagiis.

¹² Yaagin Yooseefi, “Hegaa birshshettai haggaa; heezzu tasheti heezzu gallassata. ¹³ Heezzu gallassatu gidдон kawoi nena denttana; denttidi i nena kase ne sunttatettau zaarana; kase neeni eessaa tigiyo wode oottidoogaadan, neeni kawuwaa wanccaa a kushiyan wottana. ¹⁴ SHin neeyyo sa7ai kehido wode tana dogoppa; taayyo keha; tabaa kawuwaayyo yootada, ha qasho keetaappe tana kesissa; ¹⁵ aissi giikko, tana Ibraawetu biittaappe gubaayidi ehiidosona; harai atto hagganka tana qashissiyaabaa ainne oottabeikke” yaagiis.

¹⁶ Oittaa uukkiyaageetu halaqai Yooseefi aimuwaa loitti birshshidoogaa be7ido wode Yooseefa, “Taanikka aimo aimottaas; ta huuphiyan heezzu samppa oittai de7ees; ¹⁷ bolla bagga samppan Gibxxe kawuwaayyo uukettida ubba qommo oittai de7ees. SHin kafoi haggaa ta huuphiyan de7iya samppaappe mees” yaagiis.

¹⁸ Yaagin Yooseefi, “Hegaa birshshettai haggaa; heezzu samppati heezzu gallassata. ¹⁹ Heezzu gallassatu gidдон kawoi nena denttana; dent-

tidi ne qooriyaa muucissidi mittan kaqissana; ne ashuwaanne kafoi maana” yaagiis.

²⁰ Heezzantta gallasan Gibxxe kawoi ba yelettido gallassi ba oosanchchatu ubbaayyo gibiraa giigissiis. Eessaa tigiyaageetu halaqaanne oittaa uukkiyaageetu halaqaa denttidi, ba oosanchchatu gidduwan essiis. ²¹ Eessaa tigiyaageetu halaqaa a sunttatettau zaarin, i kawuwaa kushiyan wanccaa wottiis. ²² SHin kawoi oittaa uukkiyaageetu halaqaa eta aimuwaa birshshettaa Yooseefi yootidoogaadankka kaqissiis. ²³ SHin eessaa tigiyaageetu halaqai Yooseefa hassayibeenna; dogi aggiis.

41

Yooseefi Gibxxe Kawuwaa Aimuwaa Birshshiis

¹ Naa77u laitta kumettai aadhdhido wode, Gibxxe kawoi aimo aimottiis; aimuwan i Naile SHAafaa doonan eqqiis; ² eqqidaashin laappun orddenne modhdho miizzati Naile SHAafaappe kiyi wodhdhidi, shombboquwaa gidдон miishin be7iis. ³ Etappe simmin, hara laappun meraa iitanne gilqqa miizzati Naile SHAafaappe kiyidosona; kiyidi shaafaa doonan de7iya hara miizzatu matan eqqidosa. ⁴ He meraa iitanne gilqqa miizzati laappun orddenne modhdho miizzata miidosona. Hegaappe guyyiyan kawoi beegottiis.

⁵ I zaaretti xiskkidi, naa77antto aimuwaakka aimottiis; laappun lo77onne muruta tiyati issi anuwan diccidosona. ⁶ Etappe simmin, shoggettidanne arshsho bagga carckkuwan shullida hara

laappun tiyati kiyidosona. ⁷ He shoggettida tiyati lo77onne muruta tiyata mittidosona. Hegaappe guyyiyan kawoi beegottidi, aimo gidiyooгаа eriiis. ⁸ Sa7ai wonttin, a wozanai shabbirettiis; heгаа gishshau Gibxxen de7iya bitanchchatu ubbaunne aadhdhida eranchchatu ubbau kiittidi xeesissiiis; kawoi etayyo ba aimuwaa yootiis; shin ayyo he aimuwaa birshshiyaabi xayiiis.

⁹ Eessaa tigiyaageetu halaqai he wode Gibxxe kawuwaa hagaadan yaagiis; “Taani ta mooruwaa hachchi hassayais. ¹⁰ Issitoo kawoi ba ashkkaratuyyo hanqqettidi, tananne oittaa uukkiyaageetu halaqaa qasho keettan yeggiis. ¹¹ Yan de7iiddi nuuni huuphiyan huuphiyan aimo aimottida; aimuwaayyo dumma dumma birshshettai de7ees. ¹² He wode naagiyaageetu halaqaa ashkkarai, Ibraawe wodallai nunaara qasho keettan de7ees. Nuuni nu aimuwaa ayyo yootida; yootin i nuuyyo huuphiyan huuphiyan aimuwaa birshshiis. ¹³ Yaanin he yohoti i nuuyyo birshshidoogaadankka hanidosona. Hegee aibee giikko, taani ta sunttatettau simmaas; hinkko bitanee kaqettiis” yaagiis.

¹⁴ Yaagin Gibxxe kawoi Yooseefayyo kiittidi xeesissiiis. Eti a qasho keettaappe eesuwan ehiidosona. I meedettidi ba maayuwaalaammidi, kawuwaakko geliis. ¹⁵ Gelin kawoi Yooseefa, “Taani aimo aimottaas; shin a issoinne birshshanau danddayibeenna. SHin taani, ‘Yooseefi aimo siyikko, birshshanau danddayees’ giyoogaa siyaas” yaagiis.

¹⁶ Yaagin Yooseefi, “Taani heгаа danddayikke;

shin Xoossai kawuwaayyo likke birshshettaa im-mana” yaagiis.

¹⁷ Yaagin kawoi, “Taani ta aimuwan Naile SHaafaa doonan eqqidaashin, ¹⁸ laappun ordденne modhdho miizzati Naile SHaafaappe kiyidi, shombboquwaa gidдон moosona. ¹⁹ Etappe simmin, hara laappun meraa iita, gilqqanne laafa miizzati kiyidosona; taani heгаа mala meraa iita miizza Gibxxe biittan mulekka be7a erikke. ²⁰ Meraa iitanne laafa miizzati koiroogeeta, laappun modhdho miizzata miidosona. ²¹ SHin eta miidoogaappe guyyiyankka, eti miidobaa ooninne eranau danddayibeenna; aissi giikko, eta merai kaseegaadankka iiti uttiis. Hegaappe guyyiyan taani beegottaas.

²² “Taani ta aimuwan qassi laappun lo77onne muruta tiyata issi anuwan diccidaageeta be7aas. ²³ Etappe simmin, shoggettidanne arshsho bagga carkkuwan shullida hara laappun tiyati kiyidosona. ²⁴ He shoggettida tiyati laappun lo77o tiyata mittidosona. Taani ha aimuwaa bitanchchatuyyo yootaas; shin taayyo aimuwaa birshshiyaabi beettibeenna” yaagiis.

²⁵ Hegaappe guyyiyan Yooseefi Gibxxe kawuwaa, “Kawuwaa aimoti issuwaa. Xoossai ba oottana haniyoobaa kawuwaayyo qonccissiis. ²⁶ He laappun lo77o miizzati laappun laittata; qassi laappun lo77o tiyati laappun laittata; ha aimoi issuwaa. ²⁷ He laappun meraa iitanne laafa miizzati laappun laittata; qassi arshsho bagga carkkuwan shullida, pattenna laappun tiyati laappun kosha laittata.

28 “Taani kawuwaayyo yootidoogaadankka, Xoossai ba oottana haniyoobaa kawuwaa bessiiis. 29 Laappun daro kalo laittati Gibxxe biittau ubbau yaana; 30 shin laappun kosha laittai heгаа kaallana. He wode Gibxxe kaloi ubbai dogettana; koshai biittaa xiixxana. 31 He biittaa kaloi hassayettennan attana; aissi giikko, heгаа kaallida koshai keehi suullana. 32 Naa77u ogiyan kawuwaayyo he aimoi beettidoi aibissee giikko, ha yohuwaa Xoossai minttidi kuuyido gishshassa; Xoossai heгаа eesuwan oottana.

33 “Ha77i simmi, kawoi aadhdhida eranne cincca asa koyidi, Gibxxe biittan suntto. 34 Kawoi biittan sunttata laappun kalo laittan qoxxiyo kattaappe ichchashu kushiyaappe issuwaa shiishshanau suntto. 35 Eti yiya kalo laittatun kattaa shiishshidi, kawuwaa aawatettan minjjona; he kattaa katamatun naagona. 36 Biittai koshan xayenna mala, ha kattai Gibxxe biittan laappun laittan denddana koshaayyo minjjettidi de7o” yaagiis.

Kawoi Yooseefa Gibxxe Biittaa Ubbaa Bollan Sunttiis

37 Yaagin ha yohoi Gibxxe kawuwaayyoonne a oosanchchatuyyo lo77o gididi beettiis. 38 Hegaа gishshau kawoi eta, “Nuuni Xoossaa Ayyaanaara de7iya hagaа mala hara asa demmaneeyye?” yaagidi oichchiis.

39 Hegaappe guyyiyan kawoi Yooseefa, “Xoossai hagaа ubbaа nena erissido gishshau, ne mala aadhdhida erinne cincci ooninne baawa. 40 Taani nena ta keettan sunttais; ta asai ubbai neeyyo

azazettana; taani neeppe aadhdhanai ta kawotaa araataa xalaalaana gidana” yaagiis.

⁴¹ Hegaa gishshau kawoi Yooseefa, “Be7a; taani nena Gibxxe biittaa ubbaa bollan sunttaas” yaagiis. ⁴² Hegaappe guyyiyan, kawoi ba paramiyo migiduwaa ba biradhdhiyaappe kessidi, Yooseefa biradhdhiyan wottiis. Liinuwaappe dadettida maayuwaa i a maizzidi, a qooriyanka worqqa sanssalataa aattiis. ⁴³ Kawoi ba naa77antto paraa gaariyaa Yooseefa togissii; ashkkarati, “Ziggite! Ziggite!” yaagiiddi appe sinttaara hemettidosona. Hagaadan oottidi, kawoi a Gibxxe biittaa ubbaa bollan sunttiis.

⁴⁴ Hegaappe guyyiyan kawoi Yooseefa, “Taani kawuwaa; shin neeni dentto geennan Gibxxe biitta ubban ooninne kushe woi toho denttenna” yaagiis. ⁴⁵ Kawoi Yooseefa, “Xaafinaati-Pa7inaaha” giidi sunttiis; i ayyo Ooni giyo katamaa qeesiyaa PHoxiifeera na7iyo Asinaato machcho immiis. Yaanin Yooseefi Gibxxe biittaa ubbasaara kanttiis.

⁴⁶ Yooseefi Gibxxe kawuwaayyo oottanau doommiyo wode, ayyo laittai hasttama. Qassi Yooseefi kawuwaa sinttappe kiyidi, Gibxxe biittaa ubbaa gidduwaa hemettiis. ⁴⁷ He laappun kalo laittatun biittai daro kattaa mokkiis. ⁴⁸ Yooseefi Gibxxe biittan he laappun kalo laitta kattaa ubbaa shiishshidi, katamatun minjjiis. Issi issi katamaa yuushuwan de7iya goshshaa kattaa ubbaa he katamatun minjjiis. ⁴⁹ Yooseefi abbaa shafiyaa keena daro kattaa minjjiis; kattai darin, makkanau danddayibeenna gishshau, makki makki qoliyoogaa aggi bayiis.

⁵⁰ Kosha laittai yaanaappe kase, Oona katamaa qeesiyaa PHoxiifeera na7ee Asinaatippe Yooseefi naa77u attuma naata yeliis. ⁵¹ Yooseefi ba baira na7aa Minaasa sunttiis; aissi giikko i, “Xoossai tana ta metuwaa ubbaanne ta aawaa so asaa ubbaa dogissiiis” yaagiis. ⁵² Naa77antto na7aa Efireema sunttiis; aissi giikko, i, “Xoossai taayyo ta tuggatido biittan tana aifissiiis” yaagiis.

⁵³ Gibxxe biittan de7iya he laappun kalo laittati wuridosona. ⁵⁴ Qassi Yooseefi yootidoogaadan laappun kosha laittati doommidosona. Hara biittan ubban koshai denddiis; shin Gibxxe biitta ubban kattai de7ees. ⁵⁵ Gibxxe biittai ubbai koshatido wode, asai kattau kawuwaayyo waassiiis. Waassin kawoi Gibxxe asaa ubbaa, “Yooseefakko biite; biidi i yootiyoobaa oottite” yaagiis.

⁵⁶ Koshai Gibxxe biittaa ubbaa gakkido wode, Yooseefi kattaa minjjido keettata ubbaa dooyidi, kattaa Gibxxe asau baizziis; aissi giikko, Gibxxen koshai suulliis. ⁵⁷ Sa7a ubban koshai suullido gishshau, sa7an de7iya asai ubbai kattaa Yooseefappe woommanau Gibxxe yiis.

42

Yooseefa Ishantti Gibxxe Biidosona

¹ Yaaqoobi Gibxxen kattai de7iyooqaa siyido wode, ba attuma naata, “Intte issoi issuwaa aissi xeelleetii? ² Be7ite! Gibxxen kattai de7iyooqaa taani siyaas; yaa duqe biidi, nuuni haiqqennan paxa de7ana mala, yaappe amaridabaa nuuyyo woommite” yaagiis. ³ Yaagin Yooseefa ishantti tammati kattaa woommanau duqe Gibxxe

biidosona. ⁴ SHin Yaaqoobi Yooseefa ishaa Biniyaama a ishanttuura yeddibeenna; aissi giikko, i qohettanaakkonne giidi qoppiis. ⁵ Kanaane biittan wolqqaama koshai de7iyo gishshau, kattaa woommanau yiidaageetuura Israa7eela attuma naati Gibxxe gelidosona.

⁶ He wode Yooseefi he biittaa aissiyaagaanne biittan de7iya asau ubbau kattaa baizziyaagaa; heгаа gishshau Yooseefa ishantti gakkido wode, bantta som77uwaa sa7aa gattidi ayyo ziggidosona. ⁷ Yooseefi ba ishantta be7osaara eri bayiis; shin i eta erennabaadan harshshuushiis; i eta, “Intte awappe yiidetii?” yaagidi oichchiis.

Oichchin eti, “Katta woommanau, Kanaane biittaappe yiida” yaagidosona.

⁸ Yooseefi ba ishantta eriiis; shin eti a eribookkona. ⁹ Hegaappe guyyiyan, Yooseefi etabaa aimottido ba aimuwaa hassayidi eta, “Intte wochchi xeelliya asa; intte nu biittan naagoi leppiyo baggai augaakko be7anau yiideta” yaagiis.

¹⁰ Yaagin eti, “CHii, nu godau, nuuni wochchi xeelliya asa gidokko; nuuni ne ashkkarati kattaa woommanau yiida. ¹¹ Nuuni ubbaikka issi aawaa naata. Nuuni ne ashkkarati ammanettiya asa” yaagidosona.

¹² Yaagin Yooseefi eta, “CHii; intte nu biittan naagoi leppiyo baggai augaakko be7anau yiideta” yaagiis.

¹³ SHin eti, “Nuuni ne ashkkarati tammanne naa77u ishanttanne Kanaane biittan de7iya issi bitaniyaa naata. Wurssetta kaaloi ha77i nu aawaara de7ees; issi xayiis” yaagidosona.

14 Yooseefi eta, “Taani intteyyo yooti-doogaadanka intte biittaa wochchiyaageeta. 15 Qassi intte paacettanaagee hagaana; tumuppe kawoi haiqqo; intte wurssetta kaalo ishai hagua yaana xayikko, intte ha sohuwaappe beekketa. 16 Intte yootiyoogee tuma gidiyooгаа paaccanau, intteppe issuwaa kiittite; i intte ishaa ekkidi yo; attidaageeti qasho keettan qashettishsheeta. Hegaa gidana xayikko, kawoi haiqqo; intte biittaa wochchiyaageeta” yaagiis. 17 Yaagidi eta heezzu gallassau qasho keettan yeggiis.

18 Heezzannta gallasan Yooseefi eta, “Taani Xoossau yayyiya asa; intte issibaa oottikko, paxa de7ana. 19 Intte tumukka ammanettiya asa gidikko, intte ishanttuppe issoi hagan qasho keettan de7o; attidaageeti namisettiya intte so asau kattaa ekkidi efiite; 20 shin intte qaalaa tumayana malanne intte haiqqenna mala intte intte wurssetta kaalo ishaa taakko ehaana koshshees” yaagiis. Etinne ha yohuwaa maayidosona.

21 Eti issoi issuwaa, “Tumu nuuni nu ishau oottidobai nuna kaa7ees. I ba shemppuwaayyo haniyoobai ixxin, nuussi watiwatiyo wode, nuuni siyiiddi ixxida; ha waayee nuna gakkidoogee hegaa gishshassa” yaagidosona.

22 Roobeeli, “Taani inttena, ‘Na7aa bolli nagara oottoppote’ gaada yootabeikkinaa? SHin intte siyennan ixxideta. Simmi ha77i, a suuttai nuna achchees” yaagiis. 23 Eti giyoobaa Yooseefi eridoogaa eti akeekibookkona; aissi giikko, i etaara wokkaaliyan haasayees. 24 I etappe wora simmidi yeekkiis; shin qassi etakko simmidi, etayyo gujjidi

haasayiis. I Simoona etappe duutti ashshidi eti be7ishin qachchiis.

Yooseefa Ishantti Kanaane Biitti Simmidosona

²⁵ Yooseefi ba ashkkarata, “Kattaa eta ogoruwaa kunttite; eta biraakka zaaridi, eta ogoruwan ogoruwan wottite; qassi etau ogiyaassi shin-qqiya immite” yaagidi azaziis. ²⁶ Azazin i gidoogaadan oottidoogaappe guyyiyan, Yooseefa ishantti kattaa bantta haretun caanidi, denddiidi biidosona.

²⁷ Eti qammaa aqanau simmidosan etappe issoi ba hariyaayyo kattaappe yegganau ba ogoruwaa birshshidi, he ogoruwaayyo doonan de7iya ba biraa be7iis. ²⁸ Be7idi i ba ishantta, “Ta birai taayyo simmiis; tumu haggaa be7ite! Ta ogoruwan de7ees” yaagiis.

Eta wozanai taahin, kokkoriiddi issoi issuwaakko simmidi, “Xoossai nu bolli oottidobi hagee aibee?” yaagidosona.

²⁹ Eti Kanaane biittan de7iya bantta aawaa Yaaqoobakko yiido wode, banttana gakkidabaa ubbaa ayyo odidosona. ³⁰ Eti ayyo, “He biittaayyo goda gidiya bitanee nuna harshshuushiis. Hegaappe guyyiyan, i nuna he biittaa wochchiyaabaadan godatiis. ³¹ SHin nuuni a, ‘Nuuni ammanettiya asa; biittaa wochchiyaageeta gidokko. ³² Nuuni tammanne naa77u ishantti issi aawaa naata; issoi xayyiis; wurssetta kaaloi Kanaane biittan ha77i nu aawaara de7ees’ yaagida. ³³ Yaagin he biittaayyo goda gidiya bitanee nuna, ‘Intte ammanettiya asa gidiyoogaa taani hagan erana; intte ishanttuppe issuwaa hagan ta matan yeggidi, namisettiya

intte so asaayyo kattaa ekkidi biite. ³⁴ Intte biittaa wochchiyaageeta gidennan, ammanettiya asa gidiyoojaa taani erana mala, intte wurssetta kaalo ishaa taakko ekki yiite. Yaatikko taani han attida intte ishaa intteyyo zaarada immana; inttenne ha biittan zal77eeta' giis" yaagidosona.

³⁵ Eti bantta ogoruwaappe kattaa qoliiddi, bantta ogoruwan ogoruwan bantta biraa qashuwaara uttidaagaa demmidosona. Etinne eta aawai he qashuwaara de7iya biraa be7idi yayyidosona. ³⁶ Eta aawaa Yaaqoobi eta, "Intte tana ta naatuppe mela kessideta; Yooseefi baawa, Simooni baawa; qassi intte Biniyaama efaana koyeeta. Ubbabai taayyo tiraara sitti giis" yaagiis.

³⁷ Hegaappe guyyiyan Roobeeli ba aawaa, "Taani Biniyaama neeyyo zaarada ehaana xayikko, ta attuma naata naa77aakka wora; tana ammanettada a ta kushiyan wotta; qassi taani a zaarada ehaana" yaagiis.

³⁸ SHin Yaaqoobi eta, "Ta na7ai inttenaara yaa duge beenna; a ishai haiqqiichchin, attidaagee a xalaala; intte efishin, ogiyan iitabi a gakkiiyaabaa gidikko, intte ta puuluntta huuphiyaa azzanuwaara duufuwan yeggana" yaagiis.

43

Yooseefa Ishantti Biniyaamaara Simmidi Gibxxe Biidosona

¹ Ha77inne koshai Kanaane biittan wolqqaamiis. ² Yaanin eti Gibxxeppe ehiido kattaa ubbaa mi wurssirggin, eta aawai,

“Qassikka guyye biidi nuuyyo amarida katta woommite” yaagiis.

³ SHin Yihudai a, “He bitanee nuna, ‘Intte ishai inttenaara yaana xayikko, ta som77uwaa zaari be7ekketa’ yaagidi mintti yootiis. ⁴ Neeni nu ishaa nunaara yeddikko, nuuni duge biidi neeyyo kattaa shammana. ⁵ SHin neeni a yeddennabaa gidikko, nuuni duge bookko; aissi giikko, he bitanee nuna, ‘Intte ishai inttenaara xayikko, intte ta som77uwaa zaari be7ekketa’ giis” yaagiis.

⁶ Yaagin Israa7eeli, “Intte, ‘Nuuyyo hara ishai de7ees’ giidi odidi ha metuwaa ta bolli aissi ehiidetii?” yaagiis.

⁷ Yaagin eti a, “He bitanee nubaanne nu so asaabaa mintti oichchiis. I nuna, ‘Intte aawai ha77inne paxa de7ii? Intteyyo hara ishi de7ii?’ yaagidi oichchiis. Oichchin nuuni i oichchidoogaa ayyo zaarida. I nuna, ‘Intte ishaa duge haa ehiite’ gaanabaa nuuni aibin eranee?” yaagidosona.

⁸ Yihudai ba aawaa Israa7eela, “Nuunikka neenikka nu naatika paxa de7ana malanne haiqqennan attana mala, na7aa tanaara yedda; nuuni sohuwaara baana. ⁹ Na7aa ta waasettan imma; aban tana oichcha; taani a neeyyo saro zaarada ehaana xayikko, ta de7o ubban ne qanggettai tana gakko! ¹⁰ Nuuni gam77ibeennabaa gidiyaakko, hannoode naa77anttuwaa yaa gakkidi simmana shin” yaagiis.

¹¹ Hegaappe guyyiyan eta aawai Israa7eeli eta, “Hegaa gidikko, yaatite; he bitaniyaassi kushe genttiyoobaa ha biittan mokkidabaa ubbaappe lo77iyaabaa doorite; hegeenne balasaane

giyo xaliyaa, eessaa, sawuwaa, karbbiyaanne temire lauze giyo mittatu teeraa intte ogoruwan yeggidi ekki biite. ¹² Intte ogoruwaa doonan simmida birai balettidabaa gidanau danddayiyo gishshau, biraakka naa77u kushe oottidi ekki biite. ¹³ Qassi intte ishaanne ekkidi, he bitaniyaakko eesuwan guyye biite. ¹⁴ I hinkko intte ishaa yedana mala, Biniyaaminne inttenaara yaana mala, Ubbaa Danddayiya Xoossai he bitanee intteyyo qarettanaadan ootto. Tana gidikko, ta naatuppe mela attikkonne attaa” yaagiis.

¹⁵ Hegaa gishshau he asati immiyooabatanne naa77u kushe biraanne qassi Biniyaamanne ekkidosona. Eti duge Gibxxe biidi, Yooseefa sintti shi-iqidosona. ¹⁶ Yooseefi Biniyaama etaara be7ido wode, ba keettaa halaqaa, “He asata ta soo ekkada ba; issi mehe shukkada giigissa; eti seeta gallasan laaxaa tanaara moosona” yaagidi azaziis.

¹⁷ Yaatin i Yooseefi ayyo yootidoogaadan he asata Yooseefa soo efiis. ¹⁸ Asati Yooseefa soo biido gishshau, yayyidosona; eti, “Nuuni haggaa yiidoi koiro nu ogoruwaara simmida biida biraa gishshaassa; i nuna wadhdhanau, ailletettan haaranaunne nu hareta ekkana hanees” yaagidi qoppidosona.

¹⁹ Hegaa gishshau eti Yooseefa keettaa pengge gakkidi, keettaa halaqaa haasayissidosona; ²⁰ “Ta godau, nuuni koiro kattaa woommanau haggaa yiida; ²¹ simmiiddi nuuni qammaa aqiyoosan ogoruwaa birshshidi, huuphiyan huuphiyan nu birai paccennan nu ogoruwaa doonan de7iyaagaa demmida; heggaa gishshau ha77i nuuni a guyye ekkidi yiida. ²² Qassi nuuni

kattaa woommanau hara biraakka ehiida. Nu biraa nu ogoruwaa ogoruwaa doonan ooni wottidaakkonne erokko” yaagidosona.

²³ Yaagin i eta, “Hegee aikkobaa; yayyoppite! Intte Xoossai, intte aawaa Xoossai, intte ogoruwaa gidдон intteyyo biraa immiis; taani intte biraa ekkaas” yaagiis. Hegaappe guyyiyan, i Simoona etakko kessiis.

²⁴ He bitanee he asata Yooseefa soo efiidi, eta tohuwaayyo haattaa ehin, bantta tohuwaa meecettidosona. Eta haretuyyo harqquwaa yeggiis. ²⁵ Yooseefi seeta gallassi yin immanau, eti bantta immiyoobaa ayyo giigissidosona; aissi giikko, eti yan maanaagaa siyi uttidosona.

²⁶ Yooseefi ba soo gelido wode, eti soo ehiido bantta immiyoobaa son ayyo immidosona; eti a sinttan sa7aa gakkidi ziggidosona. ²⁷ I eta sarotetta oichchi simmidi, “Intte taayyo yootido intte aawai ceegai lo77oo? Ha77inne i paxa de7ii?” yaagiis.

²⁸ Yaagin eti, “Ee, ne ashkkarai, nu aawai ha77ikka paxa de7ees; i lo77o” yaagidi hokkidi ayyo ziggidosona.

²⁹ I ba aayee na7aa Biniyaama be7ido wode eta, “Intte yootido wurssetta kaalo intte ishahagee?” yaagiis. Qassi i Biniyaama, “Ta na7au, nena Xoossai anjjo” yaagiis. ³⁰ Yooseefi a ishah ayyo gomp-pan michchido gishshau, yeekkanau issisaa lauhu giis. I ba dumma qol77uwaa gelidi yan yeekkiis.

³¹ I ba som77uwaa meecettiichchidoogaappe guyyiyan kiyidi, bana minttettidi, “Qumaa aattite” yaagiis.

³² Eti ayyo dumma, he ishanntayyo dumma, hegan aara miya Gibxxe asatuyyo dumma aattidosona; aissi giikko, Gibxxe asati Ibraawe asat-uura issippe mookkona. Hegee Gibxxe biittaa asata sheneyiyaabaa. ³³ Eti Yooseefa sintan bairai ba bairatettaadan, kaaloi ba kaalotettaadan maaran uttidosona. Eti issoi issuwaa xeellidi, eta waati uttissidaakko be7idi garmettidosona. ³⁴ Yooseefa maaddaappe etau qumaa gishiyo wode, Biniyaamayyo gakkidaagee haratugaappe ichchashu kushe darees; yaatin eti ufaittiiddi aara miidosonanne uyidosona.

44

Yooseefa Bira Wanccaa

¹ Yooseefi ba keettaa halaqaa, “Neeni ha asatu ogoroi ekkiyoogaa keena kattaa etayyo kunta; eta ubbaa biraanne eta ogoruwaa ogoruwaa doonan wotta; ² yaatada wurssetta kaaluwaa ogoruwaa doonan ta bira wanccanne a kattaa biraa wotta” yaagidi azaziis; azazin i Yooseefi giidoogaadan oottiis.

³ Sa7ai wonttin he asati bantta haretta ekkidi baanau moissettidosona. ⁴ Eti he katamaappe kiyidi haakki biichchennan de7ishin, Yooseefi ba keettaa halaqaa, “Dendda! Ha asatu geeduwaa kaalla; neeni eta gakkido wode eta, ‘Intte aissi kehaa iitan zaaridetii?’ ⁵ Hagee ta godai uyiyoonne qassi xuurabaa demmiyo wanccaa gidennee? Hagee intte oottidobai hanttaaraba’ yaaga” yaagiis.

⁶ Yaagin i eta geeduwaa gakkidi, ha giidoogaadankka etayyo yootiis. ⁷ SHin eti, “Ta

godai haggaa mala qaala aissi haasayii? Heggaa malabaa oottiyoogee nuuppe ne ashkkaaratuppe haakko! ⁸ Nuuni harai atto nu ogoruwaa doonaappe demmido biraa addaa Kanaane biittaappe guyye neeyyo zaari ehiida. ⁹ Ne godaa keettaappe nuuni worqqa woi bira waati wuuqqiyoonii? Ne ashkkaaratu gidдон he wanccai beettido uri haiqqo; qassi attida nuuni nu godaayyo aille gidana” yaagidosona.

¹⁰ I eta, “Heggaa gidikko lo77o; intte giidoogaadan gido bayin; wanccaa ekkida ooninne ta aille gidana; hinkko attida intte boriyaappe saro attana” yaagiis.

¹¹ Hegaappe guyyiyan, eti eesuwan bantta ogoruwaa ogoruwaa sa7an wottidi birshshidosona. ¹² Birshshin he halaqai ubbaappe bairatiyaagaa ogoruwaappe doommidi wurssetta kaaluwaagaa gakkanaassi koyiis; he wanccaanne Biniyaama ogoro giddoppe demmiis. ¹³ Hegan eti azzanidi, bantta maayuwaa pooshshidosona; bantta ogoruwaa bantta haretun caanidi, guyye katamaa simmidosona.

¹⁴ Yihudai ba ishanttuura Yooseefakko geliyo wode, Yooseefi son de7ees; eti a sinttan sa7an gufannidosona. ¹⁵ Yooseefi eta, “Intte aiba palabaa oottidetti? Ta mala asi xuurabaa demmiyoogaa erekketiiyye?” yaagiis.

¹⁶ Yaagin Yihudai, “Ta godaayyo nuuni ai gaa-nee? Nuuni ai haasayanee? Woikko nuuni xillo gidiyooogaa waati bessanee? Xoossai ne ailletu mooruwaa qonccissirggiis. Simmi nuunikka he

wanccai appe beettidoogekka ta godaayyo aille gidida” yaagiis.

¹⁷ SHin Yooseefi, “Hagaa malabaa oottiyoogee taappe haakko; ta wanccai appe beettido bitaniyaa xalaalai ta aille gidana. Hinkko intte intte aawaakko guyye saro simmite” yaagiis.

¹⁸ Yaagin Yihudai akko shiiqidi a, “Ta godau, taani issi qaala haasayana mala nena woossais; tana ne ailliyaa hanqqettoppa; aissi giikko, neeni kawuwaa mala. ¹⁹ Neeni ta godai nuna ne ailleta, ‘Intteyyo aawi de7iyye woikko ishi de7ii?’ yaa-gada oichchadasa. ²⁰ Nuuninne, ‘Nuuyyo ceeg-gida aawai de7ees; i ceeggiichchidi yelido kaalo na7aikka de7ees; he na7aa ishai haiqqiis; ba aayeeyyo issi a xalaalai attiis; a aawai a siiqees’ yaagida.

²¹ “Neeni ne ailleta, ‘Taani a be7ana mala taayyo ehiite’ yaagadasa. ²² Yaagin nuuni ta godaa, ‘He na7ai ba aawaappe shaahettanau danddayenna; shaahettikko a aawai haiqqana’ yaagida. ²³ SHin neeni ne ailleta, ‘Intte kaalo ishai inttenaara duge yaana xayikko, naa77antto ta som77uwaa be7ekketa’ yaagadasa. ²⁴ Nuuni ne ailliyaa nu aawaakko simmidi biido wode, ta godai giidoogaa ayyo yootida.

²⁵ “Yootin nu aawai, ‘Guyye biidi amarida katta woommite’ yaagin, ²⁶ nuuni a, ‘Nuuni nu kaalo ishai nunaara biikkoppe attin, duge baanau danddayokko; aissi giikko, nu ishai kaaloi nunaara beennabaa gidikko, nuuni he bitaniyaa som77uwaa be7anau danddayokko’ yaagida.

²⁷ “Yaagin nu aawai ne aillee nuna, ‘Ta keet-taayyiyaa Raaheela taayyo naa77u attuma naata yelidoogaa intte ereeta; ²⁸ etappe issoi taappe shaahettidi bin, ‘Tumu a do7i zaazzidi miis” yaa-gaas; hachchi gakkanaassikka taani a be7abeikke. ²⁹ Hagaa qassi intte taappe shaakki efin, iitabi a gakkikko, intte ta puulunta huuphiyaa az-zanuwaara duufuwan yeggana’ yaagiis.

³⁰⁻³¹ “Hegaa gishshau, ha77i taani guyye ne ail-liyaa ta aawaakko biyo wode, ta aawai, na7aa ba shemppuwaadan siiqiyaagee, na7ai nunaara bannaagaa be7ikko haiqqi aggana. Nuuni ne ail-leti nu aawaa puulunta huuphiyaa azzanuwaara duufuwan yeggoos. ³² Taani ne aillee na7aa ta waasetettan ekkaas; taani a, ‘Ta aawau, taani a neeyyo saro zaarada ehaana xayikko, ta de7uwaa ubban ne qanggettai tana gakko!’ yaaga wottaas.

³³ “Yaanido gishshau, taani ne aillee ta go-daayyo na7aa gishshaa ailletada, hagan attin, na7ai ba ishanttuura guyye simmo. ³⁴ Na7ai bannan taani waanada guyye ta aawaakko sim-manee? CHii, tana ta aawai seelettana seelaa bessoppa” yaagiis.

45

Yoosefi Bana Ba Ishanttuyyo Erissiis

¹ He wode Yoosefi he asaa ubbaa sinttan genccana danddayibeenna; “Asa ubbaa ta sint-tappe kessite” yaagidi waassiis. Hegaa gishshau Yoosefi bana ba ishanttuyyo erissido wode, aara ooninne baawa. ² I ba qaalaa xoqqissidi, Gibxxeti a siyana gakkanaassi keehi yeekkiis. Kawuwaa so asai he woriyaa siyiis.

³ Yooseefi ba ishannta, “Taani Yooseefattennee! Ta aawai hanno gakkanaassi paxa de7iyye?” yaagidi oichchiis. SHin a ishannti keehi dagamido gishshau, ayyo zaarana danddayibookkona.

⁴ Yaanin Yooseefi ba ishannta, “Taakko haa shiiqite” yaagiis. Yaagin eti akko shiiqidosona; shiiqin i eta, “Taani intte ishaa Yooseefa, intte Gibxxe biittau baizzidoogaa. ⁵ Qassi intte tana hagau baizzido gishshau, zil77ettoppitenne yiillotoppite; aissi giikko, Xoossai tana intteppe sinttau kiittidoogee asaa shemppuwaa ashshanaassa.

⁶ Ha biittaa koshai geloosappe naa77antto laitta; qassi yiya ichchashu laittatun asi goyenna woikko cakkenna. ⁷ SHin taani sa7an intteyyo zersetta ashshana malanne intte de7uwaa gita ashettaa ashshana mala, Xoossai tana intteppe sinttau kiittiis. ⁸ Simmi tana ha sohuwaa kiittidaagee Xoos-saa gidioogaappe attin, inttena gidekketa. I tana Gibxxe kawuwaassi aawa, a aqota ubbaassi godanne Gibxxe biittaa haariyaagaa oottiis.

⁹ “Ha77i eesuwan guyye ta aawaakko biidi a, ‘Ne na7ai Yooseefi hagaadan yaagees; “Xoossai tana Gibxxe biitta ubbaa bollan goda kessiis; neeni taakko duge haaya; gam77oppa. ¹⁰ Neeni Geseema biittan uttaasa; qassi neeni, ne naati, ne naatu naati, ne dorssaa wudee, ne miizzaa wudeenne neeyyo de7iyaabai ubbai ta matan de7eeta. ¹¹ Biron ichchashu kosha laittati attidosona; nena, ne so asaanne ne mehiyaa koshai oiqqenna mala, taani nena mizana” yaagiis’ yaagite” yaagiis.

¹² Qassikka Yooseefi eta, “Inttekka ta ishaa Biniyaamikka, ha inttenaara haasayiyaagee tumu

tana Yooseefa gidyoogaa intte aifiyan be7eeta. ¹³ Taayyo Gibxxe biittan de7iya bonchchuwaa ubbaanne intte be7idobaa ubbaa ta aawaayyo yootite; ta aawaanne eesuan haa duge ekki yiite” yaagiis.

¹⁴ Yaagidi ba ishaa Biniyaama qooriyaa qoommidi yeekkiis; Biniyaamikka ba ishaa qoommidi yeekkiis. ¹⁵ Yooseefi ba ishantta ubbaa yeridi, eta bollankka yeekkiis. Hegaappe guyyiyan, a ishantti aara haasayidosona.

¹⁶ Yooseefa ishantti yiidoogaa woree kawuwaa keettaa gakkido wode, kawoinne a oosanchchati ufaittidosona. ¹⁷ Kawoi Yooseefa, “Neeni ne ishantta yaatite ga; ‘Intte mehiyaa caanidi, Kanaane biitti simmite; ¹⁸ simmidi intte aawaanne intte so asaa ekkidi, guyye taakko haa ehiite. Taani intteyyo Gibxxe biittan ubbasaappe lo77iyaasaa immin, intte ha biittaa modhdhuwaa kaashana’ yaaga. ¹⁹ Qassikka neeni ne ishantta, ‘Paraa gaariyaa intte naatuyyoonne intte maccaasatuyyo Gibxxeppe ekkidi biite; biidi intte aawaanne ekkidi yiite. ²⁰ Gibxxe biittan de7iya ubbaappe aadhdhi lo77iyaabai inttessa gidyo gishshau, intte aquwau qoppoppite’ yaagada yoota” yaagiis.

²¹ Yaagin Israa7eela attuma naati giidoogaadan oottidosona. Yooseefi kawoi azazidoogaadan para gaaretanne ogiyaassi shinqqiyaa etau immiis. ²² Etayyo ubbaukka huuphiyan huuphiyan ooratta maayuwaa immiis; shin Biniyaamayyo heezzu xetu xaqara biraanne ichchashu kumetta maayuwaa immiis. ²³ I ba aawaayyo yeddidobai haggaa; Gibxxen de7iya ubbabaappe lo77iyaabaa

tammu hariyan caanidi, qassi ogiyaassi kattaa, oittaaane hara shinqqiyaa tammu macca haretun caanidi yeddiis. ²⁴ Yooseefi ba ishantta moissiis. Eti biishin i eta, “Ogiyan biiddi ooyettoppiti” yaagiis.

²⁵ Eti Gibxxeppe kiyidi biidosona; Kanaane biittaa biidi, bantta aawaa Yaaqoobakko gakkidosona. ²⁶ Eti ayyo hagaadan yaagidi yootidosona; “Yooseefi paxa de7ees! I hegaappenne Gibxxe biitta ubbaa haariyaagaa” yaagidosona; yaagin Yaaqooba dagamai wozanaa bashshido gishshau, eta ammanibeenna. ²⁷ SHin eti Yooseefi banttayyo yootidobaa ubbaa ayyo yootiininne a ekki ehaana mala Yooseefi kiittido para gaareta i be7in, eta aawaa Yaaqooba shemppoi simmiis. ²⁸ Israa7eeli, “Hegee taayyo gidees; ta na7aa Yooseefi hanno gakkanaassi paxa de7ees! Taani haiqqanaappe kase baada, a be7ana” yaagiis.

46

Yaaqoobinne A So Asai Duge Gibxxe Biidosona

¹ Israa7eeli baayyo de7iyaabaa ubbaa ekki denddidi, Berssaabeha gakkiiis; gakkidi i ba aawaa Yisaaqa Xoossaayyo yarshshuwaa yarshshiis. ² Yarshshin Xoossai qammi aimuwan a, “Yaaqoobaa, Yaaqoobaa” yaagiis.

Yaagin i, “Yee” giidi koyiis.

³ Koyin a, “Taani Xoossaa, ne aawaa Xoossaa; neeni duge Gibxxe baanau yayyoppa; aissi giikko, taani nena yan gita kawotetta kessana. ⁴ Taani nenaara issippe Gibxxe baana; qassi taani ne

zerettaa yaappe kessana. Yooseefi ba kushiyan ne aifiyaa shiishshana” yaagiis.

⁵ Hegaappe guyyiyan, Yaaqoobi Berssaabehappe denddiis; Israa7eela attuma naati bantta aawaa Yaaqooba, bantta naatanne bantta maccaasata Gibxxe kawoi etau kiittido paraa gaariyan wottidi efiidosona. ⁶ Eti Kanaane biittan haarido aquwaanne mehe ubbaa efiidosona. Yaaqoobinne a zeretta ubbai aara Gibxxe biidosona. ⁷ I ba attuma naatanne ba naatu attuma naata, ba macca naatanne ba naatu macca naata, hegeenne ba zerettaa ubbaa banaara Gibxxe efiis.

Yaaqooba Yeletaa

⁸ Israa7eelaara Gibxxe biitti biida Israa7eela naatu sunttai hagaappe kaallidi xaafettidaagaa.

Yaaqooba baira na7ai Roobeela; ⁹ Roobeela attuma naati Hanooka, Paalu, Hexiroonanne Karmma. ¹⁰ Simoona attuma naati Yimu7eela, Yaamiina, Ohaada, Yaakiina, Xoohaaranne Kanaane mishiree na7aa SHaa7ula. ¹¹ Leewi attuma naati Gershshoona, Qahaatanne Maraara. ¹² Yihudaa attuma naati Eera, Oonaana, SHEela, Paareesanne Zaraaha; shin Eerinne Oonaani Kanaane biittan haiqqidosona. Paareesa attuma naati Hexiroonanne Hamuula. ¹³ Yisaakoora attuma naati Tolaa7a, Puuwa, Yaashuubanne SHimiroona. ¹⁴ Zaabiloona attuma naati Sereeda, Eloonanne Yaahila7eela. ¹⁵ Hageeti Liya Masphphexoomiyan Yaaqoobau yelido attuma naata; i macca na7iyaa Diino. Hageeti a naatinne naatu naati muleera hasttamanne heezza.

¹⁶ Gaada attuma naati Xafoona, Hagga, SHuuna, Exiboona, Eri, Aroodanne Ar77eela. ¹⁷ Aseera

attuma naati Yimina, Yishiwa, Yishiwaahanne Barii7a; eta michchiyaa Seraaho. Barii7a attuma naati Hebeeranne Malkki7eela. ¹⁸ Laabaani ba na7ee Liyyiyyo immido Zilppa Yaaqoobau yelido naati hageeta; eti muleera tammanne usuppuna.

¹⁹ Yaaqooba keettaayee Raaheeli attuma naati Yooseefanne Biniyaama. ²⁰ Oona katamaa qeesiyaa PHoxiifeera na7iyaa Asinaata Yooseefayyo Gibxxen Minaasanne Efireema yelaasu. ²¹ Biniyaama naati Belaa7a, Bekeera, Ashibeela, Geera, Naa7imaana, Eeha, Roosha, Muppiima, Huppiimanne Arada. ²² Yaaqoobau yelettida Raaheeli attuma naati hageeta; eti muleera tammanne oidda.

²³ Daana attuma na7ai Hushiima. ²⁴ Nifttaaleema attuma naati Yaahixi7eela, Guuna, Yexeeranne SHiileema. ²⁵ Laabaani ba na7ee Raaheeliyyo immido Baala Yaaqoobau yelido naati hageeta; eti muleera laappuna.

²⁶ Yaaqoobaara Gibxxe biida, a gulbbataappe yelettidaageeti, a naatu keettaayeta gujjennan, muleera usuppun tammanne usuppuna. ²⁷ Gibxxen Yooseefayyo yelettida naa77u naata gujjin, Gibxxe biida Yaaqooba so asai muleera laappun tamma.

Yaaqoobinne A So Asai Gibxxen De7idosona

²⁸ Geseema biittan mukkana mala, Yaaqoobi Yihudaa baappe sinttau Yooseefakko kiittiis; eti Geseema gakkido wode, ²⁹ Yooseefi ba para gaariyaa giigissidi, ba aawaa Israa7eelaara gaittanau Geseema biis. Yooseefi ba aawaa demmidosaarakka a qooriyan xaaxetti qoommidi, daro wodiya yeekkiis.

³⁰ Israa7eeli Yooseefa, “Neeeni paxa de7ishin, taani ne aifiyaa be7ido gishshau, ha77i taani haiqqikkonne aikkobaa” yaagiis.

³¹ Hegaappe guyyiyan, Yooseefi ba ishanttanne ba aawaa so asata, “Taani Gibxxe kawuwaakko baana; baada ayyo, ‘Kanaane biittan de7iya ta ishanttinne ta aawaa so asai taakko yiidosona. ³² Eti dorssa henttanchcha; eti mehe heemmoosona; eti banttanaara bantta dorssata, bantta miizzatanne banttayyo de7iyaabaa ubbaa ekkidi yiidosona’ yaagana. ³³ Kawoi inttena xeesissidi, ‘Intte oosoi aibee?’ yaagidi oichchikko, ³⁴ intte ayyo, ‘Nuuni ne ashkkarati naatettaasappe doommidi, nu aawatudankka mehiyaa heemmeetees’ yaagite. Yaagikko i inttena Geseema biittan wottana; aissi giikko, dorssa henttanchcha ubbi Gibxxe asan karettidabaa” yaagiis.

47

¹ Yooseefi gelidi Gibxxe kawuwaayyo hagaadan yaagidi yootiis; “Ta aawainne ta ishantti, bantta dorssaa wudiyaara, bantta miizzaa wudiyaaranne banttayyo de7iyaabaa ubbaara Kanaane biittaappe yiidi, ha77i Geseema biittan de7oosona” yaagiis. ² I ba ishanttuppe ichchashata dooridi kawuwaa sintti aattiis.

³ Kawoi he ishantta, “Intte oosoi aibee?” yaagidi oichchiis.

Oichchin eti kawuwaayyo, “Nuuni ne ashkkarati nu aawatuugaadankka dorssa wude heemmoos” yaagidi zaaridosona. ⁴ Qassi eti ayyo, “Kanaane biittan koshai suullido gishshaunne ne ashkkaratu mehiyau miyoobi aibinne baina

gishshau, nuuni hagan amarida wodiyaa daanau yiida; hayyanaa nuna ne ashkkarata Geseeman wottarkkii!” yaagidosona.

⁵ Yaagin kawoi Yooseefa, “Ne aawainne ne ishannti neekko yiidosona. ⁶ Simmi Gibxxe biittai ne kushiyan de7ees; ha biittan ubbasaappe aadhdhidi lo77iyaasan ne aawaanne ne ishannta wotta; eti Geseema biittan de7ona. Neeni erin, eta giddoppe dumma eratetta de7iyoogeti de7ikko, hegeeta ta mehiyaa bolli sunnta” yaagiis.

⁷ Hegaappe guyyiyan, Yooseefi ba aawaa Yaaqooba gelissidi, kawuwaa sintti aattiis. Yaaqoobi Gibxxe kawuwaa anjjidoogaappe guyyiyan, ⁸ kawoi Yaaqooba, “Neeyyo woisu laitte?” yaagidi oichchiis.

⁹ Oichchin Yaaqoobi kawuwaa, “Taani yuuyaida de7ido laittai xeetanne hasttama; ta laittai beni ta aawati yuuyiiddi de7ido laittatuppe guuttanne metoi daridoogaa” yaagiis.

¹⁰ Hegaappe guyyiyan, Yaaqoobi kawuwaa anjjidi, a sinttappe kare kiyiis.

¹¹ Yooseefi ba aawaanne ba ishannta Gibxxe biittan wottiis; kawoi azazidoogaadan Gibxxe biittan Raamisa giyo katamaa matan de7iya, ubbasaappe aadhdhidi lo77iya gadiyaa etau immiis. ¹² Yooseefi qassi ba aawaayyo, ba ishantuyyoonne ba aawaa so asa ubbau eta naatu goodaadan kattaa immiis.

Gibxxen Koshai Suulliis

¹³ Gidikkonne koshai suullido gishshau, he biitta ubban katti baawa. He koshan Gibxxenne Kanaane biittai naa77aikka qohettidosona.

¹⁴ Yooseefi Gibxxe kattaa baizzidi, Gibxxenne

Kanaane biittatun de7iya miishshaa ubbaa shiishshii; shiishshidi Gibxxe kawuwaa keettaa gelissii. ¹⁵ Gibxxenne Kanaane miishshai wurido wode, Gibxxe asai ubbai Yooseefakko yiidi a, “Nuuyyo kattaa imma; nu miishshai wurido gishshau, nuuni ne sinttan aissi haiqqiyoonii?” yaagidosona.

¹⁶ Yaagin Yooseefi eta, “Yaanikko intte mehiyaa ekki yiite; intte miishshai wuriichchidabaa gidikko, taani kattaa intte mehiyaara laammana” yaagiis. ¹⁷ Hegaa gishshau eti bantta mehiyaa Yooseefayyo ehiidosona. Ehin Yooseefi eta paraa, dorssaa, deeshshaa, miizzaanne hariyaa kattaara laammiis; i he laittaa eta mehiyaa ubbaara kattaa laammiiddi eta mizi shaachchiis.

¹⁸ He laittai wurin, eti naa77antta laittan akko yiidi a, “Nuuni nu godaappe qosiyooobi baawa; nu miishsha ubbai wuriichchiis; nu mehiyaakka neessi sheedhdhiichchida; nu bollaappenne nu gadiyaappe attin, nu godaayyo attidabi harabi baawa. ¹⁹ Nuuni ne sinttan aissi haiqqiyoonii? Nu gadeekka aissi xayii? Nunakka nu gadiyaakka kattan shamma; nuuni kawuwaayyo ailletana; nu gadeekka abaa gido; nuuni paxa attana mala, haiqqenna malanne nu gadeekka oxxenna mala, zersetta nuuyyo imma” yaagidosona.

²⁰ Yooseefi Gibxxe biitta ubbaa kawuwaayyo shammiis. Gibxxeti ubbai koshai suullido gishshau, bantta gadiyaa baizzidosona; baizzin gadee kawuwaabaa gidiis. ²¹ Yooseefi asa ubbaa Gibxxeyyo ha gaxaappe doommidi hini gaxaa gakkanaassi kawuwaayyo aille kessiis. ²² Gidikkonne i qeesetu gadiyaa shammibeenna;

aissi giikko, kawoi qeesetuyyo kattaa immees. Hegaa gishshau bantta gadiyaa baizzibookkona.

²³ Yooseefi asaa, “Simmi hachchi taani intenne intte gadiyaa kawuwaayyo shammaas. Zerettaa efidi, gaden zerite. ²⁴ SHin kattaa cakki gelissiyo wode, aifidabaappe ichchashu kushiyaappe issi kushiyaawoo kawuwaayyo immite. Ichchashu kushiyaappe attida oiddu kushee intte gadiyaa zerettanne intteyyo, intte so asaayyoonne intte naatuyyo quma gido” yaagiis.

²⁵ Yaagin eti, “Neeni nuna ashshadasa! Nu godaa sinttan nuuni sabettorkkoniishsha; nuuni kawuwaayyo ailletana” yaagidosona. ²⁶ Hegaa gishshau, Yooseefi Gibxxen biittappe aifidabaappe ichchashu kushiyaappe issuwaa kawuwaayyo immiyooqaa higge kessiis. He higgeenne hachchi gakkanaassi eqqidi de7ees. Kawuwaabaa gidibeenna gadee qeesetu gadiyaa xalaala.

²⁷ Israa7eelati Gibxxe biittan Geseema giyoosan uttidosona; eti yan aqo demmidosona; eti yelettidosonanne daro corattidosona.

²⁸ Yaaqoobi Gibxxe biittan tammanne laappun laitta de7iis. Yaaqoobi de7ido laittai xeetanne oitamanne laappuna. ²⁹ Israa7eelayyo haiqqiyo wodee matattin, ba na7aa Yooseefa xeesissidi haagaan yaagiis; “Taani ne sinttan sabettidabaa gidikko, ne kushiyaawoo ta gulbbatan wottada, neeni taayyo kehanaunne ammanettanau ane geppa. Tana Gibxxen moogoppa; ³⁰ shin taani ta maizzan gaittiyo wode, tana Gibxxeppe efaada, eti moogettidosan mooga” yaagiis.

Yaagin Yooseefi, “Taani nena neeni giidoogaadan oottana” yaagiis.

³¹ Yaaqoobi a, “Ane taayyo caaqqa” yaagiis. Yaagin Yooseefi ayyo caaqqiis; hegaappe guyyiyan, Israa7eeli ba hiixan gufannidi, Xoossaassi goinniis.

48

Minaasanne Efireema

¹ Hegaappe guyyiyan asai Yooseefassi, “Ne aawai sakettees” yaagidi yootiis. Yootin i ba naa77u attuma naata Minaasanne Efireema ekkidi biis. ² Bin asai Yaaqooba, “Be7a; ne na7ai Yooseefi neekko yiis” yaagiis; yaagin Israa7eeli minettidi ba hiixan uttiis.

³ Yaaqoobi Yooseefa, “Ubbaa Danddayiya Xoos-sai Kanaane biittan Looza giyoosan taayyo qonc-cidi, yan tana anjjiis. ⁴ I tana, ‘Taani nena yeletis-sananne corayana; taani nena daro dere oottana. Ha biittaa taani neeppe guyyiyan, ne zersettaayyo merinaa laata oottada immana’ yaagiis.

⁵ “Simmi ha77i, ne naa77u attuma naati, taani neekko haggaa yaanaappe kase Gibxxen neeyyo yelettidaageeti tabaa; Efireeminne Minaasee taayyo Roobeelanne Simoono mala. ⁶ Etappe guyyiyan neeyyo yelettidaageeti nebaa; eti laattana biittai Efireemanne Minaasa sunttan gido. ⁷ Taani Masphhexoomiyaappe simmishin, Efiraata gakkanau guuttaa ashshidaashin, Raaheela Kanaane biittan haiqqaasu. Haiqqin, taani o Beetalieeme giyo Efiraataa efiya ogiyaa doonan moogaas” yaagiis.

⁸ Israa7eeli Yooseefa attuma naata naa77ata be7ido wode, “Hageeti oonee?” yaagidi oichchiis.

⁹ Oichchin Yooseefi ba aawaa, “Hageeti Xoossai taayyo hagan immido ta naata” yaagiis.

Yaagin Israa7eeli, “Taani eta anjjana mala, eta taakko haa shiishsha” yaagiis.

¹⁰ Israa7eeli cimin a aifee daafurido gishshau, xeellanau danddayenna. Hegaa gishshau Yooseefi ba attuma naata akko shiishshin, a aawai eta idimmidi yeriis. ¹¹ Israa7eeli Yooseefa, “Taani ne som77uwaa be7ana gaada qoppabeikke; shin Xoossai hekko ne naatakka tana bessiiis” yaagiis. ¹² Yooseefi eta a gulbbataappe denttidi, ba som77uwaa sa7aa gattidi ziggiis.

¹³ Yooseefi ba naa77u attuma naata, Efireema ba ushachcha baggan Israa7eelau haddirssa baggaara, Minaasa ba haddirssa baggan Israa7eelau ushachcha baggaara ekkidi, akko shiishshiis. ¹⁴ Efireemi kaalo gidikkokka, Israa7eeli ba ushachcha kushiya a yeddidi a huuphiyan wottiis; qassi Minaasee baira gidikkokka, Israa7eeli ba kushiya a qaxiballidi, ba haddirssa kushiya a Minaase huuphiyan wottiis.

¹⁵ Hegaappe guyyiyan, Yaaqoobi Yooseefa ha-gaadan yaagidi anjjiis;

“Ta aawati Abrahaaminne Yisaaqi
a sinttan hemettido Xoossai,
ta de7o ubban hachchi gakkanaassi
tana heemmida Xoossai,

¹⁶ iitabaa ubbaappe tana ashshida kiitanchchai,
ha naata anjjo.

Ta sunttainne

ta aawatu Abrahaamanne Yisaaqa sunttai
etan xeesetto.

Eti sa7aa bollan corattona”
yaagidi anjjiis.

¹⁷ Yooseefi ba aawai ba ushachcha kushiya Efireema huuphiyan wottidoogaa be7ido wode dosibeenna. Hegaa gishshau, Efireema huuphiyaappe denttidi, Minaase huuphiyan wottanau ba aawaa kushiya oiqqiis. ¹⁸ Oiqqidi Yooseefi ba aawaa, “Ta aawau, heгаа gidenna; bairai hagaattennee; ne ushachcha kushiya haga bolli wotta” yaagiis.

¹⁹ SHin a aawai ixixidi a, “Taani erais; ta na7au, taani erais; ikka gita dere gidana. Gidikonne a kaalo ishai appe aadhdhi gitatana; a zerettaikka daro gita kawotetta gidana” yaagiis.

²⁰ I he gallassi eta anjjidi,
 “Israa7eelati anjjiyo wode,
 ‘Xoossai inttena Efireemadaaninne
 Minaasedan ootto’
 yaagidi intte sunttan anjjana” yaagiis.
 Yaatidi Efireema Minaaseppe sinttayiis.

²¹ Hegaappe guyyiyan Israa7eeli Yooseefa, “Taani haiqqana hanais; shin Xoossai inttenaara gidana; qassi i intte aawatu biitti inttena guyye zaarana. ²² Qassi nena ne ishanttuura gakkiya biittaappe issi saamaa darissada neeyyo immais; hegeenne taani Amooretuppe ta bisuwaaninne ta wonddafiiyan ekkido biittaa” yaagiis.

49

Yaaqoobi Ba Naata Anjjiis

¹ Hegaappe guyyiyan, Yaaqoobi ba attuma naata xeesissidi hagaadan yaagiis; “Sinttappe intteyyo hananabaa taani intteyyo yootana mala shiiqite.

2 “Inttenoo Yaaqooba naatoo,
issippe shiiqidi siyite;
intte aawai Israa7eeli intteyyo yootiyoobaa ezg-
gite.

3 “Roobeelaa, ta baira na7au,
neeni ta wolqqaa;
ta minotettaayyo koiruwaa.
Neeni bonchchuwankka wolqqankka ubbaappe
aadhdhiyaagaa.

4 Neeni di7o mala; eqqosan de7akka;
neeni ubbaappe aadhdhiyaagaa gidakka.
Aissi giikko, neeni ne aawaa hiixaa kiyadasa;
ne awaa arssaa tunissadasa.

5 “Simooninne Leewi ishantta;
eta bisoi makkalatettau ola miishsha.

6 Taani eta zoretan gelikke;
taani eta shiiquwankka uttikke.

Aissi giikko, eti bantta hanqquwan
asa woridosonanne banttana ekka ekka gin,
boorata gilddayidosona.

7 Eta suulo hanqqoinne
eta meqettaa iitatetta qanggettidaagaa gido!
Taani eta Yaaqooba asaa gidдон laalana;
Israa7eela biittan piskki oottana.

8 “Yihudau, ne ishantti nena galatana.
Ne kushee ne morkketu piillanttiyaa oiqqana.
Ne aawaa naati neeyyo hokkidi ziggana.

9 Yihudau, neeni wodala gaammo.
Ta na7au, neeni shankkaappe woridi simmidi,
cogochchidi zin77ida gaammo mala.

Neeni asi bosherettanau koyenna macca gaam-
mee mala.

¹⁰ Haariyaagee yaana gakkanaashin,
kawotaa xam77ai Yihudaappe,
deriyaa haariyaageetu gatimai a toho gid-
doppe shaahettenna.

Qassi dere asai ayyo azazettana.

¹¹ I ba hariyaa woiniyaa anuwan,
ba hare maraa muruta woiniyaa turan
qachchana.

I ba afalaa woiniyaa eessan,
ba maayuwaa suutta milatiya woiniyaa
eessan meeccana.

¹² A aifee woine eessaappe aadhdhi dulkkana;
a achchaikka maattaappe aadhdhi booxxana.

¹³ “Zaabiloonee abbaa doonan de7ana;
i abbaa doonan markkabeti eqqiyo soho gi-
dana;
a zawai Sidoona gakkana.

¹⁴ “Yisaakoori mino hare;
caaniyo naa77u joinetuppe gidduwan zin77i
bayees.

¹⁵ I ba shemppiyoosai lo77o gidiyooqaanne
ba biittai ufaissiyaagaa gidiyooqaa be7iyo
wode,
caanaa tookkanau ba hashiyaa ziqqi oottidi,
ailletettaa ooso oottana.

¹⁶ “Daani Israa7eela zaretuppe
issuwaa gidiya ba asaa bolli daannatana.

¹⁷ Daani oge doonan de7iya shooshsha;
paraa toggidaagee guyye kunddana mala

paraa ginddiyaa dukkiya,
ogiyani de7iya haso.

18 “Abeet GODAU, taani neeni ashshanau naagais.

19 “Gaadi bonqqiyaageetun deshettana;
shin ikka eta paanaa kaallidi
eta bonqqana.

20 “Aseera oittai ordde;
kawotuyyo i lo77o qumaa immana.

21 “Nifftaaleemi qashettennan yeda de7iya,
lo77o marata yeliya genessa.

22 “Yooseefi aifiyaara herxxexxida woine tura.
I pulttuwaa matan herxxexxa aifiyaara de7iya,
daashshaikka godaappe bollaara zaa7iyo
woine tura.

23 Wonddafiya dukkiyaageeti
a bolli woraajjidosa;
woraajjidi bantta zubbiiyan
dukkidosonanne muddidosona.

24 A wonddafee minni uttiis;
a qeseekka minnidi gam77iis.

Hegeenne Yaaqooba Wolqqaamaa kushiya gaa-
suwaana,
ne henttanchchaa, Israa7eela Zaallaa gaa-
suwaana,

25 nena maaddiya ne aawatu Xoossaa
gaasuwaananne,
nena bolla saluwaa anjuwan,
garssa ciimmaa anjuwan,
xanttaa anjuwaaninne

yeliya uluwaa anjuwan
 anjjiya,
 Ubbaa Danddayiya Xoossaa gaasuwaana.

²⁶ Ne aawaa anjioi beni deretu anjuwaappekka
 merinaasappe de7iya keratu an-
 juwaappekka aadhdhees.

Hagee ubbai Yooseefa huuphiyan,
 ba ishanttu gidдон halaqa gididiyaagaa li-
 iphiyan shemppo.

²⁷ “Biniyaami bonqqiya wanggireello.

Ba shankkatidobaa maallado mees;
 ba omooddidobaa omarssi shaakkees”
 yaagiis.

²⁸ Hageeti tammanne naa77u Israa7eela zareta;
 qassi eta aawai eta huuphiyan huuphiyan etau
 bessiya anjuwaa anjiiddi etayyo giidobai haggaa.

Yaaqooba Haiquwaa

²⁹ Hegaappe guyyiyan, i eta hagaadan
 yaagidi azaziis; “Taani ta maizza asatun
 gaittana hanais; tana Hiitiyaa Efiroona
 gaden de7iya gonggoluwaa, ta aawatuura
 moogite. ³⁰ Hegeenne Kanaane biittan,
 Mamire matan de7iya, Maakipheela giyo
 gonggoluwaa; hegee Abrahaami moogossi
 Hiitiyaa Efiroonappe a gadiyaara shammido
 gonggoluwaa. ³¹ Abrahaamine a keettaayyiyaa
 Saara yan moogettidosona; Yisaaqinne a
 keettaayyiyaa Ribiqaa yan moogettidosona; taani
 qassi Liyo yan moogaas. ³² He gadeenne an de7iya
 gonggoloi Hiitetuppe shamettidaagaa” yaagiis.

³³ Yaaqoobi ba naatuyyo azazuwaa wurssido wode, ba tohuwaa pude ba hiixau shiishshi ekkidi, haiqqi aggiis; haiqqidi ba maizzan gaittiis.

50

¹ Yooseefi ba aawaa ahaa bolli kunddidi, yeekki-
isinne a yeriis. ² Hegaappe guyyiyan, Yooseefi
xaliyaa shiishshiya ba oosanchchata ba aawaa
Israa7eela ahaa sawiya shittuwaa tiyidi melis-
sana mala azaziis; azazin eti tiyidi melissidosona.
³ SHittuwaa tiyiyoogee oitamu gallassa kumettaa
wurssiis; aissi giikko, hegee tiyoi wonikka oitamu
gallassaa ekkees. Gibxxe asati ayyo laappun
tammu gallassaa yeekkidosona.

⁴ Yeeho gallassati aadhdhido wode, Yooseefi
Gibxxe kawuwaa keettaa asata, “Taani intte sint-
tan nashettidobaa gidikko, intte tau kawuwaayyo
hagaadan yaagidi odite; ⁵ “Ta aawai tana issi caaqo
caaqissiis; i tana, “Taani haiqqana hanais; taani
ta huuphessi Kanaane biittan bookkido gonggolo
duufuwan tana mooga” yaagiis. Hegaa gishshau
ha77i taani pude baada ta aawaa moogana mala
yeddarkkii! Hegaappe guyyiyan taani simmana’
yaagite” yaagiis.

⁶ Yaagin kawoi, “I nena caaqissidoogaadan
pude baada ne aawaa mooga” yaagiis.

⁷ Yaagin Yooseefi ba aawaa mooganau pude biis.
Kawuwaa oosanchchati ubbai, a kawo keettan
de7iya gita asai ubbainne Gibxxe biittan de7iya
gita asai ubbai Yooseefa kaallidi biidosona. ⁸ Qassi
Yooseefa so asai ubbai, a ishanttinne a aawaa
so asai biidosona; eta naati, eta miizzainne eta
dorssaa wude xalaalai Geseeman attiiis. ⁹ Para

gaaretikka paraasatikka aara pude biidosona; a kaallidi biida asai keehi daro.

¹⁰ Eti Yorddaanoosa SHAafaa matan de7iya Axaadi giyo audiyaa gakkiiiddi, bantta qaalaa xoqqu oottidi, ayyo zilaalidosonanne yeekkidosona; yan Yooseefi ba aawaa yeehuwan laappun gallassaa uttiis.

¹¹ He biittan de7iya Kanaane asati Axaadi giyo audiyen he yeehuwaa be7ido wode, “Gibxxeti aiba yibbaata yeeho yeekkiyoonaa!” yaagidosona. Hegaa gishshau Yorddaanoosa matan de7iya he sohoi, Gibxxetu Yeehuwaa geetettiis.

¹² Yaaqooba naati bantta aawai eta azazidoogaadan oottidosona; ¹³ eti a ahaa Kanaane biitti efidi, Mamire matan de7iya Maakipheela giyo gonggoluwana, Abrahaami Hiitiyaa Efiroonappe mooguwau shammido gadiyan a moogidosona. ¹⁴ Yooseefi ba aawaa moogidoogaappe guyyiyan, ba ishanttuuranne a aawaa mooganau aara biida hara asatu ubbatuura Gibxxe simmiis.

Yooseefi Ba Ishantta Woppissiis

¹⁵ Eta aawai haiqqiichchidoogaa be7idi, Yooseefa ishantti bantta gidдон, “Ooni erii Yooseefi nuna ba uluwan morkkikkonne nuuni ayyo oottido iitabaa ubbaassi halo kessana koyikko, nuuni waananee?” yaagidosona.

¹⁶ Hegaa gishshau Yooseefakko haggaa mala kiitaa kiittidosona; “Ne aawai haiqqanaappe kase;

¹⁷ ‘Intte Yooseefa, “Neeni ne ishanttu nagaraanne eti nena naaqqido iita naaquwaa hayyanaa atto yaaga” yaagiis giidi odite’ yaagiis. Hegaa gishshau ha77i hayyanaa, nu nagaraa, ne aawaa Xoossaa

ashkkaratu nagaraa atto yaaga” yaagidosona. Kiitai baakko gakkido wode, Yooseefi yeekkiis.

¹⁸ Hegaappe guyyiyan a ishantti bantta huphen akko yiidi, a sinttan gufannidi, “Nuuni ne ailleta” yaagidosona.

¹⁹ SHin Yooseefi eta, “Yayyoppite; tana intteyyo Xoossaa giidetiyye? ²⁰ Intte taayyo iitanau oot-tideta; shin hachchiigaadan daro asai haiqqen-nan attana mala, Xoossai lo77otettau haggaa oot-tiis. ²¹ Hegaa gishshau simmi intte yayyoppite; taani inttenanne intte naata mizana” yaagidi, i eta minttettidi keha qaalaa haasayiis.

Yooseefa Haiquwaa

²² Yooseefi ba aawaa so asa ubbaara Gibxxen gam77iis; i xeetanne tammu laittaa de7iis; ²³ Efireema naata, heezzantta yeletaa be7iis; qassi Minaase na7aa Maakiira naatanne i ba naata oottiis.

²⁴ Hegaappe guyyiyan Yooseefi ba ishantta, “Taani haiqqana hanais; shin Xoossai inttena maaddanau tumu xomoosana; i inttena ha biittaappe kessidi, Abrahaamayyo, Yisaaqayyoonne Yaaqoobayyo immana giidi caaqqido biittaa efaana” yaagiis. ²⁵ Yooseefi Israa7eela naata, “Xoossai inttena maaddanau tumu xomoosiyo wode, intte ta megettaa ha biittaappe pude ekkidi biite” yaagidi caaqqiisiiis.

²⁶ Yooseefi xeetanne tammu laittaa de7idi haiqqiis; haiqqin, eti shittuwan a ahaa tiyidi melissidoogaappe guyyiyan, Gibxxe biittan saaxiniyan yeggidosona.

clix

Wolaytta Bible **Portions of the Holy Bible in the Wolaytta language of Ethiopia**

copyright © 2004 SIM

© Faith Comes by Hearing

Language: Wolaytta

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 4 Mar 2023 from source files dated 9 Oct 2020

6baa8af2-99d9-51d5-a40a-ff54bdb9b793